

• ECHO ROZMAWIA Z ANDRZEJEM WAJDĄ
• ZBIGNIEW BUJAK I JAN RULEWSKI
KOMENTUJĄ SYTUACJĘ • NA ŚWIĘTO
NIEPODLEGŁOŚCI O ODRÓDZENIU
HARCERSTWA • ŻELAZNA DAMA PODBIJA
PRL • MULRONEY PRZEGRYWA Z CBC

ECHO - TYGODNIK POLSKI

NO. 56 • 10 - 16.XI.88 • TORONTO • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • \$1.25

WYGRAŁ GEORGE BUSH !

Republikanin George Bush wygrał z dużą przewagą wybory prezydenckie w USA przeprowadzone we wtorek 8 listopada. W chwili, gdy oddawaliśmy numer do druku Bush zdobył 355 głosów elektorskich, natomiast Micael Dukakis, kandydat Partii Demokratycznej 102. Aby wygrać wystarczyło zdobyć 270 głosów elektorskich. Bush obejmie urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych 20 stycznia 89 roku.

Bush wygrał zgodnie z przewidywaniami, ale jego zwycięstwo nad Dukakisem było łatwiejsze i wyższe niż się spodziewano.

Para Bush-Quayle przedłuży panowanie Partii Republikańskiej w Białym Domu o następne 4 lata.

Można mieć do Busha różne zastrzeżenia i można nie zgadzać się z niektórymi szczególnie ważnymi rozwiązaniami, które proponuje, ale trzeba zwrócić uwagę na fakt, że jako bliski współpracownik Reagana oraz jako zdeklarowany antykomunista Bush

daje szansę na to, że Stany Zjednoczone nie zjedzą z wyznaczonej przez Reagana ścieżki twardej postawy wobec Związku Sowieckiego, polityki powstrzymania komunizmu na świecie oraz udzielania pomocy ruchom antykomunistycznym.

Prezydent Bush będzie kontynuował także zapewne najlepsze tradycje pełnienia przez Stany Zjednoczone funkcji przywódcy wolnego świata.

W swym pierwszym wystąpieniu w roli prezydenta-elekt Bush podkreślił, że będzie z całych sił służył narodowi amerykańskiemu i demokracji amerykańskiej - najlepszemu ustrojowi w historii ludzkości.

Wiceprezydent - elekt Dan Quayle w swym pierwszym wystąpieniu w nowej roli podziękował prezydentowi Reaganowi i wiceprezydentowi Bushowi za wytyczenie nowych kierunków i wizji Ameryki i zapowiedział kontynuowanie tej pracy.

WIECE PROTESTACYJNE W URSUSIE, KOPALNII ANDALUZJA W STOCZNI GDAŃSKIEJ

**STRAJKUJĄ
STOCZNIA
WISŁA
I STOCZNIA
REMONTOWA**

**WAŁĘSA
GROZI
USTAPIENIEM**

Str. 5

**SOWIECI
ZAWIESILI
WYCOFYWANIE
WOJSK Z
AFGANISTANU**

**ZBIGNIEW
BRZEZIŃSKI
W TORONTO**

4 listopada sowiecki wiceminister spraw zagranicznych A. Biestmiertnych poinformował, że Związek Sowiecki zawiesił wycofywanie swych oddziałów z Afganistanu. Zdaniem wiceministra Związek Sowiecki zdecydował się na wycofanie swych wojsk z Afganistanu, aby wykazać swą dobrą wolę na rzecz rozwiązania problemu afgańskiego, ale nie dopuści do sytuacji, w której wycofywanie oddziałów nie będzie się odbywało w honorowych warunkach. Biestmiertnych oskarżył opozycję o stwarzanie warunków uniemożliwiających wycofanie wojsk sowieckich. Podkreślił także, że Związek Sowiecki zrewiduje swe zobowiązanie wycofania wszystkich żołnierzy sowieckich do 15 lutego przyszłego roku jeśli Zachód nie przerwie dostaw broni do - jak się wyraził - rebeliantów. Ostrzegł on, że dostawy te spowodują jedynie więcej rozlewu krwi. Zachodni dyplomaci określili decyzję Związku Sowieckiego o zawieszeniu wycofywania wojsk z Afganistanu jako wyraz determinacji ZSSR dla sprawy uratowania prokomunistycznego reżymu w Kabulu. W Waszyngtonie prezydent Reagan

Dokończenie na str. 2

W środę 2 listopada Zbigniew Brzeziński, poprzednio doradca prezydenta Cartera ds. bezpieczeństwa narodowego, a obecnie doradca Georga Busha w sprawach polityki międzynarodowej wygłosił w Toronto referat na forum Audit Bureau of Circulation. Brzeziński powiedział delegatom, pomiędzy którymi było wielu Amerykanów, że zagraniczna polityka Busha jeśli zostanie prezydentem będzie przypominała zagraniczną politykę prezydenta Eisenhowera.

Zdaniem Brzezińskiego administracja Busha będzie jedną z najlepszych administracji w sprawach polityki zagranicznej od lat 40 i 50. Powiedział on, że Eisenhower jest często oskarżany o to, że nie miał własnego zdania i że był w wielu sprawach wodzony za nos. Jednakże zdaniem Brzezińskiego nie są to zarzuty słuszne, gdyż Eisenhower miał dobry przegląd sytuacji i kontrolował sprawy, które się działy na pierwszym planie zza sceny. "Przewiduję, podkreślił Brzeziński - że Busha będzie cechował ten sam styl rządzenia". Jeśli będzie jakiś słaby punkt w administracji Busha to może to być punkt w zakresie planowania strate-

Dokończenie na str. 3

Dokończenie ze str. 1

wyraził rozczarowanie z powodu decyzji ZSSR. Podkreślił on, że Sowieci przyrzekli wycofanie wszystkich swych wojsk do 15 lutego i że należy się z czujnością przypatrzeć czy to uczynią. Partyzanci afgańscy nie przejęli się decyzją sowiecką. Oświadczyli oni, że Sowieci muszą odejść, jeśli nie uczynią tego, zostaną wyrzuceni siłą. Zdaniem partyzantów proces wycofywania wojsk sowieckich posunął się już za daleko, aby można go było odwrócić. Gdyby Sowieci zechcieli zająć z powrotem tereny na skutek ich odejścia obecnie zajęte przez mudżahedinów

kosztowałoby ich to horrendalnie dużo. Według partyzantów afgańskich z chwilą opuszczenia Afganistanu przez ostatnich żołnierzy sowieckich reżym Nadżibullaha runie jak domek z kart.

• **Sacharow w USA.** 6 listopada z dwutygodniową wizytą do Stanów Zjednoczonych przybył Andriej Sacharow, czołowy dysydent sowiecki, laureat Pokojowej Nagrody Nobla, ojciec sowieckiej bomby wodorowej. 67-letni Sacharow, który po raz pierwszy przybył do USA, został powitany na lotnisku w Bostonie przez członków swej rodziny, żyjących w pobliskim New-

ton od 10 lat. Sacharow powiedział, że jest bardzo szczęśliwy, że w końcu mógł przybyć do Stanów Zjednoczonych o czym marzył od lat. Podkreślił, że zawsze z najwyższym szacunkiem odnosił się do USA jako do kraju wolności i demokracji. "2 lata temu - zauważyłem - stałem się wolnym człowiekiem kiedy powróciłem z wewnętrznego zesłania w Gorki do Moskwy, a obecnie stałem się jeszcze wolniejszy, gdyż mogę podróżować dookoła świata". Sacharow nie omieszkiał się upomnieć o matematyka Wasyła Milanowa, podkreślając, że ironią losu jest fakt, iż

człowiek, który demonstrował na rzecz jego wolności obecnie przebywa sam w więzieniu, gdy on jest wolny. "Moim obowiązkiem jest - zaznaczył Sacharow - zwrócić uwagę świata na tego człowieka". Po spędzeniu kilku dni z rodziną Sacharow zostanie poddany badaniom serca jednym z bostońskich szpitali z możliwością wszczęcia mu rozrusznika serca. W drugim tygodniu wizyty w USA Sacharow uda się do Waszyngtonu, gdzie spotka się z prezydentem Reaganem oraz otrzyma pokojową nagrodę Fundacji Alberta Einsteina w wysokości 50 tys. dol.

• **Algierczycy głosowali za demokracją.** Ponad 90% głosujących w Algierii opowiedziało się za wprowadzeniem zmian do konstytucji, umożliwiających przekształcenie jednopartyjnego systemu politycznego, panującego w Algierii od 26 lat system wielopartyjny. Według dyplomatów zachodnich wyniki głosowania dają pewny mandat prezydentowi Chadli Bendjedidowi w forsowaniu dalszych reform systemu politycznego Algierii aż do ustanowienia wielopartyjnego systemu z wolnymi wyborami.

• **Kazirodztwo zalegalizowane.** Król Bhutanu Jigme Singye Wanchuk zawarł formalne związki małżeńskie ze swymi czterema siostrami, z którymi już ma 4 synów i cztery córki.

• **Etniczne zamieszki w Sum-gait były zaplanowanym ludobójstwem.** Tak stwierdził "Komunista" - organ armiejskiej partii komunistycznej, przedstawiający swoje stanowisko w oparciu o odbywający się przed sowieckim Sądem Najwyższym proces trzech młodych Azerbejdżan, oskarżonych o organizowanie zamieszek. "Komunista" opisuje także liczne przypadki gwałtów, zabójstw i podpalen. Nie wskazuje jednak kto zaplanował ludobójstwo.

• **Seria zamachów terrorystycznych w Pendżabie.** Co najmniej 62 osoby poniosły śmierć, a ponad 100 zostało rannych w wyniku zamachów terrorystycznych w Pendżabie, przeprowadzonych w dniach 4-6 listopada. Policja hinduska obwinia o zamachy bombowe oraz zamachy z bronią w ręku separatystów sikhijskich, walczących o przekształcenie Pendżabu w niezawisłe państwo Khalistan.

• **Wyrok na rodzinę mafijną Catanesi.** Sąd w Turynie skazał na kary więzienia 130 członków rodziny mafijnej Catanesi. 26 członków otrzymało najwyższy wyrok: kary - dożywotnie więzienie. Rodzina Catanesi została uznana winną popełnienia 61 morderstw, 4

porwań oraz setek rabunków.

• **Demonstracje studenckie w Korei.** W siedmiu miastach południowokoreańskich w tym także i w stolicy kraju Seulu odbyły się masowe demonstracje studenckie. Studenci domagali się postawienia przed sądem za zbrodnie wobec narodu i korupcję byłego prezydenta Chun Doo Hwana. Doszło do ostrych starć z policją. Kilkanaście tysięcy studentów w Seulu próbowało przedostać się w pobliże domu Chuna. Silne oddziały policji zaatakowały studentów. Doszło do krwawych starć. Studenci zostali rozproszeni. Nieoczekiwanie potężna fala ogólnokrajowych protestów studenckich przeciwko byłemu prezydentowi Chunowi zyskała poparcie dużej liczby osób z klasy średniej. Prezydent Chun zdobył władzę w 1979 r. Przekazał ją w lutym br. wybranemu przez naród następcy - Roh Tae Woo. Studenci oskarżają Chuna, że wydawał tajne rozkazy policji, aby ze szczególną bezwzględnością i brutalnością zwalczała przeciwników politycznych. Twierdzą, że jest on odpowiedzialny za zabójstwo kilkuset osób.

• **Szewarnadze dopuszcza możliwość redukcji wojsk sowieckich w państwach Układu Warszawskiego.** Eduard Szewarnadze, sowiecki minister spraw zagranicznych w wywiadzie dla węgierskiego tygodnika "Magyarország" powiedział, że ZSSR może rozpocząć wycofywanie swych żołnierzy z państw Układu Warszawskiego, w tym i z Węgier, już w przyszłym roku. Na Węgrzech, które nie graniczą z żadnym z państw NATO, znajduje się 65 tysięcy żołnierzy sowieckich. Szewarnadze sugerował także, że w przypadku okazania dobrej woli przez NATO i Układ Warszawski w ciągu roku-dwóch lat może nastąpić poważna redukcja liczebności sił zbrojnych obu paktów.

• **Pierestrojka nie zapewnia żywności w sklepach.** Przywódca ZSSR M. Gorbaczow na dwa dni przed obchodami 71 rocznicy rewolucji bolszewickiej ogłosił w

prasie sowieckiej tekst, w którym wezwał do radykalnej poprawy zaopatrzenia sklepów w żywność. Według powszechnej opinii mieszkańców ZSSR braki w sklepach oraz kolejki są gorsze za rządów Gorbaczowa niż jego poprzedników.

• **Partia komunistyczna powinna zrezygnować z władzy w Jugosławii.** Janez Stanownik, prezydent Słowenii, jednej z republik Jugosławii, podczas nieoficjalnej wizyty w USA powiedział w Waszyngtonie, że Jugosławia musi stać się krajem demokratycznym z gospodarką wolnorynkową. Stanownik pełniący funkcję prezydenta Słowenii od 1986 roku dodał także, że po to aby Jugosławia mogła wydoszcznić się z rosnącego kryzysu politycznego i gospodarczego partia komunistyczna powinna zrezygnować z władzy. Stanownik był partyzant z czasów II wojny światowej ucho-dzi za jednego z największych tzw. rządowych zwolenników demokratyzacji Jugosławii i zniesienia systemu jednopartyjnego.

• **Wojna nuklearna w 1983 roku?** Oleg Gordijewski, były wysoki funkcjonariusz KGB, który w 1985 roku poprosił o azyl polityczny w Wielkiej Brytanii, przerwał milczenie i udzielił po raz pierwszy wywiadu londyńskiemu dziennikowi "Sunday Telegraph". Gordijewski powiedział, że w listopadzie 1983 roku po śmierci Jurija Andropowa na partyjno-państwowym szczycie w Moskwie doszło do takiego zamieszania, że tajne manewry NATO pod kryptonimem Able Archer zostały wzięte za przygotowania do ataku nuklearnego na blok sowiecki. Według Gordijewskiego był to wynik chorobliwej podejrzliwości i chaosu na Kremlu. Wszyscy agenci KGB na świecie otrzymali tajemną depeszę, nakazującą im powiadomienie o wszystkich podejrzanych okolicznościach, mogących sugerować atak, a siły zbrojne, zostały postawione w stan pogotowia bojowego najwyższego stopnia. Wywiady zachodnie odnotowały tę "panikę" i przekazały wiadomość o tym swym rządowi. Po tym incydencie prezydent Ro-

nald Reagan złagodził swoją antykomunistyczną retorykę i nie używał już sformułowań o imperium zła, aby nie narażać świata na podobne niebezpieczeństwo. Gordijewski stwierdził także, że ZSSR - mimo katastrofy ekonomicznej - jest niebezpieczny dla Zachodu i państwa wolnego świata powinny udzielać pomocy gospodarczej blokowi sowieckiemu tylko pod warunkiem znacznych koncesji rozbrojeniowych i politycznych, eliminujących groźbę sowieckiej agresji. Gordijewski był szefem grupy KGB zajmującej się penetracją szpiegowską Wielkiej Brytanii. Został zwerbowany przez wywiad brytyjski w pierwszej połowie lat 70 w Kopenhadze i jako podwójny agent dostarczył Zachodowi bezcennych informacji o ZSSR i sieci agenturalnej KGB. W 1985 roku został przemycony z Moskwy do Wielkiej Brytanii, gdzie żył przez pewien czas w ukryciu pod przybranym nazwiskiem, postugując się fałszywymi dokumentami. Po ucieczce Gordijewskiego zostało wydanych z Wielkiej Brytanii 25 osób - szpiegów sowieckich. Żona Gordijewskiego i dwie córki pozostały w ZSSR i były szpiegiem na nadzieję, że Gorbaczow wyrazi zgodę na ich wyjazd na Zachód.

• **Zakładnicy amerykańscy za myśliwce amerykańskie?** Rzecznik Departamentu Stanu oświadczył, że USA stanowczo odrzuciły ofertę uwolnienia przetrzymywanych w Libanie zakładników w zamian za sprzedaż Iranowi 16 myśliwców F-5. W przekazaniu tej propozycji do CIA pośredniczył kubański emigrant zamieszkały w USA. Sprzedaż miała być zamaskowana rzekomą sprzedażą samolotów do Chile.

• **Japonia nadrabia zapóźnienia w dziedzinie superkomputerów.** Amerykańscy znawcy w zakresie rynku superkomputerów ostrzegają zgodnie, że Stany Zjednoczone, przodujące do tej pory wyraźnie w dziedzinie produkcji superkomputerów, mogą utracić to przodownictwo na rzecz firm japońskich takich jak NEC, Hitachi i

Fjutsu. Wyprodukowane przez te firmy superkomputery funkcjonują doskonale, a parametrami dorównują produktom dotychczasowego potentanta w tej dziedzinie - amerykańskiego przedsiębiorstwa Cray Research Corporation. Na świecie funkcjonuje obecnie ponad 260 superkomputerów. Najszybsze z nich osiągające cenę 50 milionów dolarów, potrafią wykonać ponad miliard działań w ciągu sekundy.

• **Prezydent Reagan podjął decyzję o zburzeniu nowego budynku ambasady amerykańskiej w Moskwie.** Prezydent Reagan wydał polecenie, aby zburzyć nowy budynek ambasady amerykańskiej w Moskwie. Ponad rok temu eksperci amerykańscy stwierdzili, że budynek nie może być używany ze względu na zainstalowane przez Sowieców urządzenia podsłuchowe. Przez rok trwała debata remontowa czy zburzyć? Ostatecznie rzecz przesądziła eksperci, którzy uznali, że sprzęt podsłuchowy założony przez Sowieców jest tak wysokiej klasy i znajduje się w tak wielu miejscach, że jedyną radą jest rozebrać istniejący budynek i wybudować nowy z zachowaniem najwyższych środków antypodsłuchowej ostrożności. Poprzedni budynek pozwolono budować Sowiecom z miejscowych surowców! Fragmenty starego budynku pojadą do USA, gdzie zostaną poddane ekspertyzie. Dopóki w Moskwie nie zostanie otworzony nowy budynek ambasady USA dopóty w Waszyngtonie ZSSR nie będzie mógł korzystać z nowo wybudowanej ambasady czekającej na personel już od ponad dwóch lat.

• **Kto sformuje rząd w Izraelu?** Wybory krajowe w Izraelu przyniosły zwycięstwo prawicowej partii Likud premiera Y. Shamira, która zdobyła 40 miejsc poselskich w 120-osobowym Knesecie. Było to jednak zwycięstwo minimalne, gdyż główny rywal Partia Pracy pod przewodnictwem ministra spraw zagranicznych S. Peresa, zdobyła 39 miejsc poselskich. Obserwatorzy sceny politycznej w Izraelu utrzymują, że większe szanse na sformowanie koalicyjnego gabinetu ma Likud i Shamir.

ECHO-TYGODNIK POLSKI - wydają: Grażyna i Zbigniew FARMUS
Adres pocztowy: 51A Thistle Down Blvd., REXDALE, Ont. M9V 4A6, TEL. 743 - 5706

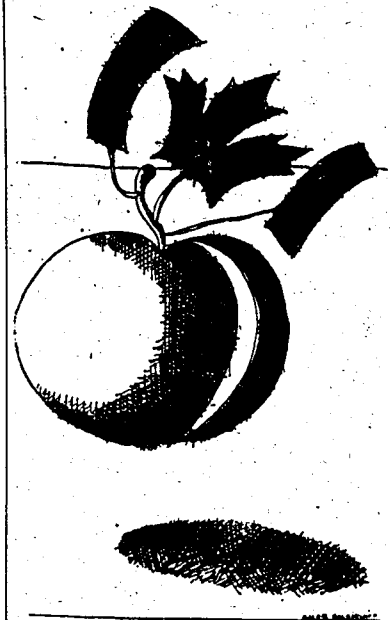
Redaktor naczelny: Grażyna Farmus; Dyrektor działu reklamy: inż. Zdzisław Wójcik 891-1342; Redaktorzy działów: Świat, Kanada, Polska - Zbigniew Farmus; Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska, Korespondencje z dalekiego Kraju: Bolesław Ślesiński; Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa; Pokochać kapitalizm: dr Krzysztof Ostaszewski; Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rewkowska, Apteka Natury: dr Zofia Górnicka; Współpracują: prof. dr Ewa Brantley, Leszek Szaruga, Waclaw Liebert, dr Tadeusz Pruss, Wojciech Wojnarowicz, Bogusław Rzepecki, Andrzej Stawicki, Lech Jamka, Janusz Pietrus, Adam Tomaszewski, S.Cech, Iwona Majewska, Adela Dymka, Magda, Marek i Koty Czyżyckich.

ADVERTISING RATES: DISPLAY ADS \$7.00 per col.inch. FULL PAGE \$850, HALF PAGE \$350.00

Classified Ads: \$5 (up to 25 words), Job Ads FREE, Special: minimum 3 months' advertising (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$65.00, 2 cols - 1 1/2 inches \$130.00, 2 x 3 inches: \$260.00, photo extra \$5.00.

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA: PÓLROČNA \$25.00, RÓČNA \$50.00, dla nowo przybyłych wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna.

KANADA

LIBERAŁOWIE ŁAPIA
WIATR W ŻAGLE

Na dwa tygodnie przed wyborami sondaż opinii publicznej przeprowadzony przez Instytut Gallupa wykazał, że gdyby wybory odbyły się 7 listopada Partia Liberalna otrzymałaby 43% głosów, Partia Postępowo-Konserwatywna 31%, a Nowa Partia Demokratyczna 22%. Dwa tygodnie wcześniej Partia Liberalna znajdowała się na trzecim miejscu mając o 12% głosów mniej niż torysi. Sondaż z 7 listopada oznacza - jeśli wyniki powtórzyłyby się 21 listopada - 170 miejsc poselskich dla liberałów, co dałoby im w 295-osobowym parlamencie rząd większościowy. Wiceprezydent Instytutu Gallupa L. Bozinoff podkreślił, że jeszcze nigdy w ciągu 46 lat, gdy instytut przeprowadza sondaże wyborcze, nie nastąpiła taka duża zmiana opinii wyborców na 2 tygodnie przed wyborami. Zdaniem Bozinoffa zwycięstwo Turnera w debacie telewizyjnej oraz rosnąca opozycja Kanadyjczyków wobec układu o wolnym handlu spowodowały tę zmianę. Premier Kanady Brian Mulroney powiedział, że pomimo ostatniego wyniku sondażu Gallupa sądzi, że torysi wygrają wybory chociaż walka będzie bardziej wyrównana niż to wyglądało na początku kampanii wyborczej. Minister spraw zagranicznych Joe Clark oświadczył, że nie widzi powodów dla których za dwa tygodnie w dniu wyborów wyborcy nie dokonają jeszcze bardziej radykalnego zwrotu opinii, tym razem zwrotu w tych wyborach ostatecznego i decydującego, dającego ponownie Partii Postępowo-Konserwatywnej zdecydowane zwycięstwo.

WOLNY HANDEL
WIODĄCYM TEMATEM
WALKI WYBORCZEJ

Liberałowie i socjaliści przekształcili układ o wolnym handlu w główny przedmiot walki wyborczej z torysami. Zarówno Turner jak i Broadbent wypowiedzieli się przeciwko układowi, strasząc Kanadyjczyków m.in. utratą suwerenności, bezrobociem i likwidacją ubezpieczeń społecznych w przypadku jego podpisania. Obydwaj przywódcy zostali oskarżeni przez Mulroney'ego o rozpowszechnianie kłamstw na temat wolnego handlu. Premier Kanady jeszcze raz podkreślił, że układ o wolnym handlu jest dla wzrostu i pomyślności ekonomicznej Kanady układem nie tylko potrzebnym, ale i koniecznym oraz zapewnił, że układ nie zagraża suwerenności kraju, jak również nie przyniesie wzrostu bezrobocia ani likwidacji kanadyjskiego systemu opieki społecznej. Przeciwnie - podkreślił Mulroney - przyniesie wzrost stopy życiowej w Kanadzie i pozwoli się jej utrzymać w grupie 7 najbardziej uprzemysłowionych państw świata, także w XXI wieku.

WOLNY HANDEL:
DOBRY INTERES
DLA KANADY

Nieoczekiwanie zwolennicy układu o wolnym handlu zostali wzmocnieni poparciem udzielonym układowi przez W.Gearinga, jednego z założycieli Nowej Partii Demokratycznej. W swoim 42-stronicowym raporcie, sporządzonym, jak utrzymuje autor, po bardzo gruntownej analizie bezpartyjnej stroniczości, Gearing utrzymuje, że ludzie, którzy krytykują układ po prostu nie mówią prawdy. Zdaniem Gearinga układ o wolnym handlu przyniesie Kanadzie większą zamożność, większą konkurencyjność na rynkach światowych oraz większą wydajność i efektywność produkcji. Autor stwierdził, że nie dostrzegł w układzie niczego co zagrażałoby kanadyjskiej polityce społecznej i kanadyjskim programom opieki społecznej, zwłaszcza zaś systemowi ubezpieczeń lekarskich. W żaden też sposób układ nie może zamienić Kanady w 51 stan USA. Gearing podkreślił, że trzeba stanowczo sprzeciwić się opinii, iż krytycy układu o wolnym handlu są w przeciwieństwie do jego zwolenników patriotami bądź mają patent na to, kiedy się jest, a kiedy nie jest Kanadyjczykiem.

PEDAGODZY ŻYDOWSCY
W ONTARIO PRZEWIDUJĄ
PROWINCJONALNE
DOFINANSOWANIE SZKÓŁ
PRYWATNYCH

Czołowi pedagodzy żydowscy w Ontario powiedzieli, że przewidują iż na początku przyszłego roku rząd prowincji Ontario rozpocznie wielomilionowe dofinansowanie prywatnych szkół, w których nauki pobiera 66 tysięcy uczniów. Rząd prowincjonalny w Ontario od dawna odmawiał dofinansowywania szkół nie wchodzących w skład systemu oświaty publicznej bądź oświaty katolickiej. Obecnie, zdaniem M.Segala, przewodniczącego Stowarzyszenia Żydów Ontaryjskich o Równość Szkolnictwa, wydaje się, że rząd prowincjonalny podejmie właściwe kroki w ciągu najbliższych 6 miesięcy. Dofinansowanie objęłoby nie tylko 24 ontaryjskie szkoły żydowskie z 10 tysiącami uczniów, ale także prywatne szkoły chrześcijańskie oraz szkoły innych wyznań. Segal podkreślił, że nieprzynajmniej przez rząd prowincjonalny funduszy na rzecz prywatnych szkół różnych wyznań byłoby moralnie niewłaściwe w świetle przyznania przez ten rząd funduszy na rzecz szkolnictwa katolickiego. Segal dodał, że dofinansowanie szkół prywatnych byłoby małym procentem budżetu oświatowego prowincji. Ale gdyby było takie same jak w Brytyjskiej Kolumbii, gdzie rząd prowincjonalny pokrywa 35% rocznego budżetu szkół żydowskich stanowiłoby to 12 mln dol. rocznie dla samych szkół żydowskich. Rabin I.Witty, dyrektor Zarządu Wychowania Żydowskiego w Toronto powiedział, iż przypuszcza, że rządowe dofinansowanie szkół prywatnych w prowincji wkrótce zostanie zatwierdzone. Dla rządu jest to kluczowy problem sprawiedliwości. Jednakże 7 listopada premier Ontario D.Peter-son powiedział, że rząd prowincjonalny nie planuje dofinansowania prywatnego szkolnictwa.

NAJNIŻSZE BEZROBOCIE
W TORONTO

W miesiącu październiku wskaźnik bezrobocia dla całej Kanady minimalnie się podniósł w stosunku do września (7,8%), ale był nadal niski wynosząc 7,9%. Bezrobocie obniżyło się natomiast w Toronto z 3,6 we wrześniu do 3,2% w październiku. Bezrobocie obniżyło się także w kilku innych miastach południowego Ontario, m.in. w Hamilton, Oshawa, Lon-

don i Windsor. Tradycyjnie najniższe bezrobocie wśród prowincji miało Ontario - 5%, najwyższe zaś Nowa Funlandia 16,5% (ale we wrześniu 17,5%). W październiku nie było zatrudnionych 963 tysiące osób. Miało pracę 12,5 mln ludzi.

WYBORCY UTRZYMUJĄ
ŻE SONDAŻE WYBORCZE
NIE WPŁYWAJĄ
NA ICH GŁOSOWANIE

85% Kanadyjczyków uprawnionych do głosowania twierdzi, że sondaże wyborcze publikowane w trakcie kampanii wyborczej nie wpływają na ich decyzję wyborczą i to jak będą głosować w dniu wyborów. 11% oznajmiło, że wyniki tych sondaży wpływają na ich decyzję wyborczą. 59% Kanadyjczyków uważa, że sondaże wyborcze powinny być dozwolone w trakcie kampanii wyborczej, a 33% uważa, że powinny być zabronione. Ponadto 53% Kanadyjczyków uważa, że sondaże przedstawiają prawdziwy obraz postaw wyborczych, a 36%, że nieprawdziwy. Sondaż powyższy przeprowadził Instytut Gallupa w dniach 26-29 października na reprezentatywnej próbie 1026 osób.

SĘDZIOWIE FEDERALNI
MOGĄ GŁOSOWAĆ

Sędzia sądu federalnego Allison Walsh orzekł, że prawo zabraniające głosowania w wyborach sędziom federalnym jest niezgodne z kanadyjską konstytucją, gwarantującą każdemu obywatelowi prawo głosowania. Rząd zgodził się z tą decyzją tak więc na skutek uchylenia odpowiedniego paragrafu w Ordynacji Wyborczej ponad 600 sędziów federalnych będzie mogło głosować w obecnych i następnych wyborach.

PRZYMUSOWA TRANSFUZJA
KRWI DLA NIELETNIEGO
ŚWIADKA JEHOWY

J.Auxier, sędzia Sądu Rodzinnego w Burnaby w Brytyjskiej Kolumbii, przyznał prowincji opiekę nad 12-letnią dziewczynką - świadkiem Jehowy. Dziewczynka chora na leukemię otrzymała już cztery transfuzje krwi wbrew jej samej i wbrew woli jej rodziców - świadków Jehowy od czasu, gdy prowincja przejęła tymczasową opiekę nad nią w lipcu br. Obecnie po formalnym przyznaniu prowincji opieki nad dziewczynką Ministerstwo Opieki Socjalnej będzie odpowiedzialne za jej leczenie.

Prawnik rodziny R. Tretiak powiedział, po orzeczeniu wydanym przez Auxier, że rodzina dziewczynki jest bardzo rozczarowana, ale nie zdecydowała jeszcze czy złoży apelację od wyroku. Z prośbą o przyznanie opieki nad dziewczynką wystąpiło Ministerstwo Opieki Socjalnej, po tym jak dziewczynka stwierdziła, że woli umrzeć niż otrzymać transfuzję krwi, co jest zabronione przez jej religię.

BRZEZIŃSKI
O BUSHU

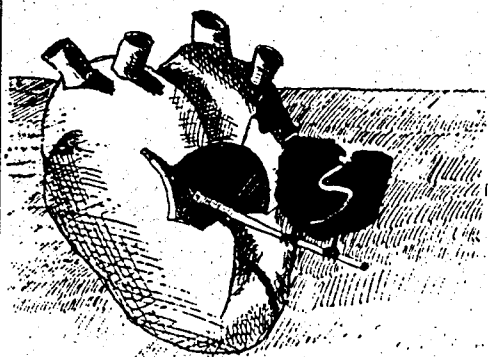
Ciąg dalszy ze str. 1

gicznego, gdyż na razie w zespole Busha brakuje strategów. Brzeziński podkreślił, że Bush będzie musiał zwrócić szczególną uwagę na potencjalnie wybuchową sytuację w Europie Wschodniej. Przedrewolucyjne warunki występują już - zdaniem Brzezińskiego - wyraźnie w takich krajach jak Polska, Czechosłowacja, Rumunia, Węgry i Jugosławia. W polityce wewnętrznej Bush będzie musiał ukuć zręczną dwupartyjną politykę koalicji między administracją a Kongresem po to, aby Stany Zjednoczone mogły zająć jednoznaczne stanowisko wobec problemów w Nikaragui, Panamie i Meksyku. Brzeziński zwrócił uwagę na ostatnie wybory w Meksyku, które wykazały rosnące poparcie dla rządu marksistowsko-leninowskiego. Poważnym dylematem przed którym stanie Bush będzie utrzymanie na właściwym poziomie wydatków zbrojeniowych zwłaszcza w sytuacji, gdy będą rosły sowieckie wydatki na zbrojenia. Brzeziński wyraził się także z uznaniem o układzie o wolnym handlu. Zdaniem mówcy będzie to układ, który przyniesie Kanadzie wielkie korzyści ekonomiczne. "Stany Zjednoczone - powiedział Brzeziński - mają 10 razy więcej ludności i dziesięciokrotnie wyższy produkt narodowy niż Kanada, ale amerykański handel zagraniczny jest tylko trochę więcej niż trzy razy wyższy niż kanadyjski handel zagraniczny (600 mld dol. do 180 mld. dol.)... Innymi słowy Kanada jest rzeczywiście jednym z głównych krajów wymiany handlowej i jest bardzo ważne dla Kanady, aby międzynarodowy system ekonomiczny był systemem otwartym".

OGŁOSZENIE PŁATNE

**ODDAJ GŁOS NA KANADĘ,
Z KTÓREJ NIE BĘDZIESZ EMIGROWAŁ!
21 LISTOPADA GŁOSUJ
NA KONSERWATYSTÓW !!!**

POLSKA

• KRONIKA •

• W POLSCE ukazał się pierwszy numer "Honoru i Ojczyzny", pisma, jak głosi podtytuł, dla oficerów, chorążych i podchorążych Sił Zbrojnych PRL. W oświadczeniu redakcji pisma "Honor i Ojczyzna" nieujawnieni z nazwiska oficerowie Sił Zbrojnych PRL piszą, że działalność ich "nie jest podporządkowana jakimkolwiek ugrupowaniu politycznemu w kraju ani za granicą - jest wyrazem sumienia Sił Zbrojnych PRL". Redakcja zwraca uwagę, że Siły Zbrojne PRL posłużyły w historii PRL do różnych złych celów bądź zachowały bierność wtedy, gdy trzeba było protestować. Ostatnim takim najbardziej wymownym przypadkiem było wprowadzenie stanu wojennego. "Nie protestowaliśmy, poza nielicznymi oficerami, gdy 13 grudnia 1981 r. ogłoszono stan wojenny, kierując cały potencjał militarny kraju przeciw własnemu społeczeństwu... Nie chcemy i nie możemy być janczarami we własnym kraju ani nigdzie indziej... Nie rościmy sobie prawa do narzucania swych poglądów, chcemy być otwarci dla wszystkich, którzy pragną dobra naszej ojczyzny i widzą potrzebę moralnego odrodzenia Sił Zbrojnych PRL". Pierwszy numer Honoru i Ojczyzny obok oświadczenia redakcyjnego zawiera tekst W. Heinricha "Opozycja w wojsku w latach. 1944-1988, tekst S. Dronicza "Dlaczego w siłach zbrojnych PRL istnieje opozycja?" oraz wypowiedzi kilku oficerów służby czynnej o bólach LWP. Redakcja na zakończenie podkreśla, że pismo nie jest przez nikogo subsydiowane i wydawane jest z funduszy, które udało się zgromadzić prywatnie. Dlatego jego cena 300 zł. aby pokryć faktyczne koszty jest względnie wysoka. • WSPÓLNA akcja czeskiej i polskiej służby bezpieczeństwa oraz żołnierzy WOP uniemożliwiła spotkanie na Czantorii w Beskidzie Żywieckim uczestników ruchu WiP z przedstawicielami Niezależnej Inicjatywy na Rzecz Demilitaryzacji Społeczeństwa w Czechosłowacji. • W KILKA dni po ogłoszeniu przez rząd PRL decyzji zamknięcia Stoczni Gdańskiej Papież Jan Paweł II powiedział, że bardzo niepokoi się przyszłością pracowników Stoczni im. Lenina i ponownie zadeklarował poparcie dla Solidarności. • STEFAN Kisielewski w wywiadzie dla RWE powiedział, że nie rozumie dlaczego bez przerwy wałkuje się sprawy przywrócenia pluralizmu związkowego, gdyż dla niego najważniejszą rzeczą, co w kółko powtarza, jest przywrócenie kapitalizmu w Polsce. Kisielewski powiedział także, iż broni Rakowskiego, bo twierdzi wbrew wszystkim, "że on się zna na gospodarce" i dlatego, że chyba w Polsce nie ma innego kandydata. • W WARSZAWIE pod koniec października odbył się pod Politechniką Warszawską happening Pomarańczowej Alternatywy pod hasłem "Światu Pokój - Studentom Mieszkania!". W happeningu wzięło udział kilkaset osób. Nieśli oni różne transparenty, m.in. "Pałac Kultury dziwnem natury", "Byliśmy, jesteśmy, będziemy - ludzie bezdomni", "Wszyscy studenci pod mosty", itp. Grupa została atakowana przez ZOMO, rozproszona, a po ponownym się jej sformowaniu ZOMO rozprężyło ją, bijąc kogo się dało długimi pałkami. • W ZAGŁĘBIU Miedziowym

JAN RULEWSKI

Październikowe refleksje

W czwartą rocznicę porwania w okolicach Bydgoszczy ks. Jerzego Popiełuszki, środowiska skupione wokół "S", a także księży z kościoła gdzie ks. Jerzy odprawił swe ostatnie nabożeństwo i ogłosił swój słynny testament, zorganizowały uroczyste obchody. Przybyło na nie parę tysięcy bydgoszczan oraz delegacje z Gdańska, Żnina, Szczecina. Uroczystości zapoczątkował różaniec ułożony przez środowiska robotnicze i inteligentne odbyty na wolnym powietrzu. Uroczysta msza w koncelebrazie kilku księży i czynnym udziale kościelnego laikatów poświęcona była wyłącznie postaci oddanego księdza. Pięknie o kapłańskim etosie mówił w homilii proboszcz największej na Pomorzu parafii ks. Błeniak. Dalszy ciąg obchodów miał charakter "świecki". Czyjeś ręce wykonały i wkopały przy ulicy gdzie znajduje się wyżej opisany kościół, słup uliczny. W blaskach wielu zniczy, przed obeliskiem poświęconym pamiętnym, tragicznym wydarzeniom odbył się wieczór obywatelski. Starsza pani recytowała swój wiersz poświęcony kapłanowi. Znana nauczycielka Elżbieta K. wezwała do masowego składania podpisów pod apelem o nadanie ulicy imienia Popiełuszki. Wieczór prowadził i wygłosił okolicznościową refleksję Jan Rulewski. Na zakończenie przegłosowano jednogłośnie wniosek o podjęcie stanowczych starań dla upamiętnienia bohaterstwa postaci. Oczekuje się, że w piątą rocznicę śmierci wolni obywatele spotkają się na ulicy kapelana "S".

Nic chyba bardziej nie oddaje atmosfery i celu dzisiejszego wieczoru niż piękny wiersz - epitafium M. Konopnickiej:

Groby, wy nasze groby,
Wy pełne życia mogiły,
Wy nie cmentarze próżnej żałoby
lecz źródło siły,
Nie z szlochem żalu,
nie z pustym szepem pacierzy
Z bijącym sercem
przed wami
stać dziś należy!

W wigilię zaduszek spotykamy się w uroczystym zespole wokół postaci ks. Jerzego Popiełuszki. Piękna i żywa tradycja te polskie zaduszki. Wydaje się, że znalazła również uznanie i rozpowszechnienie na europejskim wschodzie. Tam też z mrocznej, ale odległej przestrzeni, ożywia się pamięć o ludziach, którzy odeszli. Ileż w naszej prasie wspomnień o Tomskim, Rykowie czy Bucharinie. Ludzie czytają te sensacyjne

doniesienia ze świata, który już nie istnieje. Bywają i tacy co na trupie Stalina już po raz trzeci zbijają kapitał polityczny. Nasz nowy - stary premier otwiera swe expose do Polaków słowami "trzeba wykarczować wszystko, co jest jeszcze masą spadkową okresu stalinowskiego". Po czym już raczej informuje "Nie zawahamy się silną ręką zapewnić spokój państwu i obywatelom, porządek dla reform, bezpieczeństwo socjalistycznej orientacji Polski. Wiem, że mogę liczyć w tej sprawie na aktywność służb powołanych do zabezpieczenia ładu i porządku prawnego oraz niezawodne poparcie Ludowego Wojska Polskiego".

"Pan, w trzecim rządzie nie zgadza się ze mną? "Dobrze, prostuję" - nie jest to informacja, lecz wspominka o Dzierżyńskim! Myślę, że wspaniały ludzki etos pamięci o tych co odeszli stał się również inspiracją do polityki "wymazywania białych z historii". Niektórzy, dla określenia ukrytych za tym terminem treści nazywają je czarnymi bądź czerwonymi. Niezależnie od intencji jakie przyświecają temu zjawisku proces ten należy chwalić i przynaglać. Prawdy nigdy nie jest za wiele.

Niewdzięcznym faktem jest, że prace te powierzone "wybranym". Nie czujemy się obrażeni, wszak nam nie trzeba dziś wiedzieć kto poległ w Katyniu, kogo stracono na Mokotowie, wywieziono do Moskwy. Ludzi, którzy tam zginęli wspominaliśmy od pierwszego dnia ich utraty, płacąc czasem za to więzienną celą. Podobnie czynimy to dziś na tym nielegalnym zgromadzeniu. Pamięć ks. Jerzego czcimy dziś po to, by nie było białych lub czarnych plam w historii. Chcemy, od tego nie odstępimy, być mądrzy przed szkodą, a nasze życie skierować bardziej na przyszłość niż ekshumować historię i grzebać się w katakumbach. Zwłaszcza że problemów do rozwiązania w tym kraju jest wiele.

W tym zrozumieniu nielogiczne i nasycone wyjątkową złośliwością jest stanowisko władz miasta. Jak wiadomo, dokładnie rok temu podobne zgromadzenie podjęło rezolucję wzywającą Miejską Radę Narodową m. Bydgoszczy do nadania sąsiedniej ulicy imieniem księdza, którego tak bardzo w Bydgoszczy, Kraju i na świecie kochają i szanują. Okazało się, że w bydgoskim ra-

tuszu siedzą ludzie, którzy chcą kapłan "Solidarności" pochować ponownie, w nieśławie i zapomnieniu. Jednego z naszych działaczy, przez okrągły rok zbywano śmiesznymi argumentami niekompetencji. Wykażmy zatem jeszcze trochę cierpliwości i dobrej woli, tak jak to czynił ks. Popiełuszko, wielokrotnie przypominając, że zło należy dobrem zwyciężać.

Kierujemy raz jeszcze nasze wołanie do władz miasta o nadanie ulicy Lubińskiej imienia ks. J. Popiełuszki.

THATCHER W POLSCE

Premier Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher w dniach 2-4 listopada złożyła wizytę w Polsce. Była to pierwsza wizyta brytyjskiego premiera w historii Polski.

W pierwszym dniu pobytu Żelazna Dama powiedziała generałowi Jaruzelskiemu i premierowi Rakowskiemu, że każda gospodarka centralnie planowana i zarządzana musi zakończyć się niepowodzeniem. Podkreśliła także, że ewentualna próba przekształcenia gospodarki polskiej z centralnie sterowanej w gospodarkę stawiającą na inicjatywę przedsiębiorców zanim zakończy się sukcesem będzie poprzedzona trudnościami.

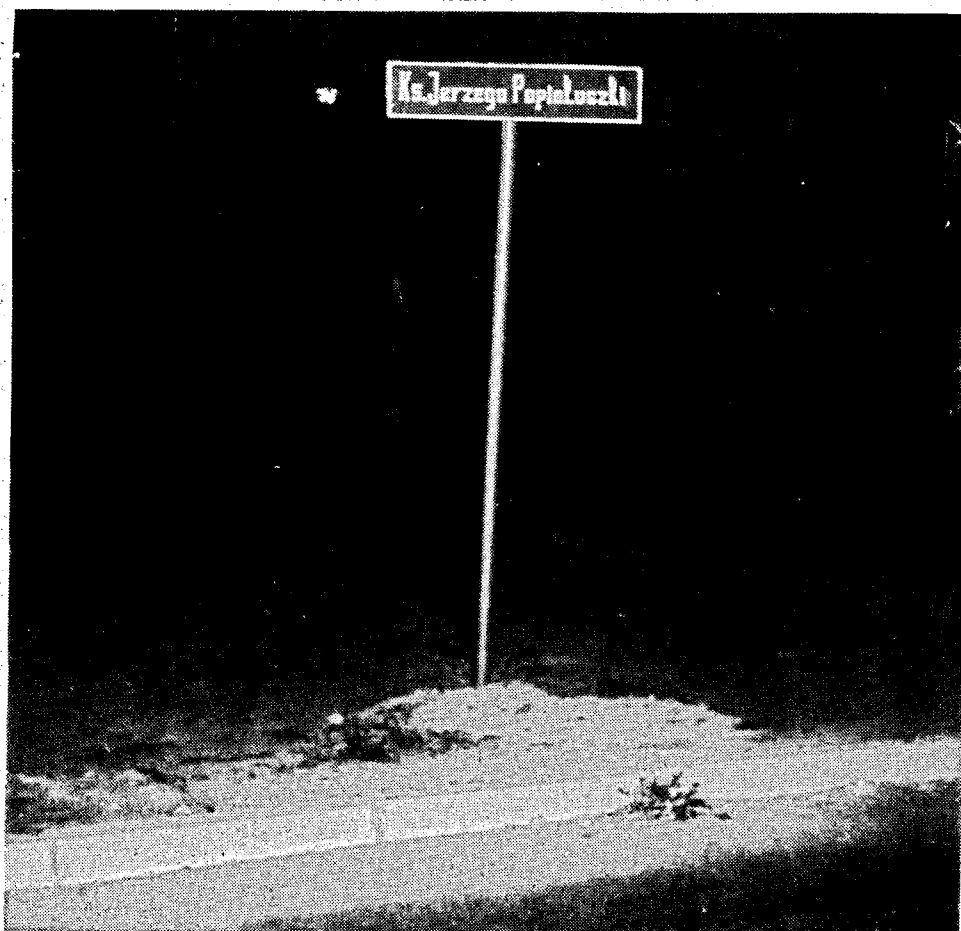
Podczas rozmowy z generałem Jaruzelskim Thatcher powiedziała mu, że PRL nie może liczyć na pomoc gospodarczą Zachodu jeśli władza nie podejmie "rzeczywistego dialogu" z zakazanym związkiem Solidarności. "Wolność i odpowiedzialność" - powiedziała premier Jaruzelskiemu - idą w parze... Dlatego tak żywotny dla Polski jest problem rzeczywistego dialogu z przedstawicielami wszystkich części społeczeństwa, włączając Solidarności". Po to aby reformy się udały, podkreśliła Thatcher, "ludzie muszą brać udział w podejmowaniu decyzji ich dotyczących". "Gdy to się stanie - kontynuowała - gdy nadejdzie ten wielki dzień, wówczas stwierdzi pan, że pana przyjaciele

Dokończenie str. 7

WYBUCH

W dwóch zakładach przemysłowych w Polsce odbyły się w poniedziałek 7 listopada wiece protestacyjne przeciwko decyzji władz zamknięcia Stoczni im. Lenina w Gdańsku. Wiece odbyły się w Zakładach Mechanicznych Ursus oraz w kopalni węgla kamiennego Andaluzja w Piekarach Śląskich. Na wiecu w Ursusie zgromadziło się co najmniej 600 osób, a na wiecu w kopalni Andaluzja 300. Górnicy protestowali również przeciwko niedotrzymaniu przez władze zobowiązania przyjęcia z powrotem do pracy około 100 górników zwolnionych za udział w ostatnich strajkach.

Załoga gdańskiej Stoczni im. Lenina na wiecu w dniu 8 listopada uchwaliła rezolucję żądającą od władz odwołania decyzji zamknięcia zakładu i przystąpienia do jego remontu. Wiadomość o wiecu przekazał korespondentem zachodnim Lech Wałęsa informując, że wzięty w nim udział tysiące stoczniowców. Agencja Associated Press przekazała oświadczenie Wałęsy, że załoga zdecydowała nie przystępować na razie do

ZBIGNIEW BUJAK

OCENA SYTUACJI

ZAPRZEPASZCZONA SZANSA

W tej chwili możliwość odbycia poważnych rozmów przy okrągłym stole jest znikoma. Przygotowania do rozmów zostały przeciągnięte w czasie. Każdy dzień zwłoki deprecjonował stół, spadało społeczne zainteresowanie negocjacjami. Kilka dni po zapowiedzi okrągłego stołu miałem na spotkaniu w Ursusie przeszło dwa tysiące ludzi, którzy chcieli o tym słuchać. Dwa tygodnie temu na podobne spotkanie przyszło trzysta osób. Jest to skala spadku zainteresowania okrągłym stołem.

Jednocześnie narasta niewiara, że cokolwiek istotnego można by przy okrągłym stole ustalić. Od pewnego czasu, a na pewno od chwili wyboru Rakowskiego, druga strona proponuje platformę rozmów, która jest dla nas, dla Związku, nie do przyjęcia. Dlatego że kompromituje nie tylko "okrągły stół", ale i "Solidarność".

Dobrym przykładem mogą być problemy gospodarki i reformy. Strona rządowa proponuje rozmowę na temat planu konsolidacji gospodarki. To jest plan, którego poważni ekonomiści nawet nie chcieli czytać, a co dopiero robić poważną analizę.

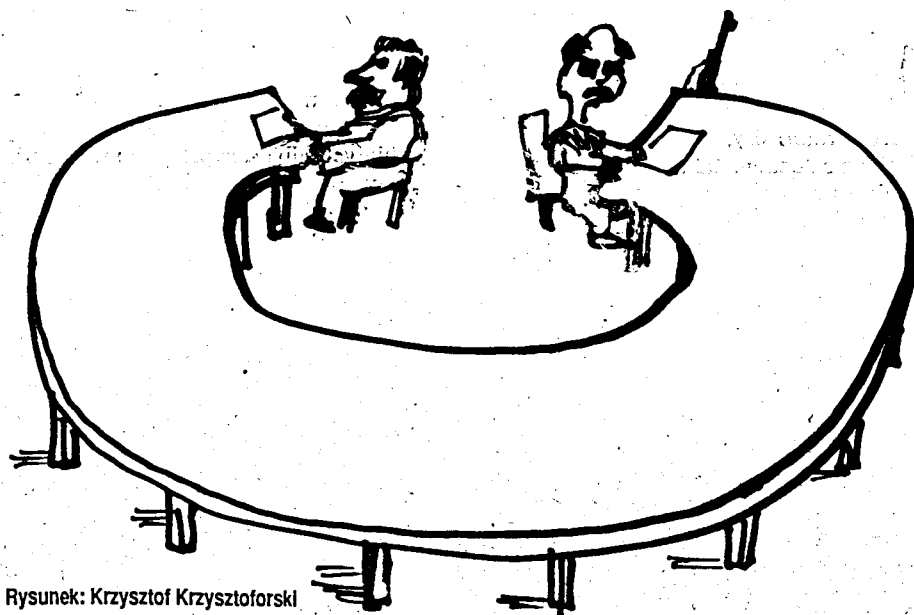
W sprawach politycznych miały zapadać ważne decyzje dotyczące drugiej izby parlamentu, udziału reprezentacji społecznej w Sejmie, wyborów i stopnia ich demokratyzacji. Władzy udało się to sprowadzić do wejścia przedstawicieli społecznych do Rady Porozumienia Narodowego. Takie wejście byłoby kompromitujące, jest nie do przyjęcia. Nie do przyjęcia jest także zatwierdzenie przez Związek projektu konsolidacji gospodarki. Zatwierdzenie oznaczałoby w praktyce zgodę na podwyżki cen przy niepełnej rekompensacie. To wszystko powoduje, że decyzja podjęcia rozmów przy "okrągłym stole" jest w zasadzie niemożliwa.

Doszły także dwa nowe elementy. Strona rządowa zakwestionowała skład naszej delegacji. Nie możemy tego przyjąć. Samo postawienie takiego warunku jest kompromitujące i świadczy o tym, że druga strona postanowiła rozmów nie podejmować. To wszystko jest chyba efektem wyboru Rakowskiego. Został po to wybrany, aby nie doprowadzić do rozmów. Albo - jeżeli nie uda się ich uniknąć - aby popro-

wadzić - je tak, by kompromitowały stronę społeczną, Wałęsę i "Solidarność".

Nie zostały także - i jest to drugi element, który wpływa na naszą ocenę sytuacji - zaprzestane represje związane ze strajkami. Nie przyjmuje się ludzi do pracy, trwa też swoiste ich karanie. Odbiera im się premie, nagrody, obowiązujące świadczenia. Wzywa się ludzi do prokuratury i na milicję. W tej sytuacji ten problem jest tematem pierwszym wszelkich ewentualnych rozmów. Bez załatwienia tej sprawy rozmowa na inne tematy jest niemożliwa. Nawet na temat legalizacji "Solidarności".

W tej chwili Związek stoi przed kilkoma problemami. Kiedy powstawał pomysł zakładania jawnych komitetów "Solidarności" nie był on związany w jakimkolwiek sensie z przygotowaniami do "okrągłego stołu". Nie ma więc powodu, by w jakikolwiek sposób wiązać to dalej. Oczywiście jest prawdą, że zapowiedź "okrągłego stołu" zwołała pewne hamulce; zmniejszyła barierę strachu, znacznie pomogła w organizacji jawnych komitetów Związku. Ale cofnięcia się władzy do polityki z okresu stanu wojennego nie będzie. Nie ma więc powodu, żeby się z akcji zakładania jawnych komitetów wycofać.

Rysunek: Krzysztof Krzysztoforski

WISI NA WŁOSKU

strajku. Nie ogłoszono też pogotowia strajkowego. Uprzednio Lech Wałęsa zapowiadał, że wezwie do ogłoszenia gotowości strajkowej jeśli władze nie zawieszą decyzji zamknięcia stoczni. Wałęsa powiedział we wtorek 8 listopada, że pragnie natychmiastowego podjęcia rozmów okrągłego stołu z władzami PRL. Przewodniczący związku oświadczył jednocześnie, że nie zezwoli władzy na odebranie niezależności uczestnikom tych rozmów. Strona rządowa sprzeciwiła się udziałowi w okrągłym stole dwóch doradców związku, Jacka Kuronia i Adama Michnika. Solidarność odrzuciła te żądania. Wałęsa powiedział uprzednio, że jest gotów spotkać się z ministrem spraw wewnętrznych Czesławem Kiszczakiem celem przezwyciężenia przeszkód na drodze do rozmów, ale władze muszą odwołać decyzję zamknięcia stoczni oraz położyć kres represjom wobec robotników, którzy uczestniczyli w ostatnich strajkach. Solidarność uznała, że zamknięcie stoczni jest decyzją polityczną. Agencja Reutersa przekazała też

oświadczenie Wałęsy, który powiedział, że załoga stoczni apeluje do wszystkich zakładów pracy o poparcie jej postulatów i do wywierania w tej sprawie nacisków na władze. Dodał on, że Solidarność oczekuje na reakcje narodu.

W wywiadzie udzielonym zachodnioniemieckiemu pismu "Der Spiegel" Lech Wałęsa wyraził opinię, że sytuacja w Polsce jest tak niepomyślna, iż trudno przewidzieć, co się może wydarzyć. Zapowiedział on, że jeśli władze nie zmienią decyzji w sprawie stoczni ogłosi pogotowie strajkowe w całym kraju.

Wcześniej, w niedzielę 6 listopada po mszy w kościele św. Brygidy na wiecu z udziałem około 2 tysięcy osób Wałęsa powiedział, że jeśli do wtorku 8 listopada władze nie zawieszą swej decyzji proponuje ogólnokrajowe pogotowie strajkowe. "Jeśli w ciągu następnego tygodnia nie znajdzie się rozwiązania, należy oczekiwać strajku. Strajki ciągle jeszcze przynoszą krajowi mniej szkód niż brak reform" - pod-

Warszawa, 31 października 88
Independent Polish
News Service (IPNS)

Należy przyjąć, że władza Rakowskiego jest przejściowa, że jest to ekipa na czas przejściowy, która za pewien czas odchodzi. Niewykluczone, że odejście tej ekipy pociągnie za sobą odejście Jaruzelskiego. O koncepcji dogadania się można myśleć wyłącznie w dalszej perspektywie. Dzisiaj z idei "okrągłego stołu" pozostał jedynie drewniany stół - materialny efekt dobrej pracy warszawskich stolarzy.

Ja jestem sceptykiem. Uważam, że Lech jeszcze dwa miesiące temu mógł iść do załóg i zatrzymać strajk. Ale w przyszłości nie będzie już mógł tego zrobić, żeby nie wiem co obiecywał. Zresztą i społecznie i politycznie sam pomysł "dogadywania się" wraz z fiaskiem "okrągłego stołu" kończy się. Dzisiaj trzeba by pomyśleć o jakimś zupełnie autonomicznym planie ratowania kraju i gospodarki, który uruchomi się w momencie najbliższego, społecznego wybuchu. Na wybuch ten ani Lech, ani władza nie będą mieli wpływu. Nie będą mieli siły, aby go zatrzymać. Jeżeli się okaże, że istnieją jednak warunki, żeby się dogadywać - to w porządku. Natomiast w tej chwili trzeba się raczej zastanawiać nad tym, jak Związek ma reagować w sytuacji społecznego wybuchu, który jest w najbliższej przyszłości kilku miesięcy bardzo prawdopodobny.

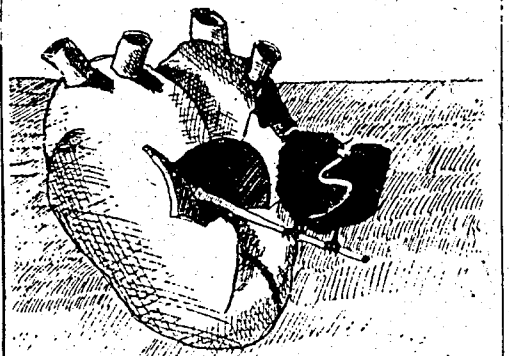
kreślił Wałęsa. Dodał również, że z trudem udaje mu się panować nad radykalnymi nastrojami wśród robotników, lecz wobec poczynań władz wskazujących na jej niechęć do porozumienia z opozycją nie będzie w stanie zapewnić spokoju w kraju.

Wałęsa po raz kolejny w ostatnich miesiącach ujawnił niekonsekwencję. Powiedział on mianowicie stoczniovcem, że jeśli strajki będą się obecnie rozszerzały ustąpi ze stanowiska przewodniczącego związku. Wynika z tego, że Wałęsa nie chce strajków, do których wzywa. Niewątpliwie na jego zmianę postawy wpłynęła obietnica, że stocznia będzie zamykana etapami, które zakończą się za 2 lata. Z drugiej strony nie zmienia to przecież faktu, że decyzja zamknięcia stoczni ma nadal charakter polityczny.

We wtorek odbyła się kolejna konferencja prasowa Jerzego Urbana.

Rzecznik rządu PRL Jerzy Urban powtórzył z naciskiem, że decyzja likwidacji stoczni jest ostateczna i nieodwracalna.

POLSKA

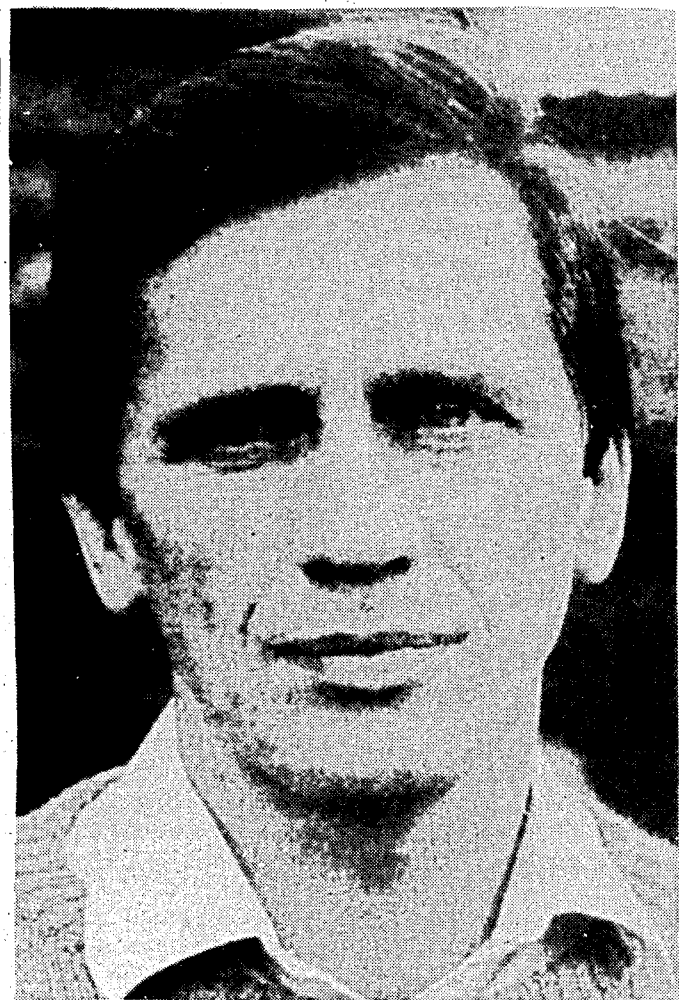
• KRONIKA •

odbyła się pielgrzymka ekologiczna do Wysokiej Cerkwi, zorganizowana przez Bractwo Oblatów św. Brygidy i "Solidarność" Zagłębia Miedziowego. Wzięło w niej udział około 2,5 tys. osób. Protestowano przeciw zatruciu środowiska w tym regionie i planowanej budowie huty ołowiu koło Głogowa. Niesiono transparenty Komisji Górniczej Solidarności oraz np. "Nie chcemy być truci i zabijani - górnicy i hutnicy". Członkowie RKW Dolny Śląsk L. Budrewicz i R. Gawlik mówili o tragicznej sytuacji ekologicznej Zagłębia oraz o konieczności wznowienia jawnej działalności NSZZ "Solidarność" w zakładach. Kilkaset osób podpisało petycję z żądaniem legalizacji "Solidarności". • NA GŁOWĘ statystycznego mieszkańca Polski przypada 2,5 rolki papieru toaletowego (handel sprzedaje łącznie 87 mln rolek rocznie). • W UBIEGŁYM roku było 605,5 tys. urodzeń żywych (o 4,6% mniej niż w 1986 r.). Po II wojnie światowej najwięcej Polaków urodziło się w 1983 roku - 720 tys. Wprowadzenie przed 7 laty zasiłku wychowawczego dla kobiet pracujących zachęciło niektóre małżeństwa do zwiększenia potomstwa. Dzięki temu, pomimo zmniejszenia się liczebności osób wchodzących w wiek najwyższej płodności, na początku obecnej dekady rosła liczba urodzeń. Jednak na skutek dewaluowania się wysokości owego zasiłku jego oddziaływanie zaczęło szybko słabnąć. Od 4 lat demografowie obserwują spadek urodzeń. • PODPISANY został protokół między rządem PRL a rządem Albanii o wymianie towarów i płatnościach w roku 1989. Zakłada on obroty o 5% wyższe w porównaniu z protokołem na 1988 rok. W imporcie z Albanii dominować będą: asfalt, żelazochrom, boksyt, kable i przewody z miedzi, wino, owoce i warzywa oraz ich przetwory, tytoń, wyroby z bawełny i skór i in. Przedmiotem polskiego eksportu do Albanii będą przede wszystkim maszyny i urządzenia dla różnych branż przemysłu oraz wybrane surowce.

W sobotę 5 listopada zebrała się Krajowa Komisja Wykonawcza Solidarności, która uchwaliła trzypunktowe żądania wobec władz. KKW domaga się anulowania decyzji o zamknięciu stoczni, zaprzestania represji wobec uczestników ostatniej fali strajków i publicznej deklaracji o przystąpieniu do rozmów okrągłego stołu. Komisja stwierdziła, że niespełnienie przez władze tych postulatów może wywołać kolejny wybuch społecznego niezadowolenia.

Z Gdańska 8 listopada nadeszła wiadomość o akcjach strajkowych w dwóch stoczniach: Stoczni Wista i Stoczni Remontowej. Części załóg tych zakładów strajkują na znak solidarności z robotnikami Stoczni im. Lenina, która decyzją rządu ma być stopniowo zamykana od 1 grudnia. Strajkujące załogi domagają się też ponownej legalizacji Solidarności. Nad Stocznia Wisła powiewają flagi Solidarności. Strajkowi w tej stoczni przewodzi Jan Stanecki. Na chodzące doniesienia różnią się w ocenach ilości uczestników akcji strajkowej.

Z Janem Englertem, aktorem, rektorem Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej rozmawia Stefan Meller

NA WSCHÓD OD ZACHODU, NA ZACHÓD OD WSCHODU

J.E.: (...) To właśnie z powodu stosunku do romantyzmu bardzo mnie ciągnie do pewnej formy filozoficznego potraktowania nie tyle samego romantyzmu, ile tego, co się obecnie dzieje z romantyzmem. Czy to jest w ogóle wykonalne? Chyba nie. Teraz nie. Trzeba poczekać, po prostu poczekać. Nie na żadne wydarzenia, jakieś specjalne zrywy, ale na zwykłą tęsknotę za romantyzmem.

S.M.: No, mieliśmy już po wojnie, żeby się ograniczyć do tego czasu, chwile niebywałego wzlotu teatru romantycznego: Swinarski, Dejmek...

J.E.: Niektórzy powiadają, że niemieckie pochodzenie i protestanckie wychowanie Swinarskiego, pozwoliły mu odczytać na nowo nasz romantyzm. Powiedziałbym na to, że i tak i nie. To niezupełnie prawdziwe. A właściwie, moim zdaniem, jest to całkowita nieprawda. To nie o to chodziło. Najważniejsza przyczyna wielkiego sukcesu "Dziadów" Swinarskiego brała się z tego, że on je wystawił mniej więcej w takim okresie historycznym, w jakim my jesteśmy teraz. Było załamanie wśród inteligencji po latach 1968-70, a Swinarski wystawił swoje "Dziady" w 1971, 1972 r., kiedy zaczęła się jakaś tam stabilizacja. Reżyser pokazywał jak to się wrzeszczy "Niech żyje Polska" i obłutkuje jednocześnie jajko ze skorupki. Tym walił po oczach. Ja tego nie mówię pejoratywnie, nie mam za złe.

Ale wiem jednocześnie, że o ile wówczas było to spojrzenie świeże, to obecnie jest to już numer zużyty. I kiedy widzę "Wesele" w reżyserii Hanuszkiewicz, gdzie Wernyhora się upija i zamiast rogu daje lire, w którą dmucha pijany gospodarz, to chociaż ma to być teatralne

przedłużenie zamysłu Swinarskiego, jest to po latach strasznie wtórne i tak niemądre, że nawet nie ma co dyskutować.

S.M.: Przejdźmy do aspektów ściśle teatralnych.

J.E.: Z teatrem jest kłopot. W tej chwili, w wyniku rozmaitych problemów, romantycznej literatury nie da się właściwie na scenie pokazać. To jest sprawa języka, obyczaju. Jakiejś głuchoty na język, na pewną melodię specyficznego języka romantyzmu, głuchoty na poezję.

Jest rzeczą symptomatyczną, że wolno teraz na scenie dodać do trzynastozgłoskowca "a", "no", co sprawia, że jest to już czternasto albo i piętnastozgłoskowiec, że wszystko się zaczyna chwiać, ale pojawia się prawda emocjonalna, która sprawia, że tekst żyje. W wypadku tragedii romantycznej jednak owa strona martyrologiczna pozwala się czasem przebić do widza.

S.M.: Ale co to znaczy? Czy to znaczy, że przeżywamy dewaluację, kres percepcji romantycznej teatru? Pana uwagi - nazwijmy je umownie "technicznymi" - są właściwie bądź oskarżeniem, bądź świadectwem bezradności teatru. Więc jak to jest? Zaczął Pan od obrony romantyzmu i repertuaru romantycznego w ogólności, a czysto fachowymi uwagami "ze sceny" dobija go pan nieubłagane.

J.E.: Nie. To nie jest tak. Repertuar romantyczny, z rozmaitych powodów, powinien być teraz chroniony, przechowywany. Przez kogo? Przez nas wszystkich, którym zależy na przetrwaniu kultury narodowej. Nie trzeba go przetwarzać i przerabiać, tylko trzeba z nim czekać. Czekać na tęsknotę, o której już wspominałem.

A swoją drogą czy nie uważa

Pan, że to romantyzm, cały romantyzm wyrósł z pewnej schizofrenii historycznej i obyczajowej?

S.M.: Pan mówi o polskim romantyzmie?

J.E.: Tak, mówię wyłącznie o polskim romantyzmie. Oczywiście, tylko o polskim. Otóż, zastanawiam się czy ten ciąg, polegający na ciągłej potrzebie autorytetu i nie mniej ciągłej potrzebie obalania autorytetu, ciągłe poczucie winy z towarzyszącym mu jednocześnie poczuciem niezachowanej genialności, czy to nie jest mianowicie ten wyróżnik, który sprawia, że do kanonu romantyzmu polskiego wchodzi znacznie więcej, niż to się zmieściło w klasycznym jego repertuarze. Repertuarze w rozumieniu teatru, ale i postaw.

A może to się w ogóle bierze z tego, co Mrozek tak ładnie powiedział, że leżymy mianowicie na wschód od zachodu i na zachód od wschodu. Czy to nie jest konsekwencja tej naszej dziwnej geografii, która stanowi zarazem linię demarkacyjną dwóch kultur, które przebiegają obydwie nie opodal nas?

Ale tak czy inaczej, i "Dziady", i "Portret" Sławomira Mrożka, to spór z Bogiem lub Autorytetem. Wszystko niby dla Narodu, ale poprzez siebie samego. Niby poświęcenie dla sprawy, ale poprzez własne piekło wewnętrzne.

S.M.: Niezupełnie się zgadzam z tym, co Pan mówi o rysach polskiego romantyzmu. Sądzę, że polski romantyzm, kłisze na temat polskiego romantyzmu, są porządnie zmystyfikowane. Ogromna większość uczyniła sobie z romantyzmu jakąś tanią papkę - którą przeżuwa, udając, że wie o co chodzi, bo wszystko pasuje jej do tego, co o sobie słyszy przez całe życie. Więc powstaje więc widowni ze sceną, ale jakże często fałszywa i wypełniona podejrzanym samozadowoleniem: "O, patrzcie - to ja". Ale to wcale nie on.

J.E.: Ale trzeba by się też zastanowić i nad tym, dlaczego zostało to tylko a nie co innego: mówiąc skrótami, karać zło, nagradzać dobro. Nie nagrodzone porywy szlachetnego serca itd.

S.M.: Mnie irytuje to, że u nas widzi się romantyzm jako poryw serca; a nie dostrzega, że był to również poryw myśli. W sumie wychodzi na to, że diagnozy Brzozowskiego o stanie naszej kultury nie były od rzeczy. Powstrzymajmy jednak nieco rewolucyjne zapędy i uogólnienia. Proszę nam powiedzieć o rzeczach, o których tylko aktor może wiedzieć.

J.E.: Dobrze. Zastanawiam się właśnie nad tym, co to jest takiego, że każdy aktor, któremu przyjdzie zagrać w sztuce z repertuaru romantycznego, jak tylko wyjdzie na scenę ma od razu uniesioną głowę i mówi do góry. Od pierwszej próby.

S.M.: Bo to piękny sen.

J.E.: To podświadomość. Nikt go tego nie uczył.

S.M.: Uczono go.

J.E.: Nikt go nie uczył. W szkole teatralnej uczono, że jeśli ma krzyczeć, to na opuszczoną głowę, bo inaczej zedrże gardło.

S.M.: A ja miałem na myśli, że go uczono świadomości, uczono tego romantycznego snu.

J.E.: Świadomości stereotypowo romantycznej? Kto

go uczył? On jest romantyczny - więc szlachetny, jest romantyczny więc chce się unieść metr nad ziemię. To nie ma nic wspólnego z samym stosunkiem do romantyzmu. Ot, po prostu pada piękne, marzycielskie hasło i każdy pragnie się natychmiast unieść w ten wspaniały świat szlachetnych osób.

S.M.: A kiedy Pan brał się do roboty nad romantykami, czy to jako aktor, czy jako reżyser - też Pan lewitował?

J.E. Dejmek uświadomił mi kiedyś, dlaczego "moi" bohaterowie romantyczni, wtedy kiedy ja sam ich gram, nie wychodzą zbyt dobrze. I Dejmek powiedział tak: "Panie, Pan jest spor-

towiec, nogi ma Pan silne jak cholera i jak Pan na tych silnych nogach chodzi po scenie i cierpi, to przeczy Pan wszystkiemu, co jest na twarzy".

Ta uwaga jest pozornie tylko techniczna. Romantyzm jest o słabych, którzy zdobywają się na wielkie czyny i myśli.

S.M.: Kłopot z tą antynonią słaby-silny w jednej osobie jest również jakimś przedłużeniem zbiorowego myślenia o sobie. Jak będzie wyglądała nasza literatura, kiedy staniemy się potężnym państwem?

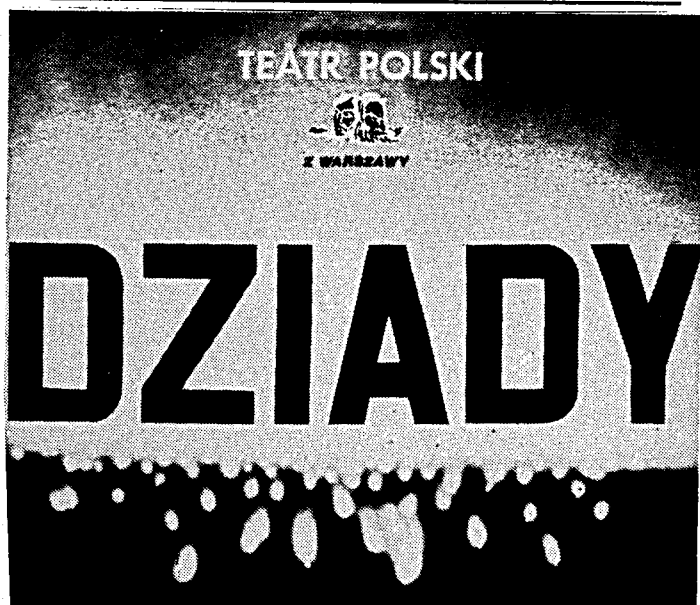
J.E.: A czy my chcemy siły?

Skrót wywiadu, który ukazał się w miesięczniku "Mówią wieki"

PO RAZ PIERWSZY W KANADZIE!

Z OKAZJI 70-lej ROCZNICY ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

Artex International

CZ III

ADAMA MICKIEWICZA

REŻ. **GUSTAW HOLOUBEK**

WYSTĘPUJĄ:

JAN ENGLERT

JERZY ZELNIK

MARIUSZ BENOIT

PIOTR MACHALICA
ADAM BAUMAN

TORONTO

PIĄTEK 18 LISTOPADA 1988, GODZ. 9:00 WIECZ.

ŚRODA 23 LISTOPADA 1988, GODZ. 8:00 WIECZ.

ST. LAWRENCE CENTRE FOR THE ARTS -

JANE MALLET THEATRE - Toronto, 27 Front St. E.

Bilety prosimy zamawiać tel. 366-7723 (tylko karty kredytowe) lub nabywać w kasie teatru codziennie w godz. 10-18. Informacje: 833-0640 (po 6 wiecz.)

OTTAWA

Poniedziałek 21 listopada, godz. 8:00 wiecz.,

Ottawa Technical High School, 440 Albert St.

Informacje i zamówienia: Nelson Travel 235-5228

MONTREAL

Wtorek 22 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Westmount High School, 4350 St. Catherine St. W.

PRZEDSPRZEDAŻ:

Restauracja Cracovia, 1246 Stanley St., Tel. 866-2196

Tatra Travel, 3628 St. Laurent Blvd., Tel. 849-3451

1001 Plante, 5518 Monkland Ave., Tel. 481-2263

Informacje i zamówienia tel. 483-5621 (po 6 wiecz.)

SASKATOON

Czwartek 24 listopada, godz. 7:30 wiecz.

Menedel Art Gallery, informacje: Witold Bula - 955-1404

EDMONTON

Piątek 25 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Victoria High School, 10210 - 108 Ave.

Informacje: Travelot - 488-8472

VANCOUVER

Niedziela 27 listopada, godz. 7:00 wiecz.

Robson Square Media Centre, 800 Robson St.

Informacje: Mike Latek - 874-3338

Równocześnie Artex International ma zaszczyt zaprosić Państwa na następujące występy w tym sezonie:

Luty 1989 - "Skiz" Gabrieli Zapolskiej z Gustawem Holoubkiem, Piotrem Fronczewskim, Magdą Zawadzką i Ewą Wiśniewską.

KARTKI Z BERLINA

LESZEK SZARUGA

Chyba nie jest dobrze. Rozmowy okrągłego stołu oddalają się w bliżej nie określonej przyszłość, władze zaczynają dyktować skład delegacji opozycyjnej - okazuje się nagle, że jedynym miejscem, w jakim Kuroń czy Michnik mają prawo z władzą się spotkać, jest budynek komendy milicyjnej - jak na "otwartość" zapowiadana gromkimi słowy, to jednak niewiele. Tyle w tym dobrego, że Wałęsa jakoś ostatnio nie chce się zapisać do "realistów" i zapowiada, że na dyktowanie składu swej ekipy nie pójdzie. On nie, ale czy nie znajdą się chętni, za to bym głowy nie dał. Co prawda łapanie do rządu, jaką urządził Rakowski, umknęło wielu "realistów" z moim ulubieńcem Andrzejem Micewskim na czele, ale... No właśnie. Dowiaduję się, że jakieś zakulisowe gry i porozumienia trwają. Oto znana rozgłośnia polska na Zachodzie, skądinąd zasłużona (nie miejsce na podawanie bliższych danych), schowała do szuflady czy archiwum wywiad przeprowadzony z ważnym działaczem opozycji, gdyż... może to zaszkodzić zapowiadanym rozmowom. Może jestem rzeczywiście przesadnie przywiązany do demokratycznej anarchii, ale nie sądzę, by takie postępowanie wróżyło nam wszystkim dobrze. Z kolei znane pismo podziemne odmawia opublikowania artykułu ważnego działacza emigracyjnego, gdyż uważa je za "nierealistyczne" i znów... mogące zaszkodzić okrągłemu stołowi. Dziwna to, zaiste, zabawa uprawiana przez kręgi dumnie zwące się obrońcami wolności.

Świat się zmienia i powoli człowiek przestaje rozumieć, gdzie się właściwie znajduje. Oto Radio Wolna Europa nadaje w odcinkach tekst wygłoszony przez znanego działacza opozycyjnego związanego z kręgami kultury niezależnej, który wygłoszony został w czasie jak najbardziej oficjalnej imprezy w Moskwie, gdzie polski pisarz reprezentował nasze środowisko filmowe. Jak tak dalej pójdzie, to już rzeczywiście nie człowieka nie będzie w stanie zdziwić.

Dwie informacje zamieszczone na łamach "Polityki" wydają się bardzo ważne: po pierwsze - Urząd Wojewódzki we Wrocławiu zarejestrował "Towarzystwo Przyjaciół Lwowa, które może działać w całym kraju, na zasadzie klubów"; po drugie - powołano ekipę, która wspólnie ze stroną ukraińską nadzorować będzie prace konserwatorskie i porządkowe na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie. Może więc wreszcie, niemal pół wieku po wojnie i przejęciu Lwowa przez Sowiety będzie można oficjalnie w Polsce kultywować dorobek pokoleń, który składa się na całość kultury narodowej, a także uchronić od ostatecznej, przez lata postępującej i celowej ruiny pamiątek polskiej historii w tym mieście. To w końcu - przynajmniej w moim przekonaniu - żadne tendencje nacjonalistyczne, choć zapewne i takich akcentów nie zabraknie (są w normalnym społeczeństwie nieuniknione), lecz zwykła i w kulturze europejskiej naturalna dążność do ocalenia wspólnego dorobku. Nie oznacza to odrzucenia politycznych realiów - przeciwnie: umacnia te realia poprzez stworzenie możliwości pozytywnej dla narodów współpracy. To zresztą także lekcja, która może się okazać niesłuchanie ważna w wychowywaniu przyszłych pokoleń w duchu otwarcia i przekraczania zawiązań przez dramatyzm historii konfliktów.

Żywa jest pamięć Lwowa we współczesnej Polsce. Piękny esej poświęcił temu miastu już po wojnie urodzony pisarz Włodzimierz Paźniewski. Równie piękny wiersz odnajdujemy w dorobku także należącego już do powojennej generacji Adama Zagajewskiego, którego ostatni tom nosi tytuł "Jechać do Lwowa". Niedawno w obiegu niezależnym ukazała się obszerna antologia wierszy temu miastu poświęconych: "Semper fidelis". Żywa to pamięć i warta pielęgnowania.

Kilka czynników we współczesnej polityce europejskiej wydaje się godnych szczególnej uwagi, choć pozornie nie mają one ze sobą żadnego związku. Przede

wszystkim sytuacja w Sowietach, a zwłaszcza ruchy emancypacyjne w krajach bałtyckich: na Łotwie, Litwie i w Estonii, gdzie ruchy narodowe zyskują sobie oficjalny status. Kolejna sprawa, to przemiany na Węgrzech, które coraz wyraźniej, choć nie demonstracyjnie, zdają się nawiązywać do tradycji powstania z roku 1956. Niestychanie ważne rzeczy dzieją się w Jugosławii, gdzie kryzys ekonomiczny nie tylko ożywia konflikty narodowościowe, ale coraz bardziej osłabia siłę partii komunistycznej - jednakże na sytuację w tym kraju należy patrzeć nie tylko z perspektywy przemian wewnętrznych, ale również w kontekście polityki całego kontynentu, może nawet szerszym. Jugosławia to przecież "miękkie podbrzusze Europy", zaś jej dotychczasowy status względnie stabilnego i neutralnego państwa był jednym z ważnych czynników utrzymywania w Europie status quo. Obecna destabilizacja wewnętrzna tego kraju może się okazać w najbliższej przyszłości sprawą bardzo doniosłej wagi.

I wreszcie Niemcy, w szczególności Zachodnie. Wyraźnie dynamizuje się polityka zagraniczna tego kraju, zaś jego coraz silniejsza pozycja międzynarodowa bez wątpienia umacnia również pozycję NRD: kto wie czy nie właśnie w tym kontekście należałoby zobaczyć zajęcie przez NRD polskiego szlaku morskiego w pobliżu Świnoujścia. Obecna wizyta Kohla w Moskwie i otwarte wezwanie do połączenia obu państw niemieckich to wyraźny efekt ostatnich sukcesów niemieckiej polityki. Oczywiście, że wezwanie Kohla w chwili obecnej nie ma szansy realizacji. Jednakże ważne - zwłaszcza z polskiego punktu widzenia - wydaje się to, że Kohl uznał chwilę obecną za moment właściwy do wystąpienia z takim apelem - jego artykulacja jest bez wątpienia faktem politycznym, a nie wyłącznie utopijnym wezwaniem.

Są to wszystko sprawy, które nie mogą być nam obojętne: od zmieniającej się coraz wyraźniej, choć na szczęście nie dramatycznie, konfiguracji europejskiej będzie zależał los Polski. W moim odczuciu - ale zastrzegam się raz jeszcze, że specjalistą nie jestem, że ja tu tylko sprzątam i gdzie mi tam

do radzenia komukolwiek tego, co ma robić - opozycja polska zbyt mało uwagi tym wszystkim procesom poświęca i, jak "Strasznym mieszczanie" Tuwima, widzi wszystko osobno, podczas gdy może przydałaby się kompleksowa i kompetentna analiza wspomnianych przemian.

Po ponad dwóch latach niepotrzebnej szarpaniny władze w końcu zarejestrowały warszawskie towarzystwo gospodarcze. Dwa lata straty: komu i po co to było potrzebne?

Wydawnictwo o.o. dominikanów "W Drodze" (nawiasem mówiąc wydające bardzo dobry miesięcznik o takim właśnie tytule) opublikowało "Wieżę i inne opowiadania" Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.

Z wielu powodów należy ten fakt uznać za wydarzenie doniosłe. Po raz pierwszy czytelnik w kraju otrzymał do rąk oficjalne wydanie dzieł jednego z najwybitniejszych polskich prozaików tego stulecia, znanego nie tylko z wydań emigracyjnych i podziemnych (m.in. klasyczny już dzisiaj "Inny świat", książka, która o dziesiątki lat wcześniej od Solżenicyna i w moim przekonaniu literacko doskonale opisuje koszmar Gługu), lecz także z licznych przekładów. Tytułowe opowiadanie - "Wieża" - należy bez wątpienia do arcydzieł prozy polskiej, jest jednym z klejnotów naszej literatury. Nieobecność Herlinga-Grudzińskiego na oficjalnym rynku w PRL wynikała nie tylko z tego, że napisał książkę o sowieckich obozach pracy, lecz także i z tego, że jest jednym z najbardziej wnikliwych - w swym publikowanym na łamach "Kultury" paryskiej "Dzienniku pisanym nocą" - obserwatorów politycznych, który szczególną uwagę zwraca na scenę sowiecką. Bez obawy podjęcia w przesadę można określić Herlinga-Grudzińskiego mianem jednego z najbardziej niezależnych komentatorów politycznych: nie cofa się ani przed oskarżeniami opozycji (tuż przed 13 grudnia określił sytuację w "Solidarności" jako przekształcanie się bezkrwawej rewolucji w rewolucję bezkrwawą), ani przed podnoszeniem potknięć hierarchii kościelnej, zwłaszcza w okresie stanu wojennego, ani przed wykazywaniem cynizmu i interesowności polityków zachodnich w stosunkach z komunistami. Wprowadzenie tego pisarza w przestrzeń oficjalnego obiegu myśli w Polsce jest więc wydarzeniem wielkiej wagi - jeszcze nie tak znów dawno nawet wymienienie jego nazwiska w oficjalnych publikacjach nie było możliwe. Być może prawdziwe okazały się wiadomości, że warszawski Czytelnik zamierza wydać "Inny świat" - w ten sposób czytelnik krajowy mógłby wreszcie bez obawy represji sięgnąć po książkę, która opisuje w rewelacyjnej formule artystycznej jedno z najważniejszych doświadczeń historycznych narodu. Niestety - niemal pół wieku po pierwszej publikacji tej książki.

Prasa donosi, że Dobraczyński i Sokorski otrzymali nominacje na generałów. To już coś. Widać, że władza nie ma już dość żadnych sposobów wynagradzania służalczości. W ten sposób przynajmniej dorobił się nasz kraj prawdziwych wodzów. Gdy o tym usłyszałem, pomyślałem najpierw, że to dowcip. Ale nie: to szczerza prawda. Myślałem o jakimś złośliwym komentarzu, lecz okazało się to niemożliwe. Tego się nawet skomentować nie da.

A swoją drogą ciekaw jestem jak na to zareagował zawodowy korpus oficerski. Nie wątpię, że podobnie jak na przyznanie swego czasu orderu Virtuti Militari znanemu marszałkowi Leonidowi B.

Dokończenie ze str. 5

będą gotowi nie tylko do okrzyków, ale także do udzielenia pomocy praktycznej - oferując udział w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, oferując kredyty, przesuwając spłatę pożyczek, zachęcając do inwestycji i tworzenia spółek o charakterze mieszanym".

Podczas pobytu w Warszawie premier Thatcher spotkała się z Prymasem Kardynałem Józefem Glempem oraz odwiedziła grób księdza Jerzego Popiełuszki. W trakcie odwiedzin grobu tysiące zwolenników Solidarności zgromadzonych wokół kościoła św. Stanisława Kostki na Żoliborzu wznosiło okrzyki, że oni reprezentują prawdziwą Polskę. Thatcher złożyła wieniec na grobie księdza zamordowanego przez bezpiekę w 1984 roku.

W ostatnim dniu pobytu w Polsce w Gdańsku nastąpiło spotkanie Żelaznej Damy z Lechem Wałęsą. Wraz nim i Januszem Onyszkiewiczem premier Wielkiej Brytanii złożyła wieniec pod pomnikiem ofiar grudnia 1970 roku. Po tej uroczystości pani Thatcher oraz przywódca Solidarności na

czele z Lechem Wałęsą udali się do kościoła św. Brygidy. Na trasie witały ich tysiące zwolenników Solidarności. W kościele pani Thatcher wyraźnie wzruszona wysłuchała śpiewu osób szczególnie wypełniających kościół "Boże coś Polskę". Razem z nimi podniosła rękę w geście symbolicznego V. Powiedziała Wałęsie, że nic nie może was powstrzymać. Podkreśliła także w słowach podziękowania, które wygłosiła do zgromadzonych w kościele, że wiedziała iż musi przybyć do Polski aby poczuć ducha Polski na własną rękę. Pani Thatcher powiedziała Wałęsie, że uważa Solidarność za potężną siłę w Polsce. "Solidarność jest czymś więcej niż związkiem zawodowym. Jest to także wyrażenie opinii i opozycji w kraju, gdzie nie ma innych dróg wyrażenia opinii... Jest to wielki ruch, który nie może być ignorowany". Wałęsa przed lunchem z panią Thatcher, w którym uczestniczyli także inni przywódcy Solidarności oraz czołowi doradcy niezależnego związku odbył rozmowy w cztery oczy z przywódcą brytyjskim. Powiedział on potem, że jest wdzięczny losowi, iż dał mu okazję poznania tak fantastycznej pani premier. Wałęsa do-

dał, że rozmawiał z panią Thatcher na temat konieczności legalizacji Solidarności oraz przeszkód, które czyni władza PRL w tym względzie.

Brytyjskie środki masowego przekazu poinformowały, że wystąpienie Thatcher w kościele św. Brygidy zostało ocenzone przez polskie środki masowego przekazu. Z jej wystąpienia usunięto zdanie dotyczące Muru Berlińskiego, Układu Helsińskiego i praw człowieka, broni chemicznych, będących w dyspozycji wojsk Układu Warszawskiego oraz Solidarności.

Z ostrą krytyką wizyty Thatcher w Polsce wystąpiła opozycyjna Partia Pracy. George Foulkes rzecznik Partii Pracy w sprawach zagranicznych porównał trzydniową wizytę premier Thatcher w Polsce do hitlerowskiej inwazji w czasie II wojny światowej, argumentując, że "może się okazać, że była to najbardziej błędna interwencja w tym kraju od czasu Adolfa Hitlera przed 50 laty". Gerald Kaufman inny czołowy przywódca Partii Pracy zaatakował Thatcher za obłudę twierdząc, że w Polsce przystąpiła do dialogu ze związkiem zawodowym, czego nigdy nie czyni w Wielkiej Brytanii.

"Jedziemy na tygrysie"

Łańcuch ludzi trzymających się za ręce sprawia wrażenie, że nie ma końca. Są tam dzieci szkolne i dziadkowie, działacze partyjni i ksiądz, ludzie zajmujący się ochroną środowiska i profesor ekonomii - przecina on rynek i ciągnie się aż do twierdzy.

Przez Stare Miasto Tallina, niewiele lepiej oświetlone i z taką samą nawierzchnią ulic jak za czasów, kiedy jeszcze nazywało się Rewal, słychać raz ciszej, następnie głośnie okrzyki "Estonia jest w naszych rękach".

Pierwszego października w tallińskim Centrum Kultury i Sportu został utworzony "Estoński Front Ludowy". "To już nie tylko protest" mówi starsza pani "to jest kawałek świadomości, że Estonia jest znowu estońska. Dla wielonarodowego państwa, jakim jest Związek Sowiecki, to niebezpieczny precedens, prawie nie do pojęcia, że Moskwa na to pozwoliła. Dzień tworzenia Frontu Ludowego, dla wszędzie obecnej milicji, został wykorzystany jako wycieczki zakładowe.

W jaki sposób 975 tys. Estończyków w swojej liczącej 45 100 km² Republice Sowieckiej chce przejąć wszystko we własne ręce? Przedstawili to bardzo wyraźnie mówcy.

Należy zakończyć z "kolonizacją rosyjską". Stalinizm należy wreszcie porównać z faszyzmem". Nigdy więcej nie chcemy słyszeć tego "kłamstwa, że Estonia w 1940 r. dobrowolnie przyłączyła się do Związku Sowieckiego". Ta nowa rzetelność uwolni Rosjan od "urojenia, że oswobodzili Estończyków od kapitalizmu", i "że za to musimy być im wdzięczni".

Każdy z mówców, który uderzał w niebiesko-czarno-białe kolory, kolory zabrane przez 48 lat, lub odpowiednio dobrane tony narodowe, jak potępienie "stalinowskiej niewoli" lub głosił chwałę "świętej Estonii i jej świętego języka" mógł śmiało oczekiwać olbrzymiej owacji.

Dotyczy to także republik sąsiedzkich Łotwy i Litwy. Ostatnio wydano zezwolenie, że wszystkie trzy kraje bałtyckie mogą używać flag narodowych, a język ojczysty został uznany jako język państwowy - narodziła się radość na ulicach.

Oficjalny program Frontu Ludowego w Estonii, popierany przez 1000 grup lokalnych liczących 60 tys. członków bez trudu postawił na nogi cały naród, po raz pierwszy został sformułowany program pod patronatem Moskwy, ku zadowoleniu sowieckiej rodziny narodów.

Spełnione zostało już życzenie, według którego ludność napływowa do Republik Nadbałtyckich - Rosjanie, Ukraińcy, Białorusini (40% wszystkich mieszkańców) musi w przyszłości uczyć się języka danego kraju.

Dalsze główne żądania estońskiego Frontu Ludowego to:

- Natychmiastowe wstrzymanie wewnętrznej migracji". Zostało to uzasadnione następująco: "szowinistyczna polityka Moskwy raniła uczucia narodowe, patriotyczne i ojczyźniane" w wyniku czego nirosyjskie narody czuły się mniejszością we własnym kraju.

- Całkowita niezależność gospodarcza republik nadbałtyckich ze wszystkimi konsekwencjami: autonomia handlu zagranicznego, reparytacja głównie gospodarstw rolnych, ochrona środowiska naturalnego, płace i ceny ustalane wyłącznie przez władze republiki.

- Podział władzy, praktyczne i prawne gwarancje dla wszystkich ludzi oraz powołanie Trybunału Konstytucyjnego.

- Przekształcenie Związku Sowieckiego w federację suwerennych republik według zasady "najpierw interesy Republiki przed Unią jako całością".

Estoński szef partii Vaino Valjas, urzędujący dopiero od czterech miesięcy, poprzednio przez osiem lat ambasador w Płd. i Środkowej Ameryce wygłosił pełną zrozumienia mowę powitalną do Zgromadzenia Frontu Ludowego, przekazując jednocześnie "pozdrowienia i gratulacje od szefa partii i rządu Gorbaczowa".

Domaganie się pieriestrojki na sposób estoński Front Ludowy postawił jako naczelne zadanie. "Najpierw i przede wszystkim", powiedział na Kongresie przywódca Frontu Ludowego, "chodzi o demokratyzację mechanizmów władzy i kontrolowanie organów władzy przez obywateli". Estończycy życzą sobie być respektowani

jako ci, którzy panują we własnym kraju.

Wybrany do siedmioosobowego kierownictwa Sawisaar jest profesorem filozofii i członkiem partii. Dodając do tego jeszcze trzech członków partii - dwóch dziennikarzy i Marju Lauristin popularną organizatorkę Frontu Ludowego, komuniści mają w kierownictwie nieznaczną przewagę.

Wśród delegatów na Kongres co czwarty posiadał legitymację partyjną, prawie co piąty wywodził się ze społecznych organizacji ochrony kultury, co dziesiąty z Zielonych. Tylko jeden na pięciuset delegatów reprezentował Estońską Partię Niezależności Narodowej i należał do grupy, która domagała się ujawnienia dodatkowych protokołów do układu Ribbentrop-Mołotow z 1939 r.

Cały Związek Sowiecki stoi przed wyborami do Rad Narodowych. Dewizą Gorbaczowa jest wzmocnienie tych Rad, aby faktycznie były instrumentem socjalistycznej władzy.

Tak długo, jak brakuje odpowiednich ustaw, miejscowe grupy Frontu Ludowego mogą dbać o to, aby deputowanymi zostali ludzie kompetentni, do tej pory jedną trzecią stanowili ludzie z aparatu partyjnego.

Obie strony, partia i Front Ludowy, mają starać się o to, aby pokazać wyniki pieriestrojki. Szef partii Valjas został osobiście przez Gorbaczowa odwołany z Nikaragui i postawiony na ten ciężki odcinek frontu w Tallinie. Przez całe lato, dni i noce, prowadził on rozmowy z ludźmi z Frontu Ludowego.

Wtedy partia jak i jej nowy sekretarz ideologiczny Toone znaleźli się faktycznie "w ciężkim kryzysie zaufania", poprzednik Valjasa lata całe prowadził gospodarkę czysto kolonialną.

W cieniu Frontu Ludowego, który znajduje uznanie narodu, partia ma nadzieję zregenerować się i szybko pozbyć się z kierownictwa tych, którzy przyzwyczaili się posłusznie na rozkaz realizować metody kierowania ery Breżniewa.

"Jedna panująca partia nie może w ciągu kilku lat odnowić się" oświadczył moskiewski ekonomista polityczny, "musi ona chronić się niejako przed pełnym obciążeniem władzą i próbować stać się inną".

Wiecej: protagoniści pieriestrojki od Gorbaczowa do Valjasa muszą obawiać się ponownego ostrego zwrotu do tyłu, jeżeli ta linia nie uda się dostatecznie szybko. I jeszcze jeden niebezpieczny moment ten proces niesie: czy członkowie Frontu Ludowego nie rozsmakują się i któregoś dnia nie podważą w ogóle monopolu partii.

Der Spiegel

W Estonii istnieją już wątpliwości, aktywistka Frontu Ludowego Lauristin, mimo iż jest komunistką, mówi o "narodzeniu się naszego pluralizmu", a także o tym, "że pryncypialnym pytaniem każdej rewolucji jest pytanie o władzę". W programie Frontu Ludowego mówi się wyraźnie o tym, że "żadna polityczna organizacja nie ma wyłącznego prawa, aby decydować autorytatywnie o państwie i życiu społecznym narodu bez demokratycznie wybranych przedstawicieli".

Aby uniknąć podejrzeń moskiewskich konserwatystów, estońscy funkcjonariusze partii raz po raz zapewniają, że Front Ludowy nie rości sobie prawa "partii politycznej ani nawet organizacji", najchętniej ograniczyłoby się do "demokratycznych wyborów, w których popieraliby najwartościowszych i najbardziej cenionych kandydatów".

Front Ludowy wymaga gwarancji, aby "partia uwolniła się od brzemienia przeszłości i odsunęła tych, którzy są obciążeni winami". Domagają się oni także ustaw i legalnego miejsca w systemie politycznym Estonii - spełnienie tych żądań obiecał Valjas.

Ruch ten znajduje się w niebezpiecznej sytuacji, z jednej strony roszcząc sobie prawo do panowania partia państwowa, a z drugiej strony narastający przez czterdzieści lat szowinizm. Głównie młodzi uważają, że Front Ludowy już dzisiaj jest gotów iść na kompromis. Uważają, że powinni bardziej "twardo rozmawiać z Rosjanami, którzy nas przeszło czterdzieści lat traktowali jak świnie", tak mówi taksówkarz urodzony w latach sześćdziesiątych. "Musimy odejść od Związku Sowieckiego lepiej dzisiaj jak jutro". Swoją ideowość podkreślał tym, że nie wziął za przejazd ani kopiejkę - "goście Frontu Ludowego dzisiaj i jutro jeżdżą za darmo".

Także po drugiej stronie uformował się na wszelki wypadek front "internacjonalistyczny". Jego członkami jest ludność napływowa pochodzenia rosyjskiego, która w połowie zatroskana, w połowie prowokacyjnie zapowiada, że może nastąpić sytuacja taka, jak w Armenii i Azerbejdżanie.

"Powoli i tutaj będzie gorąco" skarży się Igor, majster jednej z fabryk, urodzony na Kaukazie, od 20 lat mieszkający w Tallinie.

"Rosyjska świnia" to jeszcze "to najtańsze", co usłyszała jego żona stojąca w kolejce. Wiecej nie rozumiała, bo zarówno ona jak i ich dzieci nie znają języka estońskiego.

Są to daleko idące nie rozwiązane problemy narodowościowe, także w obu sąsiadujących republikach Litwie i Łotwie powstają silne ruchy Frontu Ludowego. Niepokoją one nawet aktywistów tego ruchu: "wiemy, że jedziemy na tygrysie, który zawsze może nas jeszcze pożyć".

Jest to proces, za pomocą którego Gorbaczow chce się pozbyć dogmatyków, stalinowców i breżniewowców, którzy przeszkadzają mu w przeprowadzeniu pieriestrojki. Nie bardzo się troszczy o to, że zostaje postawiony pod znakiem zapytania monopol władzy partyjnej.

W o wiele większej Republice Rosyjskiej nic się nie dzieje, chociaż najbardziej byłyby tam potrzebne ruchy a la Tallin. Powstało tam niewiele klubów dyskusyjnych, które zgodnie ze starą rosyjsko-anarchistyczną tradycją prowadzą między sobą sprzeczki, w najlepszym przypadku występują wspólnie przeciwko milicji i marzą o pozbawionej widoków wspólnej bazie masowej.

Tam brakuje wszystkiego, co mogłoby służyć jako przykład osiągnięć estońskich: uznanych nie skompromitowanych i respektowanych przez lud przywódców, jednego nie za wielkiego dla bezpośredniej demokracji terytorium państwowego i fermentu narodowego.

Tłum. S. CECH

Komunistka Lauristin
Szef partii Valjas
Demonstracje w Tallinie

CZY MULRONEY WYGRA Z CBC ?

T.W. PRUSS

Niewiarygodne! Jest już 2 listopada, a ostatnie wyniki badania opinii publicznej nadal rewelacyjne dla konserwatystów.

Po 33 dniach oficjalnej kampanii wyborczej torysi idą wciąż jeszcze łeb w łeb z liberałami według Angus Reid. Environics oraz Insight Canada dają jedynie 6% i 4% przewagi liberałom, zaś Gallup obrazoburczo przeciwstawia się głoszonemu trendowi publikując oczekiwania ekspertów w dziedzinie komunikowania przekazu politycznego. Tych, co zawodowo obserwują kampanię wyborczą Anno Domini 1988. Kampanię, która zaczęła się de facto 4 września 1984 roku, z dniem objęcia rządów przez konserwatystów. I z dniem rozpoczęcia ataków na nich przez kanadyjską telewizję CBC. A więc kampania trwa już cztery lata i dwa miesiące.

Tajemnica jej polega na tym, że nie każdy zdaje sobie sprawę z tego, kto z kim się w niej zмага. Tak naprawdę. Konserwatyści z liberałami? Liberałowie z socjalistami? Przeciwnicy free-trade'u z jego zwolennikami? Po trosze tak, ale nie jest to wcale tak proste.

Prawdziwa walka toczy się pomiędzy lewicującymi mediami a nielewicującą świadomością przeciętnego kanadyjskiego obywatela. Stąd zmasowany atak telewizji i radia, szczególnie CBC na konserwatystów oraz popierane przez nich idee wolnego handlu i nieinterwencjonizmu państwowego, przy równoczesnym jednakże zachowaniu tradycyjnie kanadyjskich cech państwa opiekuńczego. Walka ta nie zawsze jest zauważalna przez przeciętnego kanadyjskiego odbiorcę tutejszych środków przekazu. Jest prowadzona z ukrycia w sposób inteligentny, przemyślny, przy wykorzystaniu współczesnych zdobyczy psychologii perswazji, propagandy i zasad masowego komunikowania.

CBC, na swoje nieszczęście, ma jednak pewną obsesję. A obsesja, jak każde zaburzenie psychiczne, ma swoje symptomy. Syndrom antyamerykańskości trudno ukryć, nawet jeśli schowany jest pod płaszczkiem patriotyzmu narodowego.

CBC jest sponsorowana przez państwo. Donowana przez każdego z nas. Gwarancja stałego dopływu środków powoduje lekceważenie potrzeb odbiorców. Sondaże opinii dowodzą, że kanadyjski widz zainteresowany jest przede wszystkim jakością przekazu. Mniej obchodzi go narodowość producenta; chce przede wszystkim programów dobrych. W tej sytuacji CBC ogłasza swój najnowszy cel: całkowite wyeliminowanie w nadchodzących latach materiałów produkcji amerykańskiej. Zgadnijcie Państwo, którą to stację radiowo-telewizyjną mogłoby być na to jeszcze stać... Cóż, CBC wie lepiej, co telewizz kanadyjski powinien lubić i do tego lubienia zmusić go należy...

Antyamerykanizm przesłania CBC nie tylko fakty, ale i dziennikarski obowiązek informowania rzeczowego i rzetelnego. Z tej to przyczyny konserwatyści urosli w oczach naszej crown corporation do poziomu wroga narodowego. Ośmielili się przecież wyjść na szersze, bo amerykańskie pola polityczne i handlowe. A tego, zdominowana przez przyjaciół byłego premiera Trudeau, CBC, znieść już nie mogła.

Bogactwo technik telewizyjnych, zarówno tych od dawna stosowanych, jak i tych nowych wciąż jeszcze stojących otworem przed CBC, jest przeogromne. Zespół reporterski - dojrzały tak warsztatowo, jak i ideologicznie. Źródła podają, że 90% dziennikarzy kanadyjskich przekazujących treści polityczne sympatyzuje bądź z socjalistami bądź z liberałami.

Telewizja. Jest to medium dostarczające przygniatającą część informacji modyfikujących polityczną część światopoglądu przeciętnego człowieka. Zażwężmy jednak naszą uwagę do CBC w jej wieczornym National. Spróbujmy oderwać się przez chwilę od treści społecznych czy politycznych przekazu, koncentrując się na sposobie, w jaki owe treści są nam podawane.

Przyjrzyjmy się bliżej obrazowi telewizyjnemu, pracy kamery, ilości czasu poświęconego poszczególnym treściom, a także

temu co słyszymy: komentarzowi dziennikarskiemu i jego mocy perswazyjnej. A w szczególności wykorzystywaniu przedstawianych na ekranie opinii innych ludzi.

Zastanówmy się, jakiej idei nadrzędnej podporządkowany jest taki, a nie inny dobór prezentowanych rozmówców. Czy ich dobór służy jedynie uwypukleniu własnego, tzn. redakcyjnego punktu widzenia?

Badania wykazują, że już przez samo tylko operowanie różnymi perspektywami pracy kamery można uzyskać zamierzone wrażenie pozytywnego lub negatywnego odbioru u telewidza. Na przykład odpowiednie skierowanie kamery z góry prowadzi do sugerowania oglądającemu słabości filmowanego polityka, wyolbrzymienia jego pustoty czy nieporadności. Wrażenie sympatii, żywotności, zrelaksowania, spokoju i sprawności można z kolei wydobyć przy filmowaniu na poziomie oczu polityka. Operując pracą kamery od dołu uzyskuje się albo pozytywny efekt siły, albo przy pewnej modyfikacji, efekt antypatii. Na pytanie jak ukazać pozytywnie, z sympatią, polityka, który jest bardzo zdenerwowany i z rozlatanymi rękami, doświadczony kamerzysta odpowie: zbliżenie twarzy (close-up) filmowane statyczną kamerą.

Cóż więc robi kamerzysta z CBC z przywódcami trzech głównych partii politycznych? Ed Broadbent ujmowany jest zwykle na poziomie oka, z częstymi zbliżeniami twarzy. Jawi się przez to bardziej ludzki, bliższy widzowi. Brian Mulroney filmowany jest często z góry lub z dołu, z oddalenia, z rzadkimi zbliżeniami twarzy. Tym samym formuje się obraz osoby obcej, nieprzystępnej i obdarzonej negatywnymi cechami charakteru. Podekscytowany zwykle John Turner pokazywany jest kamerą statyczną, tuszującą oznaki nerwowości. W taki to sposób urabia się podstawowe nastawienia emocjonalne widza wobec każdego z liderów.

Wytworzone nastawienia łatwo wzmocnić przy pomocy odpowiedniego manipulowania obrazem przychylności lub

nieprzychylności osób pokazywanych równocześnie z liderem i ich reakcji wobec lidera. Warto więc zwrócić uwagę na częstotliwość i czas pokazywania akceptacji widowni w odróżnieniu od pokazywania dezaprobaty zależnie od osoby filmowanej.

Jaka aura towarzyszy występowi Eda Broadbenta, a ostatnio coraz bardziej również Johna Turnera? Tłumy rozentuzjasmowanych zwolenników bijących brawo i wznoszących okrzyki na cześć swego lidera, powiewanie sztandarami i plakatami, ogromne zainteresowanie publiczności i pozytywne personalne interakcje przywódcy z "ludem". Z moich obliczeń wynika, że aplauz towarzyszący wypowiedziom liberałów i socjalistów pokazywany jest w telewizji statystycznie istotnie dłużej niż aplauz po wypowiedziach Briana Mulroneya.

Osobiście byłem świadkiem spotkania Mulroneya z wyborcami w Lambeth, koło London, gdzie był on niezwykle gorąco przyjmowany przez pełną salę zwolenników. Ku swemu zaskoczeniu, tego samego dnia wieczorem, w dzienniku CBC ujrzałem migawkę z pustawą salą. Niedostępnego, za łańcuchami Mulroneya przemawiającego ex cathedra, sloganami. Trzeba wyjaśnić, że przy tak zatłoczonej sali jedynie łańcuchy mogły zabezpieczyć miejsce reporterom. A zdjęcie sali prawdopodobnie zrobiono.... na długo przed rozpoczęciem spotkania.

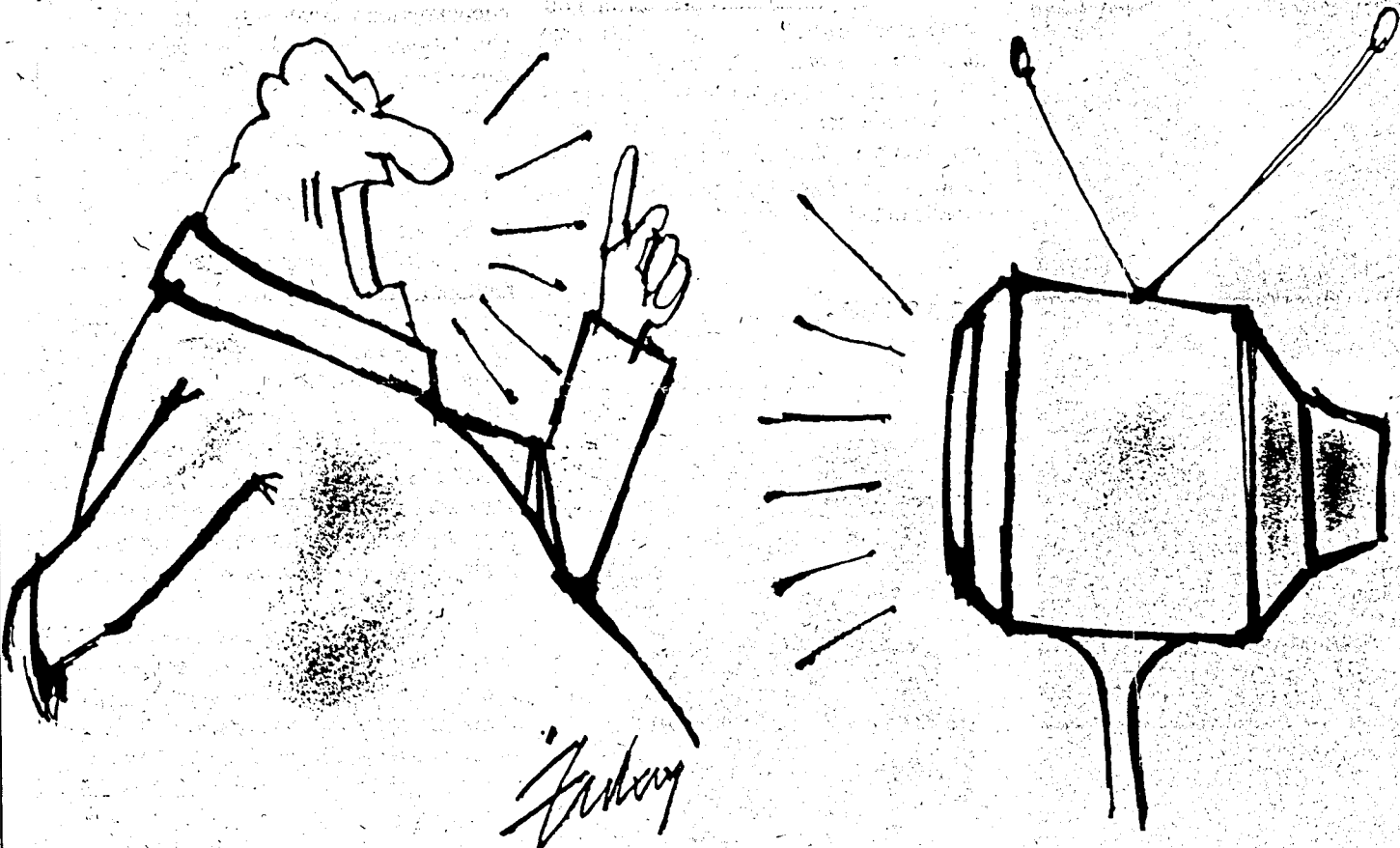
Następną ciekawostką w sposobie fotografowania Mulroneya w telewizji jest uporczywe włączanie scen zawierających wyrazy dezaprobaty dla jego osoby i poglądów. A więc ciągłe demonstracje i negatywne okrzyki (nawet jeżeli wydawane są one przez dwie osoby na dwuosobowej sali) robią doskonałe wrażenie całkowitego braku aprobaty dla jego pociągnięć, skutecznie niwelując potencjalnie pozytywny efekt przemówienia. Co jeszcze ciekawsze, gdy brakuje aktualnej migawki z demonstracją (jak było to w przypadku entuzjastycznego powitania Mulroneya przez mieszkańców jego okręgu Manicuegan) CBC sięga błyskawicznie do zdjęć archiwalnych i pokazuje obrazy demonstracji sprzed roku lub dwóch. Cóż staropolska zasada "łyżki dziegieciu w beczce miodu" działa również w Kanadzie.

Warto zwrócić też uwagę na komentarz poprzedzający lub towarzyszący telewizyjnym występowi trzech kanadyjskich liderów. Broadbent prawie stuprocentowo opisywany jest przy pomocy zdań faktograficznych, o charakterze obiektywnym ze sporadycznymi wartościowaniami pozytywnymi, przy unikaniu jakiegokolwiek krytyki. Dla wzmocnienia jego przekazu pokazuje się często pisemnie najważniejsze punkty jego programu (jest to rzecz całkowicie niespotykana przy komentowaniu wypowiedzi i posunięć Mulroneya). Najwięcej negatywnych dziennikarskich komentarzy wartościujących zbiera Brian Mulroney. Zanim jeszcze otworzy usta, słyszymy często dziennikarza z właściwie spreparowanym wprowadzeniem. Wprowadzenie to zawiera element oceny tego, o czym za chwilę Mulroney będzie mówił.

W tej sytuacji szanse przeciętnego telewidza, aby uzyskać obiektywny obraz kampanii i wyrobić sobie własny przedwyborczy pogląd są nikłe. Subtelna indoktrynacja nie przestaje być indoktrynacją. W dodatku indoktrynacja opłacana przez pieniądze podatnika.

Czy ma szanse rząd Mulroneya przebić się ze swym stanowiskiem i argumentacją przez mur CBC? Nie wiem. Jak do tej pory wyniki są wciąż rewelacyjne. Konserwatyści spadli tylko o 10 procent w sondażach opinii publicznej. Na jak długo?

Rysunek: Żukowski

DRODZY PRZYJACIELE !

W niedzielę 13 listopada 1988 roku odbędzie się Pierwszy Doroczny BIEG SOLIDARNOŚCI WOLNEGO ŚWIATA w Griffith Park w Los Angeles. Impreza, sponsorowana wspólnie przez Kongres Polonii Amerykańskiej Wydział Południowa Kalifornia i Solidarność California, będzie się składać z biegu na 5 i 10 kilometrów (dla bardziej poważnych biegaczy) oraz z 1-milowego spaceru rodzinnego dla zabawy (family walk for fun).

Dochód z tej imprezy zostanie przeznaczony w całości na pokrycie wydatków bieżących działalności Kongresu Polonii Amerykańskiej i Solidarności California. Obie organizacje są przekonane, że należy pomagać ofiarom represji w Polsce i tym, którzy ze względów politycznych opuścili Polskę w poszukiwaniu upragnionej wolności. Ponad połowa uzyskanych funduszy zostanie przeznaczona na pomoc dla polskich rodzin, które cierpią na skutek prześladowań i drastycznych kar pieniężnych.

Celem BIEGU SOLIDARNOŚCI O WOLNOŚĆ jest zorganizowanie imprezy sportowej, na której spotkają się biegacze, ich rodziny i przyjaciele, aby wspólnie spędzić miłe chwile. Ale także pragniemy zwrócić uwagę na ducha solidarności i dobrej woli, który łączy rodzinę ludzką - tych w Stanach Zjednoczonych, którzy swobodnie cieszą się taką imprezą i tych milionów ludzi za Żelazną Kurtyną - w Polsce, na Litwie, Ukrainie, Czechosłowacji i wszędzie tam, gdzie podstawowe prawa ludzkie są stale naruszane.

Chcielibyśmy skorzystać z okazji i zaprosić wszystkich Państwa i każdego z osobna do przyłączenia się do naszej akcji i poparcia BIEGU SOLIDARNOŚCI O WOLNOŚĆ w listopadzie tego roku. Każda forma uczestnictwa jest mile widziana: czy to jako biegacza, spacerowicza, widza czy też pomocnika. Apelujemy również o finansowe wsparcie naszej imprezy. Zwolnione od podatku dotacje Państwa pomogą zorganizować udaną imprezę sportową i w ostatecznym rozrachunku będą cegiełką pomocy dla Polski.

Okaz swoją solidarność!

Zwolnione od podatku donacje prosimy wystawiać na PAC SOLIDARITY RUN i wysłać na podany niżej adres.

Dziękujemy z góry za okazane poparcie.

KOMITET ORGANIZACYJNY
BIEGU SOLIDARNOŚCI

PIGUŁKI PCAG

NIEZAWODNA MAŁGORZATA. Wieloletni przyjaciel PIGULEK, Premier Wielkiej Brytanii, Margaret Thatcher również i tym razem nie zawiodła naszych oczekiwań: podczas swej wizyty w Polsce załaziła sadią za skórę Jaruzelskiemu, uzależniając pomoc ekonomiczną dla Polski od legalizacji SOLIDARNOŚCI. W Gdańsku, gdzie przyjechała specjalnie, aby spotkać się z Lechem Wałęsą witała ją 20 tysięcy ludzi. W Warszawie odwiedziła grób księdza Popiełuszki, słowem zachowała się tak, jak osoba która rzeczywiście przyjechała odwiedzić naród polski, a nie jego ciemności i wyzyskiwaczy. Chcąc wyrazić swoje uznanie dla Pani Premier, PIGUŁKI planują napisanie do niej specjalnego listu, który nie tylko zostanie wysłany do 10 Downing Street, ale także opublikowany w PIGULKACH.

ZBLIŻA SIĘ 11 LISTOPADA. Wzywamy do poparcia hasła rzuconego przez PCAG w związku ze Świętem Listopadowym: KREW DLA KANADY - WOLNOŚĆ DLA POLSKI! Oddawać krew można w najbliższym punkcie krwiodawstwa, deklarując jednocześnie swoje polskie pochodzenie i poparcie dla akcji. Krew jest jak wolność - nie da się niczym zastąpić. Każdy zdrowy człowiek może bez ryzyka oddać krew w ilości pobieranej przez Czerwony Krzyż. Osoby, którym stan zdrowia nie pozwala na oddanie krwi, mogą poprzeć naszą akcję datkiem pieniężnym. Szczegóły w prasie polonijnej.

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. P.O.Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

Oświadczenie Kongresu Polonii Kanadyjskiej Okręgu Kitchener w czwartą rocznicę zamordowania OJCA JERZEGO POPIELUSZKI

Tragiczne wydarzenie, okrutny, bestialski mord dokonany na kapłanie przez władze PRL rękoma wyszkolonych morderców SB, zwraca naszą uwagę na istotę komunizmu, zdominowanego w aparacie zarządzania przez ludzi zdegenerowanych i zwyrodniałych bez reszty. Słowo jest zbyt ubogim środkiem przekazu, by oddać całą prawdę męczeństwa Ojca Jerzego i dziki, bestialski przebieg mordu. Furia, złość i okropna nienawiść towarzysząca oprawcom w czasie dokonywania zbrodni stanowią właściwy dla komunizmu zespół stałych, podstawowych cech określających stosunek do człowieka. Ten kto bił, torturował i zamordował tak szlachetnego człowieka, kapłana, świętego jest przecież tworem systemu i o tym nie wolno zapominać. Brutalność, bezprawie, skrytość - to cechy nie pojedynczego człowieka, ale systemu zagrażającego ludzkości.

Jest naszym moralnym obowiązkiem mówienie, pisanie szczerze, nazywając rzeczy

po imieniu, bo tylko w taki sposób możemy próbować zapobiec dalszym tragicznym wydarzeniom. Okrucieństwo zbrodni obnażyło mechanizmy sprawowania władzy w totalitarnym komunistycznym państwie. Aby Polska, państwo o ponad 1000-letniej historii, mogła odzyskać utraconą niepodległość i należne jej miejsce w świecie, trzeba zmienić ten system. Zamierzenie to możemy urzeczywistnić wspierając walczący z czerwonym potworem Naród i obnażając reżim. Chcemy i będziemy wspierać moralnie i materialnie długoletnią walkę o odzyskanie niepodległości. Polonia w Kitchener pragnie widzieć Polskę jako kraj demokratyczny, z pełnią praw człowieka, tak by następne pokolenia nie doznały upokorzenia i tragedii ubezwłasnowolnienia narodu.

Pojawił się nasz polski święty - Jerzy męczennik, wzór i ideał wyniesiony do tej godności przez polski naród. Głęboko wierzymy, że ta męczeńska śmierć kapłana umiłowanego przez Polaków sprawi, że Bóg, Honor i Ojczyzna będą pierwszą powinnością każdego Polaka, a pogwałcone prawa narodu do życia i wolności i demokracji zostaną przywrócone.

W imieniu Zarządu
Robert Varin,
wiceprezes

Komisja d/s Polski
Zenon Świtalski
Grzegorz Jaroszewski

KOMUNIKAT

Kościół Ewangeliczny Zielonoświątkowy w Montrealu mieszczący się przy ul. St. Urbain Nr. 5116, zaprasza wszystkich na nabożeństwa, które odbywają się w każdą niedzielę o godz. 10 i 18 oraz w każdą środę o godz. 19.

Na tych nabożeństwach rozważamy Słowo Boże, modlimy się za potrzeby każdego, kto wyrazi takowe życzenie.

Wierzymy, że Bóg przez Jezusa Chrystusa wysłuchuje prośby i spełnia je.

Wierzymy, iż nastał czas, że każdy powinien zwrócić większą uwagę na Boga, gdyż wypełniają się w zawrotnym tempie wszystkie znaki, które są zapisane na stronicach Pisma Świętego, mówiące o powtórny przyjsciu Jezusa Chrystusa.

Po wszelkie informacje w sprawie tych nabożeństw, można dzwonić pod nr. 365-4056 lub 366-6812, najlepiej po południu.

Rev. Bogdan Melcer

OGŁOSZENIE PŁATNE

GŁOSUJ NA LIBERAŁÓW

ODDAJ GŁOS NA KANADĘ KTÓRĄ Z DUMĄ NAZWIESZ SWOIM DOMEM

21 listopada głosuj na to, co jest ważne dla Ciebie.

Głosuj na Liberalów

• Głosuj na Partię Liberalną by mieć lepszy plan emerytalny

Rząd liberalny rozszerzy program emerytalny, który obejmować będzie osoby zajmujące się domem i te, które odeszły na wcześniejsze emerytury. Ponadto tzw. Spousal Allowance przysługiwać będzie rozwiedzionym, żyjącym w separacji i samotnym.

• Głosuj na Partię Liberalną by mieć tańsze mieszkania

Partia liberalna uważa, że wydatek na mieszkanie nie powinien obejmować więcej niż 30% dochodu. Planuje się także ustawy celem pomocy wynajmującym mieszkania, właścicielom domów i zakupującym domy po raz pierwszy, a także rozszerzenie programu mieszkań niedochodowych (non-profit housing).

• Głosuj na Partię Liberalną by wprowadzić bardziej sprawiedliwą politykę imigracyjną

Rząd liberalny uznaje łączenie rodzin za sprawę najważniejszą!

• Głosuj na Partię Liberalną celem wprowadzenia dostępniejszej, elastycznej i tańszej opieki nad dziećmi

Uważamy, że opieka nad dziećmi jest nie przywilejem, ale prawem każdej rodziny w potrzebie.

• Głosuj na Partię Liberalną celem wprowadzenia szkolenia zawodowego

Rząd liberalny wprowadzi przeszkolenie pracowników zwolnionych z pracy oraz kursy zawodowe dla młodych.

• Głosuj na Partię Liberalną celem wprowadzenia sprawiedliwego systemu podatkowego

Rząd liberalny obniży wprowadzone przez Konserwatystów podatki płacone przez średnio zarabiających. Systemowi podatkowemu przywrócimy sprawiedliwość i wstrzymamy planowany przez p. Mulroneya ukryty podatek od sprzedaży, jakim jest obciążony prawie każdy dokonywany przez Ciebie zakup.

*Tu chodzi nie tylko o wybory,
ale o Twoją przyszłość*

*21 listopada głosuj
na Liberalów*

NA ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

WOJCIECH WRÓBLEWSKI

HARCERSTWO W RUCHU
NIEPODLEGŁOŚCIOWYM

HARCERZE -
HARCOWNIKAMI XX WIEKU

WALKA O ZACHOWANIE
TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ

Postanie Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego z dn. 29 czerwca 1921 r. skierowane do harcerzy po zakończeniu wojny z bolszewikami najlepiej podkreśla główną ideę jaka przyświecała pierwszym polskim skautom - ideę walki o niepodległość! Twórca polskiego harcerstwa Andrzej Małkowski sformułował najprostszą, ale i najtrafniejszą definicję ruchu - "Harcerstwo to Skauting plus Niepodległość!". Andrzej Małkowski - założyciel pierwszych drużyn skautowych w Polsce (Lwów 22 maja 1911 r.), żołnierz Legionów, organizator polskiej armii w Stanach Zjednoczonych, absolwent szkoły oficerskiej w Montrealu, żołnierz Gen. J.Hallera na froncie zachodnim. Zginął w styczniu 1919 roku na Morzu Śródziemnym, płynąc z misją do Odessy. Zginął w wieku 31 lat, ale jak wiemy tych co giną młodo, często Opatrzność obdarza życiem wiecznym. W 60 lat po Jego śmierci ruch odnowy w Harcerstwie przyjął imię Andrzeja Małkowskiego - tak powstały Kręgi Instruktorów Harcerskich im. A.Małkowskiego zwane w skrócie KIHAM.

"WALKA O WOLNOŚĆ GDY RAZ
SIĘ ZACZYNA, Z KRWIĄ OJCA
DZIEDZICTWEM SPADA NA SYNA"

Dowodem skuteczności pracy wychowawczej Harcerstwa okresu międzywojennego stała się postawa harcerki i harcerzy z "Szarych Szeregów". Dramatem naszego narodu jest to, że jak ktoś napisał "brylantami strzelamy do wroga". Prawie 80% żołnierzy batalionu "Zośka" w czasie Powstania Warszawskiego pozostało na barykadach - "jak kamienie przez Boga rzucone na szaniec". Ich ofiara nie mogła wpłynąć na losy Powstania, czy więc ich śmierć była daremna? Przyszłość pokazała, że jak to miało już nie raz miejsce w naszej narodowej historii, kolejne pokolenia uczyły się Polski przy mogiłach swych poprzedników, tak stało się i tym razem.

HARCERZE !

Już w latach niewoli przygotowaliście się do służby Ojczyźnie. Uwierzywszy w tę prawdę, że tylko silny i zdrowy, przygotowany odpowiednio naród zdolny jest podjąć zwycięsko zbrojną walkę o niepodległość, poczęliście z całym entuzjazmem młodości zaprawiać swe ciała do trudów życia obozowego, ćwiczyć

Okres powojenny stał się czasem szczególnie trudnym, rozgorzała bowiem walka, nie na bagnety i karabiny, lecz o serca i umysły, o Polską tożsamość narodową. O polską młodzież. Do 1950 roku zlikwidowano ZHP jako organizację związaną z przedwojennym "kapitalistycznym państwem", a w okresie wojny z Armią Krajową. W 1956 roku, polski "październik" umożliwił społeczeństwu upomnienie się o "swoje harcerstwo". Udało się reaktywować Związek Harcerstwa Polskiego, jednak nie była to już całkowicie ta sama organizacja jak w okresie przedwojennym. Władze polityczne przejęły wkrótce całkowitą kontrolę nad organizacją, jednak nigdy nie udało się komunistom ogarnąć prawdziwego życia wszystkich drużyn harcerskich. W tych wspólnotach przetrwał do 1980. roku prawdziwy ideowo i metodycznie model harcerstwa. Gdy przyszedł "Sierpień" ruch Kręgów Małkowskiego podniósł sprawę tożsamości Harcerstwa, jako społecznej, patriotycznej, wychowawczej i wolnej od narzuceń światopoglądowych organizacji. Okazało się wkrótce, że te tradycyjne wartości nie są obojętne - jak głosiła partyjna propaganda w latach 70-tych - polskiej młodzieży. M.in. młodzież żądała prawdziwej historii. Bo na czym miała budować do tej pory poczucie swej tożsamości narodowej? Na historii ucisku, walki klas, politycznej głupoty i prywaty? A właśnie tak przedstawiano w podręcznikach i propagandowych przekazach narodową historię. Poszukując swych ideowych korzeni młodzież zwróciła się ponad swymi rodzicami do pokolenia dziadków - żołnierzy AK, legionistów, więźniów stalinowskich łagrów i polskich piwnic urzędów UB.

PROGRAM RUCHU
HARCERSKIEGO
RZECZYPOSPOLITEJ

Ruch odnowy w Harcerstwie, który po represjach stanu wojennego i rozwiązaniu

się w rzemiośle wojennym, a dusze swe młode nastrojać na wysoki ton moralny ofiarnej gotowości do czynu.

To też gdy huragan Wojny Światowej deptać począł niwy polskie i przyjść miało do dziejowego porachunku za lata krzywd i niewoli, wyście w pierwszym stanęli szeregu tych, którzy odważyli się sięgnąć po zaszczytne miano żołnierzy niepodległości. Łzami matek i ojców żegnani lub częściej bez ich wiedzy i zezwolenia rzucając dom rodzicielski, szliście w szeregi Polskich Oddziałów na trud wojenny przerstajający wielokroć wasze sły, na rany i śmierć, na górną radość zmierzania się z wrogiem w otwartym polu.

Nie sprzeniewierzyliście się i potem nakazom harcerskiego prawa, gdy zmartwychwstała Ojczyzna pod broń swych Obywateli dla obrony granic wołała. W walkach o Kresy Wschodnie Małopolski czy Ziemię Litewską, w walkach zeszlorocznych z przemożnym chwilowo wrogiem

Kręgów im. A.Małkowskiego, potocznie określany jest "Ruchem Harcerskim", a w ostatnich miesiącach jawnie wystąpił jako "Ruch Harcerski Rzeczypospolitej", w dziedzinie wychowania dla Polski Niepodległej widzi swe zasadnicze zadanie. Wychowujemy do walki bezkompromisowej, ale bez budzenia nienawiści, bez deptania godności drugiego człowieka. Bo ta walka przede wszystkim najpierw rozgrywać się musi w nas samych. W naszej deklaracji ideowo-programowej pod nazwą "Drogowskazy" piszemy: "Rzeczywistość w której żyjemy, dzieli się na dwa światy: w jednym z nich dominują wartości, a osoba ludzka jest doceniana; w drugim - człowieka ma się za nic, a niesprawiedliwość jest stałą normą. Ten podział nie jest wyłącznie podziałem w świecie politycznym. Granice nie przebiegają też pomiędzy poszczególnymi ludźmi. Jest o wiele gorzej. W każdym z nas postają powoli pod wpływem zewnętrznego ucisku, zakłamania i naszej na nie zgody - dwa takie obszary. Nie możemy dopuścić, żeby nas ogarnął totalitarny cień. Nie możemy też pozwolić, żeby nasz naród przegrał walkę z samym sobą. Totalitaryzm nigdy nie pokona świadomych swej godności ludzi. W rzeczywistości świat przemocy jest słaby wewnętrznie i pusty. Ale walka z tym światem jest trudna. Każdy kto "zwalcza" i "nicestwia" przeciwnika może sam stopniowo nabierać pogardy dla ludzi. Może się stać taki sam, jak "zwalczany" przeciwnik. My nie zamierzamy być takimi. Chcemy wyłącznie budowania; budowania nowego świata z nas samych; budowania świata miłości chrześcijańskiej, prawdy, wiary, sprawiedliwości i piękna. To jest najogólniejsza wizja naszych zmagania".

MOMENT PRZEŁOMOWY -
KONFRONTACJA

W ubiegłym miesiącu Rada "Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej" podjęła

braliście czynny i chwalebny udział. Rozrzućcie po oddziałach regularnej armji lub zgrupowani w odrębne jednostki w służbie wywiadowczej, kurjerskiej i frontowej zdaliście raz jeszcze egzamin ze swej dojrzałości obywatelskiej i gotowości do ofiar, zawsze świecąc swym starszym towarzyszom broni przykładem wysokiego pojmowania swych ochotniczo na się wziętych obowiązków.

Oddając cześć poległym za Ojczyznę kolegom waszym, wyrażam Wam Harcerze, podziękę i uznanie za dotychczasową służbę.

NACZELNY WÓDZ
PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI

60. Specjalny rozkaz Naczelnego Wodza do harcerzy.

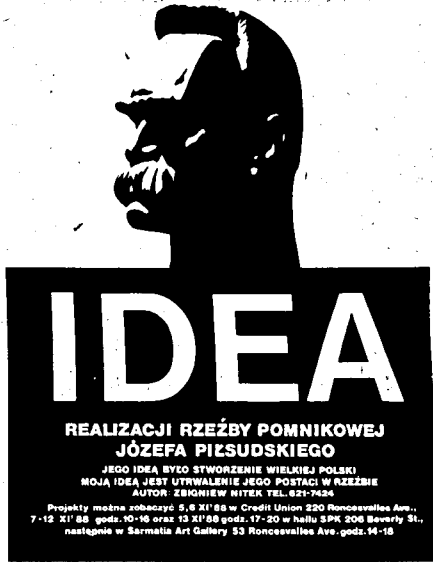
decyzję o ujawnieniu Ruchu i wystąpiła z żądaniem rozwiązania oficjalnej organizacji, kontrolowanej przez partię, pod nazwą ZHP. Alternatywą powinno być powołanie "autentycznego Związku Harcerstwa Polskiego". "Ruch Harcerski Rzeczypospolitej" posiada poparcie niezależnych środowisk politycznych i społecznych przygotowujących się do obrad "okrągłego stołu". W tych dyskusjach będą brali udział, jako eksperci od spraw młodzieży, również przedstawiciele Ruchu.

Dziś znów w szczególny sposób ważą się losy Narodu, ważą się również losy Harcerstwa. W tej walce bowiem tak jak w 1914 roku czy w 1920, "harcerze trzymają straż nad Wisłą!".

Nie formułujemy wielkich haseł i deklaracji, nie domagamy się wyrazów uznania, chcemy pełnić służbę zgodnie z ideą, która przyświecała naszym poprzednikom, którzy dla swej konspiracyjnej organizacji wybrali symboliczną nazwę - "Szare Szeregi".

Chyba najlepiej mogą oddać sens naszej pracy słowa Janusza Korczaka, który nie był harcerzem, ale był wielkim patriotą i wychowawcą. Był wielkim Człowiekiem. Zwracając się do grupy swoich wychowanków powiedział - "Co Wam damy? Nic Wam nie damy. Nie damy Wam Boga - bo każdy Go musi sam odnaleźć. Nie damy Miłości - bo miłość to trud przebaczenia, na który każdy z nas musi się zdobyć w mozołnym wysiłku. Nie damy Ojczyzny - bo jej obraz każdy musi zbudować wysiłkiem serca i swą pracą. Ale damy Wam jedno - tęsknotę za lepszym światem, którego nie ma, ale będzie. Może ta tęsknota doprowadzi Was do BOGA, MIŁOŚCI i OJCZYZNY".

T.5.11.88

DWAJ DOŚWIADCZENI
POLSCY ADWOKACI

Michał Wojciech Czuma

sprawy sądowe karne i cywilne

Lesław Sosnowski

magister praw
Uniwersytet Warszawski
głównie sprawy handlowe,
spółki i korporacje,
a także odszkodowania
za wypadki samochodowe
i inne, oraz sprawy
emigracyjne, rodzinne i karne

FIRMA ADWOKACKA
O 100-LETNIEJ TRADYCJI
ANDERSON SINCLAIR

Mississauga
2000 Argentea Rd.
Plaza 1 - suite 200
Mississauga, Ont.
L5P 1P7
821-8522

Toronto
3416 Dundas St. W.
suite 209
Toronto, Ont.
M6S 2S1
767-2127

Zwracaj się z pełnym zaufaniem
MÓWIMY PO POLSKU I ANGIELSKU

SPECJALNIE DLA ECHA

ANDRZEJ WAJDA O SWOICH PLANACH, KŁOPOTACH I NADZIEJACH...

Rozmawia
WIESŁAWA CZAPIŃSKA

Rysunek: Żukowski

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA:

• Na ekrany kin w Toronto weszły w tym tygodniu: "Hotel Terminus: The Life And Times of Klaus Barbie" czyli półprawdy o Rzeźniku z Lyonu w reż. Marcela Ophusa (UWAGA: film trwa 4 godziny i 27 minut!); skondensowana soap opera "Everybody's All America" w reż. Taylora Hackforda, w rolach głównych grają: Jessica Lange, Dennis Quaid i Timothy Hutton; dla wielbicieli irlandzkiego zespołu rockowego "U2" niestety nie najlepszy film pt. "U2 Rattle And Hum" w reż. Phila Joanou. No i wreszcie doczekaliśmy się na ekranach kin Toronto filmu - laureata pierwszej nagrody na festiwalu filmowym w Cannes w 1988 roku: "Salaam Bombay" w reż. Mira Nair. Film został także wyróżniony trzema nagrodami na tegorocznym festiwalu w Montrealu: nagroda publiczności, nagroda jury i Ecumenical Jury Prize.

• Od 9 listopada do 20 listopada trwać będzie Royal Horse Show w Exhibition Place. Bilety i informacje: 393-6491 lub Ticketron 872-1212.

• Nie tylko w tym tygodniu polecamy naszym Czytelnikom korzystanie z świątecznych biletów komunikacyjnych. Jest to tzw. TTC Sunday or Holiday Pass, upoważniający do przejazdu 5-osobowej grupy (rodziny) w tym maksimum dwóch

osób dorosłych. Płacąc jednorazowo 3 dolary 75 centów można korzystać ze środków komunikacji (TTC) w obrębie Toronto od 5 a.m. do 2 a.m. Kartę taką można kupić na stacjach metra lub u agentów rozprowadzających normalne bilety TTC.

• Targi książki pt. "Jewish Book Fair" w Leah Posluns Theatre, tel. 636-1880, od 13 listopada do 20 listopada.

• Jurij Arbatow z wykładem w Convocation Hall - 16 listopada w ramach serii spotkań pt. Toronto Star Lecture - tel. 872-2277.

• Polsko-Kanadyjskie Towarzystwo Muzyczne zaprasza na koncert muzyki współczesnej. Szczegóły patrz str. 15.

• Griewous Angels i ich koncert kanadyjskiej pieśni robotniczej z lat strajków i Wielkiej Depresji. Ciekawostką jest, że wśród kanadyjskich utworów znalazł się tekst "Żeby Polska była Polską" wykonany przez Jerzego Dymnego, jr., członka zespołu. Koncert odbędzie się w Trinity St. Paul United Church, 427 Bloor Str. West. W niedzielę, 13 listopada, o godz. 18:30. Wstęp 8 dol. Informacje 972-6293, w dzień 941-9945.

• Wykłady profesora Normana Daviesa, angielskiego naukowca, który odkrywa dla świata historię Polski:

- 19 listopada o 17:45 - "Współzycie grup etnicznych w niepodległej Polsce", 28 Heinzman Str.

- 20 listopada o 17:45 - "Białe i czerwone plamy w historii polsko-sowieckiej", 2282 Lakeshore Blvd.

Andrzej Wajda urodził się w 1926 roku. Najwybitniejszy polski reżyser filmowy i teatralny. Główny przedstawiciel "polskiej szkoły filmowej". Twórca takich niezapomnianych arcydzieł jak: "Kanał" - 57, "Popiół i diament" - 58, "Lotna" - 59, "Samson", "Niewinni czarodzieje", "Popioły" - 65, "Brzezina" - 70, "Wszystko na sprzedaż" - 69, "Krajobraz po bitwie" - 70, "Wesele" - 72, "Pilate i inni" - 72, "Ziemia Obiecana" - 75. Sztuki: "Hamlet", "Demony", "Biesy" - 71, "Noc Listopadowa" - 74, "Sprawa Dantona" - 75.

Ośrodek kulturalny "Bethawiew" w Berlinie Zachodnim. Takie centrum kulturalne, które działa wielokierunkowo. Teatr, film, seminaria, spotkania dyskusyjne. Forum wymiany myśli, doświadczeń, poglądów. Kieruje nim Polak - Henryk Bakowski. To właśnie z jego inicjatywy gościło tu już wielu sławnych Polaków - ludzi kultury. Ostatnio Andrzej Wajda, który przez kilkanaście dni prowadził seminarium dla reżyserów.

Transform Theater, stary, pofabryczny budynek. Dawne hale fabryczne zaadaptowane do potrzeb współczesnych działań w dziedzinie sztuki. Atmosfera niecodziennosci. Ludzie, którzy tu przyszli są inni w dobrym tego słowa znaczeniu. Może mniej zajęci robieniem pieniędzy, może bardziej skłonni do rozmów o sprawach pozornie nierealnych. Łakomi wymiany myśli, spragnieni wzniosłości, dawniej o takich mówiło się Bohema - cyganeria.

A dziś... Awangarda rockowa, która zawładnęła sercami i umysłami młodych usunęła w cień te bardziej uniwersalne i ponadczasowe dziedziny sztuki. A przecież są i inni.

Młoda Turczynka, Polak, Niemiec z Bawarii, Francuz i Berlińczyk Zachodni. Dwudziestoparookosobowa grupa słuchaczy Andrzeja Wajdy przybyła tu specjalnie dla niego.

- Panie Andrzeju? Jest Pan dziś najslawniejszym człowiekiem polskiego kina. Pana nazwisko - symbol naszej kinematografii, na Zachodzie ściągano ongiś widzów do kin zarówno w kraju, jak i za granicą. Ostatnio jednak coraz częściej zdradza Pan film dla teatru. Właśnie w końcu września odbyła się w Teatrze Powszechnym w Warszawie premiera sztuki o Tadeuszu Kościuszcze, w Pana reżyserii...

- To nie jest zupełnie tak, że zdradzam. Zawsze ciągnęło mnie w stronę teatru. Przecież pamięta pani, że na wybrzeżu w latach 60 zrealizowałem "Hamleta", potem w Warszawie "Dwoje na huśtawce" z niezapomnianą kreacją Zbyszka Cybulskiego. A potem był już Kraków na zmianę z Warszawą. Moja współpraca z Teatrem Powszechnym jest już wieloletnia. Za nim zrealizowałem we Francji film "Danton" wersja teatralna sztuki Stanisławy Przybyszewskiej została zaprezentowana na scenie Powszechnego w Warszawie.

A jeżeli idzie o Tadeusza Kościuszkę to ta historia chodziła za mną od dawna. Te ostatnie lata spędzone przez Naczelnika w szwajcarskiej Solurze. Na emigracji. Ten stary wojownik zakochany w młodziutkiej dziewczynie, której w testamencie zapisał swoje serce.

A potem przeczytałem esej Anny Bojarskiej o Tadeuszu Kościuszcze. To było coś nowego, coś zaskakującego, jakieś nowe, odkrywcze spojrzenie na Naczelnika. A zarazem pomysł na pokazanie tego, na niestereotypową twarz Kościuszki, jego myśli, jego niepokoję. Bo Naczelnik, tam w tym uroczym, spokojnym, szwajcarskim mias-

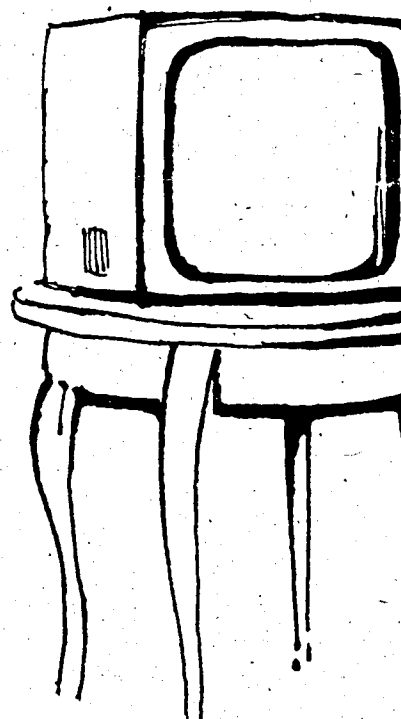
tecuku żył opętany obsesją zdrady. Po prostu u schyłku życia wiedział, doświadczył, rozumiał, że zdrada czai się wszędzie, że jest wszechobecna tam, gdzie najmniej się jej spodziewamy.

A poza tym od dłuższego czasu chciałem zrobić coś z Tadeuszem Łomnickim. To on namówił mnie do wystawienia tej właśnie sztuki. Namówił - złe słowo, po prostu wskazał temat, który ja z entuzjazmem podjąłem. Do tego mogłem wreszcie obsadzić Joannę Szczepkowską, którą uważam za najbardziej utalentowaną aktorkę pokolenia zwanego już dziś średnim.

- Czy mogę rozumieć, iż właśnie temat Kościuszko na emigracji tak Pana zafrapował, że sięgnął Pan po niego, i czy również rokuje to nadzieje, iż zainteresuje się Pan tematem współczesnej emigracji polskiej, może zrealizuje Pan film o tej tematyce? Myślę, że temat ten czeka na autora, bowiem to, co dotychczas w Polsce zrealizowano nie ma przecież najmniejszego znaczenia ani intelektualnego, ani artystycznego.

- Film o emigracji. Niewątpliwie temat wielki. Nietknięty, znaczący, doniosły. Jak cały zresztą problem. Ale cóż, nie natknąłem się dotychczas na żaden utwór literacki, który by mnie poruszył. To wszystko, co czytałem to wciąż jeszcze nie jest to. Są pamiętniki - ale to mi się wydaje - chociaż niezmiernie interesujące, wciąż nie to.

Jak dotychczas z przeszłości naszej emigracji niedościgniętym wzorem są wciąż nowele amerykańskie Henryka Sienkiewicza. Byłby to piękny western emigracyjny polski. Ale od tematu się nie odłączę... myślę o nim.

- Jeżeli już jesteśmy przy problemach polskiego kina. Jak ocenia Pan jego stan dzisiejszy?

- Na ten temat wypowiedziałem się obszernie w artykule zamieszczonym w "Tygodniku Powszechnym". Przypomnę główne tezy mojej wypowiedzi.

Stan wojenny dokonał w środowisku reżyserskim wielkich zmian. Wyjechali na zawsze z Polski: Jerzy Skolimowski, Agnieszka Holland, Kamiński, Bugajski, Rybicki, oraz kilku innych. Nie robią już filmów od lat: Kawalerowicz, Morgenstern, Żebrowski, Marczewski i też kilku innych. Zrobili po jednym tylko filmie w tym okresie: Falk, Zanussi, Zaorski, Domaradzki, Saniewski, no i ja. Wielu śmiało się, gdy po ogłoszeniu stanu wojennego ówczesny minister kultury i sztuki mówił, że zmieni elitę twórczą na inną, bardziej mu odpowiadającą. No i proszę, rezultat jest do obejrzenia w kinie.

Od chwili powstania polskiej szkoły i sukcesów takich naszych filmów na świecie jak: "Kanał", "Zezowate szczęście", "Godziny nadziei", "Ręce do góry", "Struktura kryształu", "Amator", "Kobieta samotna", czy "Wielki bieg" albo "Matka królów" - nie były nigdy filmami perfekcyjnymi, a płynność narracji filmowej nie była nigdy ich mocną stroną. Ich siłą był temat. Oryginalny, inny, wzięty z życia kraju, który z upadku powojennego dźwigał się i wbrew wszystkiemu odbudowywał swoją polską świadomość i odrębność. To właśnie spowodowało, że nasze filmy zostały zauważone za granicą. Oryginalność losu, którym nas Pan Bóg obdarzył, zaskakiwała zagranicznych widzów. Trudno zrozumieć Polskę, ale my polscy artyści, byliśmy właśnie od tego, ażeby zmagać się z tą niemożliwością.

Te filmy, które ostatnio obejrzałem w niczym nie przypominają dawnego polskiego kina. Są zaskakująco perfekcyjne, zawodowe, ale, odnoszę wrażenie, że ja już to wszystko gdzieś widziałem. Myślę nawet, że wiem gdzie, w amerykańskich filmach. Dziecięca i młodzieżowa widownia narzuca dziś filmowi swoją neutralność. Dziecinna i dziecienna publiczność dorosła, musi mieć pewność na co idzie do kina - czy tam śmiesz, czy też straszy, wiedzą o tym nasi młodzi reżyserzy i tu nie odstąpią ani na krok - z obawy, że stracą swoich widzów, a niestety, innych już w polskich kinach nie znajdują.

Ale kino to przecież ciągle wielka tajemność i nie jest tak łatwo pozbyć się z sal widzów. Ta pustka to nie tylko rodzimy odpowiednik światowego kryzysu.

- Panie Andrzeju, cenzura usunęła z Pana tekstu dwa zdania...

- Tak, a jedno z nich wiążące się z końcem akapitu mojej wypowiedzi brzmiało: "Polska kinematografia stała po stronie Solidarności i musiała zostać ukarana za "Człowieka z żelaza", za "Robotników 81", za wszystkie te filmy czasu Solidarności. Los polskiego kina przypieczętowała komercjalizacja".

Zakończyłem swoje rozważania o stanie polskiego kina pochwałą filmu francusko-amerykańskiego "Zabić księdza", który zrealizowała Agnieszka Holland.

Mam również nadzieję, że polskie tematy znajdą, przy stale wzrastającej emigracji zarobkowej, polskich artystów i nieustannym zainteresowaniu świata naszym krajem - swoje miejsce w kinie zachodnim,

gdzie nie sięga mściwa ręka - komitetu do spraw kinematografii z Warszawy.

Chcę powiedzieć jasno, ta rozrywkowa produkcja filmowa jest niebezpieczną tendencją w naszym kinie. Towarzyszy jej zdecydowane poparcie władz politycznych i oficjalnej krytyki, tendencja ta przy pozorach wolności twórczej niesie śmiertelne niebezpieczeństwo dla polskiego kina jako formy naszej polskiej i narodowej ekspresji.

- Pana wypowiedź w "Tygodniku Powszechnym" bardzo zdenerwowała niektórych publicystów z prasy oficjalnej, a w szczególności Daniela Passenta z "Polityki", który uważa, iż "zbieśli się" Pan politycznie. Wymawia Panu udział w gdańskim spotkaniu intelektualistów i w ogóle ma Panu wszystko za złe...

- Donos Daniela Passenta na mnie ma taki sam cel, jak, wszystkie donosy od zarania dziejów ludzkości. Ma trafić do właściwego adresata.

- Sygnuje Pan swoim nazwiskiem wiele znaczących dokumentów o znaczeniu dla kraju historycznym. Jaką wagę przywiązuje Pan do tego rodzaju decyzji?

- Czynię to niechętnie. Albowiem, uważam iż owe listy już się właściwie skończyły i nie są aktem żadnej odwagi. Inny czas. To już nie jest ta epoka, gdy słynny list 34 wywołał tyle wrzawy. A wielu jego sygnatariuszy poniosło poważne konsekwencje. Wówczas takie listy miały siłę społecznego oddziaływania. Ale dziś, gdy władza na listy do niej kierowane w ogóle nie odpowiada nie ma to moim zdaniem najmniejszego sensu. Teraz przyszedł czas działania. Nasza gdańska deklaracja nie była żadnym listem.

Była wyrazem poparcia dla działań Lecha Wałęsy.

- Nie po raz pierwszy pracuje Pan w Berlinie Zachodnim właśnie dla "Bethanien"...

- Myślę, że obok tego, że ludzie czegoś mogą dowiedzieć się ode mnie, ja uczę się od nich. Mam swój prywatny interes. Sprawdzam moje pomysły. Tym razem pracowaliśmy nad "Białymi nocami" Fiodora Dostojewskiego. Ta sama grupa realizowała wersję teatralną i filmową tej powieści. Pracowali na tym samym materiale. A rezultaty były naprawdę niezwykle interesujące.

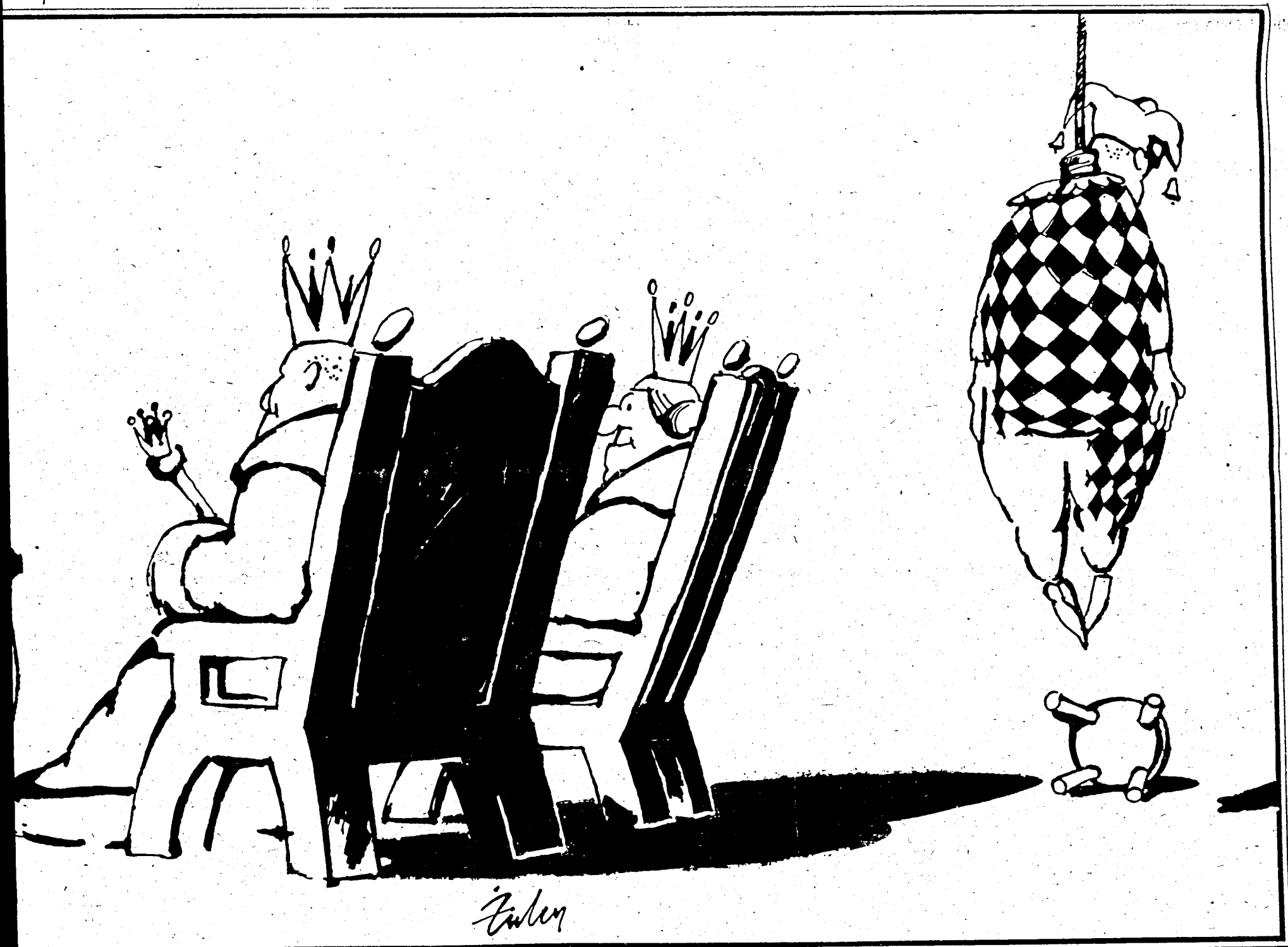
Po co to robię? Chcę - marzę o tym - otworzyć w Polsce szkołę filmową. Prywatną. Moją.

- Życzę, by stało się to jak najrychleji i żeby wszyscy, którzy chcą się uczyć od Pana mogli tam przybyć.

- A ja z kolei w związku ze zbliżającymi się Świętami i Nowym Rokiem, życzę wszystkim Polakom w Kanadzie dużo szczęścia.

- Ja też życzę wszystkim Polakom w Kanadzie, by doczekali mądrego filmu o sobie, który jednak nie byłby dziełem hermetycznym, a miał ten wielki wymiar artystyczny sprawiający, iż byłby on ponadczasowy i ogólnoludzkim na tyle, by zainteresował innych ludzi i inne narodowości. Słowem by był to film wielki.

Dziękuję za rozmowę.

ZDROWIE

Redaguje:
Dr. LIDIA DOBOSZ

Jak przeciwdziałać nadkwasocie?

M.K. z Rexdale

Nadkwasota może być spowodowana przez wiele różnych często nie mających ze sobą związku czynników. Można je podzielić na 3 grupy. Pierwszą stanowi nieprawidłowe odżywianie, drugą silny stres: psychiczny, natomiast trzecia grupa jest związana ze zmianami w nabłonku błony śluzowej żołądka.

Pierwsze dwa problemy są możliwe do uregulowania przez nas samych, trzeci natomiast wymaga nadzoru lekarza. Ograniczę się w mojej wypowiedzi do wpływu jedzenia i stresów na nadkwasotę.

Nadkwasota jest objawem nieprawidłowego trawienia wpływającego na wydzielanie nadmiaru kwasu żołądkowego. Najczęściej stosowane leczenie polega na zażywaniu środków neutralizujących nadmiar kwasu. Środki neutralizujące kwas przynoszą natychmiastową ulgę. Nie jest jednak zalecane zażywanie ich regularnie przez dłuższy czas. Nadmiar środków neu-

tralizujących powoduje z kolei niedobór kwasów (alkalozę) w wyniku której może nastąpić uszkodzenie nerek.

Dlatego też wskazane jest przede wszystkim zlikwidowanie czynników powodujących nadkwasotę. Najczęstszym powodem nadkwasoty jest nieprawidłowa dieta.

Z pożywienia należy wyeliminować, a przynajmniej ograniczyć następujące pokarmy: nadmiar cukrów, szczególnie silnie oczyszczanych (rafinowanych), smażone potrawy, które również mogą być czynnikiem w powstaniu raka żołądka, nadmiar tłuszczów, ostre przyprawy, sól, kawa i alkohol.

Następujące sposoby odżywiania mają ogromny wpływ na nadkwasotę: nieregularność, zbyt obfite posiłki i niedostateczne przeżuwanie pokarmów.

Innym czynnikiem mogą być alergię na pokarmy, głównie na mleko, i produkty zbożowe.

Długotrwałe stresy, emocje powodują pobudzenie układu nerwowego, a tym samym wzmożone wydzielanie soku żołądkowego. W tym przypadku musimy pracować nad naszą relaksacją, co niestety nie jest zawsze proste.

W sumie zdając sobie sprawę z czynników powodujących nadkwasotę możemy starać się wyeliminować je przekonując się, że pastylki na nadkwasotę nie są wcale tak często potrzebne.

POLAK NIE ZGINIE

1. PYTANIE:

Kto może podać informacje i poradzić w sprawie kupna domu. Jesteśmy nowymi imigrantami i boimy się, że możemy popełnić błędy. Czy adwokaci zajmują się tymi sprawami? Czytałem o bezpłatnej poradni adwokatów, czy będziemy mogli skorzystać z ich pomocy przy kupnie domu?

ODPOWIEDZ:

Agenci "real estate" są pośrednikami w sprzedaży i kupnie domów. W prasie polonijnej można znaleźć ogłoszenia. Dobrze jest skorzystać z porady osób, które kupowały, czy sprzedawały dom, którego agenta polecają. Adwokaci udzielają bezpłatnie jedynie porad. Za usługi związane z kupnem czy sprzedażą domu należy adwokatowi zapłacić.

2. PYTANIE:

Czy osoba przebywająca w wizytach w Kanadzie może uzyskać zezwolenie na pracę?

ODPOWIEDZ:

NIE. Osoby, które przyjechały do Kanady mając wizę turystyczną nie mogą otrzymać zezwolenia na pracę.

3. PYTANIE:

Dla kogo przeznaczone są usługi Polish Canadian Community Service?

Z usług Poradni mogą korzystać wszyscy w zakresie:

- porad ogólnych;
- pomocy w łączeniu rodzin;
- pomocy w uzyskaniu bezpłatnej porady adwokatów;
- problemów wynikłych z pobic i psychicznego znęcania się;
- problemów wychowawczych z dziećmi i młodzieżą;

Poradnia Rodzinna współpracuje ściśle z lekarzami, adwokatami, księżmi oraz z przedstawicielami wydziałów oświaty.

...

Zwracamy się z gorącą prośbą, aby te osoby, które znają dobrze język angielski i mogłyby poświęcić kilka godzin w miesiącu pracując jako wolontariusze, zgłosiły się do naszego biura.

ELŻBIETA WOLSKA

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES (Toronto)
2333 Dundas Street West, Suite 408,
Toronto, Ont. M6R 3A6
TEL. (416) 533 - 9471

Uprzejmie zawiadamiamy, że w miesiącu listopadzie 1988 r. rozpoczęła działalność:

**PORADNIA PRAWNA
BEZPŁATNE PORADY PRAWNE
ADWOKATÓW MÓWIĄCYCH
PO POLSKU**

- wyłącznie wstępne konsultacje
- ogólne porady prawne w różnych dziedzinach

UWAGA: Czas porady 15 minut, wyłącznie po telefonicznym uzgodnieniu wizyty.

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM uprzejmie zawiadamia o wprowadzeniu cyklu poniedziałkowych sesji orientacyjnych dla Polaków zamieszkających we wschodniej części Metropolii Toronto.

Spotkania odbędą się w sali parafialnej, użyczanej przez księdza Z. Olbryśa z kościoła Matki Boskiej Królowej Polski, pod adresem:

79 FRED Bland Crescent

Parking: shopping mall - skrzyżowanie MacCowan i Eglinton.

TERMINY I TEMATY SPOTKAŃ:

- 13.11. - System szkolnictwa w Ontario dla dzieci, młodzieży i dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem programów na terenie Scarborough.
- 20.11. - Adaptacja zawodowa od licencji ziemleńskich do ewaluacji dyplomów uniwersyteckich włącznie.
- 27.11. - Ubezpieczenia medyczne oraz zakres służby zdrowia w Ontario.

Zapraszamy serdecznie Polonię Don Mills i Scarborough. Zainteresowani z innych dzielnic mile widziani. Spotkania zostaną powtórzone przy innych parafiach polonijnych w późniejszym terminie. Prosimy o zgłaszanie w parafiach tematów interesujących imigrantów, lub bezpośrednio w Ośrodku Pomocy Imigrantom do Krystyny Staden, 206 Beverly St., tel. 979-9634.

**Pierwsza polonijna
NATUROPATHIC CLINIC**
HALINA SROCZYŃSKA, M.D., N.D.
LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta
• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St. W. Stacja metra: Dundas West
TEL. 534 - 0050

APTEKA NATURY

Dziś dalszy ciąg o siarce.

Rozdrobniona, przyłożona do skóry siarka ulega chemicznej zmianie. W ten sposób może być leczony trądzik, łojotok zwykły, łuszczyca, trąd, błona śluzowa jajowodu, zapalenie macicy, zapalenie pochwy. Siarka stosowana jest zewnętrznie w postaci maści na łupież i świerzby przy pasożytniczych schorzeniach skórnych, ropnych skóry, a przy reumatyzmie stawowym - w postaci kąpieli.

Leki apteczne zawierają zazwyczaj siarkę w postaci żółtego proszku; jest to tzw. myta siarka, otrzymywana z siarki kwiatowej wstępnie uwolnionej z kwasowości w wyniku mycia. Taką siarkę zaleca lekarz na użytek wewnętrzny na rozwolnienie i jako jelitowy środek antyseptyczny, jak również w postaci kremu czy płynu w dermatologii do przemywania owłosienia skóry głowy.

Bardziej szkodliwe niż siarka czysta są jej pochodne - dwutlenek, trójtlenek, kwas siarkowy, siarczek węgla i siarkowodór. Wdychanie tlenków siarki wywołuje duszność, trudności w oddychaniu, aż do zapaści. Zatrucie przez dawki mniejsze powoduje obrzęk płuc lub zapalenie oskrzeli, ich nieżyt i ostre schorzenie płuc. Te ostatnie mogą wystąpić podczas mgły zawierającej gaz siarkowy. Choremu należy zapewnić cisły odpoczynek przez kilka godzin, aby nie powiększać jego zapotrzebowania na tlen. Można podawać tlen, środki nasercowe i antybiotyki.

Tiosiarczan sodowy (15-20 proc.) służy do użytku zewnętrznego np. do smarowania pospolitego grzybka skóry (łupieżu pstrego) występującego często na skórze pleców i klatki piersiowej oraz na ramionach. Smarować watką raz dziennie. Po kilku lub kilkunastu dniach skóra wraca do zdrowia. Ten sam lek, 20-proc. siarczan sodowy, używany w ilości 1 łyżka na pół szklanki gorącej wody na czczo lub trzy razy dziennie przed jedzeniem, lecz zatrucia pokarmowe przy pokrzywce pokarmowej nawet bardzo uporczywej i długotrwałej. Dawkowanie winien ustalić lekarz. Dawka dla dzieci musi być mniejsza niż dla dorosłych.

Redaguje:

Dr. JADWIGA GÓRNICKA
KANADA DZIĘKUJE

Dyrektor Blood Donor Clinic w Toronto pan Matthew Cohen dziękuje Polakom za liczne zgłoszenia akcji Blood for Canada - Freedom for Poland.

Osoby zgłaszające się do wybranej kliniki w dniu 11 listopada prosimy o wpisanie swego nazwiska, adresu i telefonu na listę.

Prosimy również te osoby, które chcą z jakichś względów pozostać anonimowe, żeby zaznaczyły swą obecność inicjałami. Dziękujemy wszystkim za szlachetny gest. Wierzymy, że w dniu 11 listopada zdołamy przekazać Kanadyjczykom nasz pełen nadziei głos JESZCZE POLSKA NIE ZGINĘŁA PÓKI MY ŻYJEMY.

Wierzymy, że to prawda.

PCAG

WZYWAMY WSZYSTKICH DO AKCJI: KREW DLA KANADY - WOLNOŚĆ DLA POLSKI!

POLISH CANADIAN ACTION GROUP

Informacje i zgłoszenia Toronto 532-3890, 925-8128, 743-5706
Szczegóły w prasie, radiu i telewizji oraz na tablicach ogłoszeniowych.

PIATEK, 11 LISTOPADA, 1988 CLINICS:

ManuLife Centre, 55 Bloor St. West at Bay, Toronto, 9:00 - 4:00 pm
Royal Bank Plaza, Merchant's Mall Level, 200 Bay St. at Wellington, Toronto, 10:00-6:00
Baxter Corporation, 6405 Northam Dr., Mississauga, 9:30 - 3:00 pm
Sheridan Mall, 2225 Erin Mills Parkway, Mississauga, 10:00 - 4:00 pm
Eaton Centre, South Common Area, Queen St. Entrance, Toronto, 12:30 - 8:30 pm

Leczenie naturalne

Dr DANUTA ROZBICKA N.D.MD.,

lekarz medycyny, okulista (Polska).

Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis", wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

**Adres: 425 Jane Str. przy Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697**

FASHION SHOW 88/89 and DINNER by F.S. BARBARA

PLACE - OLD MILL GILDHALL ROOM
ETOBICOKE 21 OLD MILL ROAD
DATE: 27th NOVEMBER, 1988, 4:00 p.m.
EVENTS: COCTAIL BAR and DINNER -
FASHION SHOW - 4:00 p.m. - 6:30 p.m.
FUR MINI-AUCTION - 6:30 p.m. - 7:00 p.m.
BEST MODEST CONTEST - 7:00 p.m. - 7:30 p.m.
DANCE - 7:30 p.m. - 11:00 p.m.

Tickets:
Paris Studio, tel. 766-0660,
Kraków Delicatessen,
tel. 897-0695,
Ten Auto Center,
tel. 259-2391,
Foto Studio Barbara,
tel. 279-5144.

Vote CITY '88 NOVEMBER 14

Warunki głosowania

Uprawnionymi do głosowania w municypalnych wyborach w Toronto są obywatele kanadyjscy, którzy ukończyli 18 lat przed lub w dniu 14 listopada, a zarazem:

- zamieszkiwali w Toronto w okresie między 6 września do 17 października lub
- są lokatorami względnie właścicielami realności w mieście Toronto.

Błędnie wydrukowane nazwisko na liście wyborczej uniemożliwia głosowanie. Uprawnieni do głosowania, których nazwiska nie są umieszczone na liście wyborczej, winni uzyskać zaświadczenia wyborcze (Voting Certificate) w biurze City Clerk w City Hall lub złożyć odpowiednią deklarację u Deputy Returning Officer, w swym punkcie wyborczym w dniu głosowania (konieczne jest przedstawienie dokumentu stwierdzającego tożsamość).

Wszyscy, którzy uzyskali obywatelstwo kanadyjskie po 17 października 1988 r. i spełniają pozostałe warunki głosowania, winni także uzyskać zaświadczenie wyborcze lub złożyć deklarację, po przedstawieniu dokumentów potwierdzających obywatelstwo kanadyjskie.

Za przekroczenie prawa uważa się:

- głosowanie bez uprawnienia,
- głosowanie większą ilość razy niż posiadane uprawnienia,
- głosowanie w nieodpowiednim punkcie wyborczym.

Winni powyższych przekroczeń karani będą grzywną do \$2,000 i/lub 6-miesięcznym aresztem.

Roy V. Henderson
City Clerk and
Returning Officer

TORONTO

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM K.P.K. OKRĘG TORONTO 206 Beverley St., Tel.: 979-9634, 979-9639

Oferuje nowo przybyłym pomoc w osiedleniu w Kanadzie, pośrednictwo w szukaniu mieszkań, pracy, kursy angielskiego, poradnictwo i licencje zawodowe, usługi notarialne; program sponsorowania uchodźców - poniedziałki i czwartki godz. 10:30 - 2:30; zbiorowe sesje orientacyjne - wtorki godz. 11:00 - 1:00.

Zapraszamy. Biuro otwarte: pon. - piątek 9:30 - 4:30.

Uwaga: tłumaczenia dokumentów dla osób bez statusu imigranta, jak również niektóre usługi notarialne są odpłatne.

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM

Zawiadamia o rozpoczęciu cyklu sesji orientacyjnych na tematy związane z osiedleniem w Kanadzie: pomoc finansowa rządu, usługi socjalne, polityka imigracyjna, kursy angielskiego i zawodowe, licencje dla rzemieślników, ewaluacja dyplomów, planowanie kariery, ubezpieczenia zdrowotne, resumes, etc.

Czas: wtorki, godz. 11:00 rano - 2:00 po poł.

Miejsce: 206 Beverley St.

serdecznie zapraszamy na prestiżowy

Pierwszy

ANDRZEJKOWY BAL MASKOWY Polsko-Kanadyjskiego Towarzystwa Muzycznego

Bal odbędzie się w sobotę,

26 listopada 1988 roku o godz. 19.00

w sali bankietowej

POLSKIEGO OŚRODKA KULTURALNEGO

przy 206 Beverley Street w Toronto

Bal prowadzi wodzierej Stanisław Kielar.

Do tańca gra orkiestra Macieja Karłowskiego

W cenie biletu wliczona jest kolacja z winem.

PONADTO W PROGRAMIE

występy artystów Towarzystwa Muzycznego

loteria fantowa • taniec niespodziankowy

konkurs na najlepszy strój

Cały dochód z balu przeznaczony jest na organizację dalszych koncertów Towarzystwa.

Bilety w cenie \$42.00 od osoby można nabywać osobiście w czwartki w SPK (206 Beverley St.) w godzinach 7.00 - 9.00 wieczorem, lub listownie. Połowa ceny biletu może być odjęta od podatku na podstawie zaświadczenia wystawionego przez Towarzystwo.

Dalszych informacji udziela Polsko-Kanadyjskie Towarzystwo Muzyczne, tel.: 421-7416 oraz dr Barbara Noworolska - tel.: 364-4744.

Henryk Michalski prezentuje

CYGAŃSKI ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA

ROMA w programie

Cygańska Noc

Urzekające melodie, pieśni i tańce cygańskie

Znakomici soliści i tancerze

Cygańska kapela • Barwne kostiumy

Piękne pieśni i piosenki śpiewane po polsku

Kalendarzyk występów

ST. CATHARINES Piątek 25 listopada, godz. 8:00 wiecz.,
Polish-Canadian Legion Hall, 294 Vine St. N.
For information call: (416) 935-3242

TORONTO Sobota 26 listopada, godz. 5:00 i 8:00 wiecz.
Niedziela 27 listopada, godz. 2:30 ppół.

West Toronto Secondary School, 330 Lansdowne Ave.

Bilety: Solarski Pharmacy, 149 Roncesvalles Ave., Tel. 536-5452

Informacje i tel. rezerwacja: W. Kopowska, Tel. 259-0649

HAMILTON Niedziela 27 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Scott Park High School Aud., 1055 King St. E.

Przedsprzedaż: Zakład Fryzjerski Kopys, 725 Barton St. E.

Informacje: p. Zator, Tel. 547-7748

LONDON Poniedziałek 28 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Centennial Hall, 550 Wellington St.

Bilety: London Bakery, 549 Hamilton Rd., Tel. (519) 433-5177

Baltic Delicatessen, 96A Rectory i Hamilton Rd.

Informacje i bilety: W. Ciesielka, Tel. (519) 657-7774

OSHAWA Wtorek 29 listopada, godz. 8:00 wiecz.

Polish Veterans Center, 1551 N. Stevenson Rd.

Informacje: Tel. (416) 728-4152 i 668-3539

MONTREAL Czwartek 1 grudnia, godz. 8:00 wiecz.

Westmount High School Aud., 4350 St. Catherine St. West

Bilety: Tatra Travel, 3628 St. Laurent Blvd., Tel. 849-3451

Metro Travel, 5921 Laurendeau St., Tel. 761-5878

Polka Deli, 3561 Belair, Tel. 727-2311

Informacje: Tel. 766-9747 - p. Z. Zurowska

NORMAN DAVIES W TORONTO

Na zaproszenie Związku Polaków w Kanadzie będzie przebywał w Toronto w dniach 19 i 20 listopada światowej sławy historyk z Wielkiej Brytanii, prof. Norman Davies. Jest on autorem wielu publikacji z dziedziny historii Europy, ze szczególnym uwzględnieniem Europy Wschodniej i Polski. Książki i artykuły prof. Daviesa pisane są w sposób obiektywny, z głęboką znajomością przedmiotu. Profesor Davies wielokrotnie zabierał też głos prostując tendencyjne interpretacje historii Polski przez niektórych autorów zachodnich.

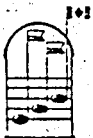
Prof. Davies jest związany z St. Anthony's College, Oxford (Senior Associate Member), jest kierownikiem Wydziału Historii w School of Slavonic and East European Studies, University of London, Visiting Professor w Columbia University, New York oraz McGill University, Montreal. Jest autorem między innymi: "God's playground - history of Poland", "White Eagle, Red Star - The Polish-Soviet War 1919-1920".

W pierwszym dniu pobytu, 19 listopada (sobota), prof. Davies spotka się w redakcji "Związkowca" z zaproszonymi przez Dyрекję Prasową przedstawicielami polonijnej prasy. Tego samego dnia odbędzie się w siedzibie Grupy 5 Związku Polaków w Kanadzie, 28 Heintzman Street, dyskusja na temat "Ethnic diversity of 20th century Poland" z udziałem zaproszonych gości. Jeżeli starczy czasu, będzie on także mówił na temat walk o niepodległość Polski. Początek o godz. 5:45.

W drugim dniu pobytu, 20 listopada (niedziela), w siedzibie Grupy 1-7 przy 2282 Lakeshore Blvd. odbędzie się prelekcja pt. "Blank spots, bloody spots in the Polish-Soviet relations". Początek o godz. 5:45.

Wszystkich zainteresowanych prosimy o punktualne przybycie.

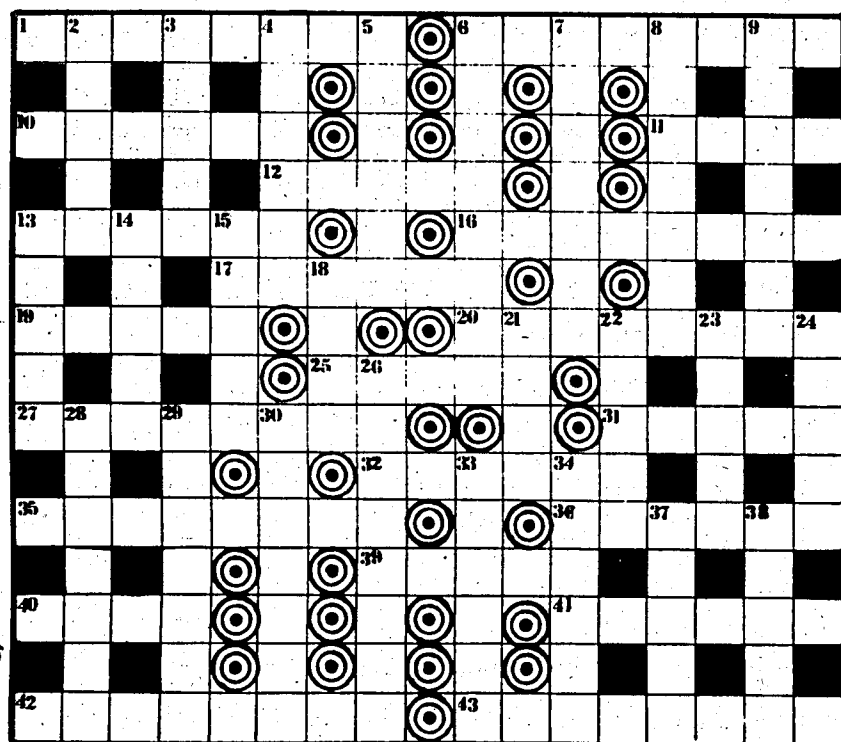
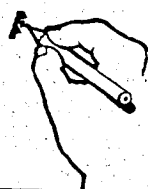
Koncert muzyki współczesnej

Polsko-Kanadyjskie Towarzystwo Muzyczne zaprasza na koncert kanadyjskiej i polskiej muzyki współczesnej. W programie: Harry Freedman - Quintet a vent, Michał Spisak - Kwintet, Kazimierz Serocki - Suita, Gregory Furlong - Quartet '88 (premiera), Clifford Crawley - Stabat Mater. Wykonawcy: Carolyn Reifel - sopran, Donalda Hunter - flet, Brian Jackson - organy, The Toronto Trombone Ensemble, Quintette a la Mode Polsko-Kanadyjskiego Towarzystwa Muzycznego.

Koncert odbędzie się w piątek, 11 listopada, 1988, godz. 20 w Church of the Redeemer, 162 Bloor St. W. (przy Avenue Rd.). Bilety: \$10, dla członków Towarzystwa \$8. Dodatkowe informacje tel. 421-7416.

N
A
S
Z
A

K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K

- POZIOMO:**
- Niemoralne działanie
 - Słomiany dach
 - Szczelina, rozpadlina
 - Stolica Norwegii
 - Twardy paznokieć
 - Czterokołowy powóz
 - Odzież, okrycie
 - Wybryk, zakłócenie spokoju
 - Kawon
 - Gatunek gołębia
 - Powściągliwość
 - Rozległy widok
 - Większy niż morze
 - Grzechot, klekot
 - Ogół drzewnych elementów budowlanych
 - Czarna skała, materiał drogowy
 - Podstawa pomnika
 - Kwaśna przyprawa
 - Tajniki, sekrety
 - Złom metalowy
 - Rozpoznanie choroby

PIONOWO:

- Witka
- Organizm ludzki

- Stara, zdarta miotła
- Zartobliwie o ojcu
- Podlegał wojewodzie
- Kontroler
- Długi poemat epicki
- Silny i porywisty wiatr w polskich Karpatach
- Narzędzie chirurgiczne służące między innymi do uciskania tętnicy
- Duchowny żydowski
- Samowładca w starożytnym Rzymie
- Szmer
- Czar, wdzięk
- Pewna suma pieniędzy
- Figura szachowa
- Krewny w linii męskiej
- Szalbierstwo, krętać
- Członek przedstawicielstwa dyplomatycznego
- Mieszkanka klasztoru bez składania ślubów zakonnych
- Odbiorca listu
- Najlepszy wynik
- Polowanie z nagonką
- Organizacja religijna
- Samosąd

BRYDŻ**ODCINEK 23****ZADANIE**

♦ A D 7 4 3 ♦ K 8 6 5
♥ A K 6 5 ♥ 7
♦ A K 8 W E ♦ 9 6 3 2
♦ A ♦ 10 4 3 2

Jak W powinien rozgrywać 6 pików, po ataku królem trefl, skoro do zagranego asa pik S dorzucił dwójkę kier?

ROZWIĄZANIE

Po stwierdzeniu rozkładu 4-0 w atutach i wydawałoby się konieczności oddania lewy karowej, wygranie kontraktu wydaje się niemożliwe. Tymczasem tak nie jest pod warunkiem, że N ma skład 4-3-2-4. Opie-

rając się na tym założeniu, prosimy wrócić do problemu, a dopiero potem czytać rozwiązanie.

Dalszą rozgrywkę należy rozpocząć od zgrania asa kierowego, przebicia błotki kier i powrotu do ręki przebitką treflową. Następnie trzeba zgrać obie lewy karowe, przebić ostatnią z błotek kierowych, wrócić przebitką treflową i w końcówce:

pik: D 7 pik: K
kier: K kier: -
karo: 8 karo: 9 6
trefl: - trefl: 8

zgrać króla kier. Jeżeli N go przebije nadbijamy, przebijamy trefla i oddamy tylko lewą karową. Należy zauważyć, że po wcześniejszym zgraniu króla kier, wygranie kontraktu będzie niemożliwe.

DAMA PIK**SZACHISTA****Nr 28****ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 27**

- Hg6 - g8! Ge1 - f2
- We3 : g3 x

- " - Sg3 - e4
- Wd5 - g5 x

- " - Ge1 - c3 +
- Wd3 - d4 x

- " - Ge1 - b4
- Wd5 - c5 x

- " - Sa3 - b5
- Wd5 - d4 x

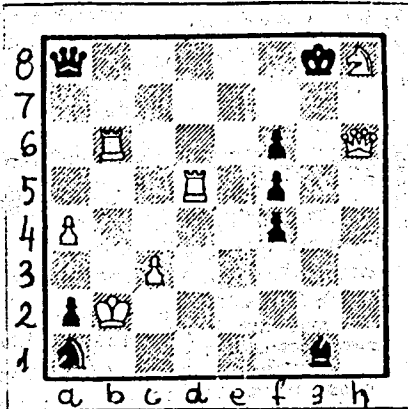
- " - Hg2 - f2
- Wd5 - f5 x

Tym zadaniem kończę omawiać twórczość K. Grabowskiego, ponieważ tylko w dwuchodówkach żaden z jego współczesnych kompozytorów nie dorównał mu w osiągnięciu takiego znakomitego poziomu. Dlatego na

tych zadaniach poprzestane, bo inne kompozycje jak trzychodówki są na znacznie niższym poziomie.

ZADANIE NR 28

Karol Sypniewski (1869 - 1930)
Chess Amateur 1927 r.

Białe zaczynają i dają mat w 3 ruchach.
Rozwiązanie w następnym numerze.

GRAORZ**KALENDARIUM**

W listopadzie grzmi,
chłop dobrze śni.

Jeżeli liście przed Marcinem nie upadają,
to mroźną zimę przepowiadają.

Święty Marcin na białym koniu przyjedzie.

Święty Marcin błoniem jedzie białym koniem.

Na świętego Marcina najlepsza gęsi.

Wesele Marcina - gęś i dzban wina.

10 listopada - czwartek

Wschód Słońca: 06.54 Zachód Słońca: 16.39
Wschód Księżycy: 08.25 Zachód Księżycy: 16.49

Imieniny obchodzą: Andrzej, Lena, Leon,
Ludomir i Nimita

1444 - Bitwa pod Warną, między oddziałami polsko-węgiersko-czeskimi a Turkami. Zwycięstwo Turków, ginie król Polski i Węgier - Władysław III Warneńczyk.
1483 - Urodził się Marcin Luter, niemiecki reformator religijny (zm. w 1546 r.).

11 listopada - piątek

**ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI
POLSKI
DZIEŃ POŁONII ŚWIATA**

Wschód Słońca: 06.55 Zachód Słońca: 16.38
Wschód Księżycy: 09.30 Zachód Księżycy: 17.33

Imieniny obchodzą: Bartłomiej, Felicjan,
Krystian, Marcin i Teodor

1673 - Zwycięstwo hetmana Jana Sobieskiego nad Turkami pod Chocimem.
1918 - Zakończenie I wojny światowej, odzyskanie niepodległości przez Polskę.

12 listopada - sobota

Wschód Słońca: 06.57 Zachód Słońca: 16.37
Wschód Księżycy: 10.33 Zachód Księżycy: 18.29

Imieniny obchodzą: Benedykt, Czcibor, Emil,
Józefat, Mateusz, Krystyn, Renata i Witold

1833 - Urodził się Aleksander Borodin, kompozytor rosyjski (zm. w 1887 r.).
1898 - Urodził się Henryk Sucharski, major WP, dowódca obrony Westerplatte we wrześniu 1939

**Rozwiązanie krzyżówki
z poprzedniego numeru**

POZIOMO: nagonka, brygadier, pracz, Lechita, lejce, kompromitacja, makagigi, rodzinna, koncertmistrz, napis, maczeta, pachia, tropiciel, kwintet.

PIONOWO: Angola, zgraja, snopek, marazm, obszar, dyplom, lancet, lipiec, wrzawa, obiór, Priam, okres, indor, azyl, juka, karo, walc, kometa, nicpoń, elegia, tragic, impuls, tyczka, znamie, spłata, asysta.

r. (zm. w 1946 r.).

13 listopada - niedziela

Wschód Słońca: 06.58 Zachód Słońca: 16.35
Wschód Księżycy: 11.26 Zachód Księżycy: 19.36

Imieniny obchodzą: Abon, Mikołaj, Stanisław,
Walentyna i Włodzimierz

1768 - Urodził się Bertel Thorvaldsen, rzeźbiarz duński, autor m.in. pomników Mikołaja Kopernika i Księcia Józefa Poniatowskiego w Warszawie (zm. w 1844 r.).
1978 - Powstaje Katolicki Komitet Obrony Wierzących na Litwie.

14 listopada - poniedziałek

Wschód Słońca: 06.59 Zachód Słońca: 16.34
Wschód Księżycy: 12.08 Zachód Księżycy: 20.51

Imieniny obchodzą: Emil, Hipacy, Roger,
Rozanna, Serafin, Serapion i Wawrzyniec

1878 - Urodził się Leopold Staff, poeta, dramaturg i tłumacz (zm. w 1957 r.).

15 listopada - wtorek

Wschód Słońca: 07.01 Zachód Słońca: 16.33
Wschód Księżycy: 12.41 Zachód Księżycy: 22.10

Imieniny obchodzą: Albert, Idalia, Leopold,
Maria i Przybysław

1916 - Zmarł w Vevey, w Szwajcarii, Henryk Sienkiewicz, jeden z najpoczytniejszych pisarzy polskich, laureat Nagrody Nobla (za powieść „Quo Vadis”) w 1905 r. w dziedzinie literatury (ur. w 1846 r.).

16 listopada - środa

Wschód Słońca: 07.02 Zachód Słońca: 16.32
Wschód Księżycy: 13.07 Zachód Księżycy: 23.29

Imieniny obchodzą: Edmund, Gertruda, Juliana,
Małgorzata, Marek i Radomir

1848 - W Londynie odbył się ostatni publiczny koncert Fryderyka Chopina
1885 - Urodził się Henryk Kuna, rzeźbiarz, współzałożyciel grupy Rytm (zm. w 1845 r.).
1970 - Zmarł Władysław Szafer, botanik, twórca polskiej szkoły paleobotanicznej, czołowy działacz ochrony przyrody (ur. w 1886 r.).

HOROSKOP

10 listopada

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia

Sprawy, którymi teraz trzeba się będzie zainteresować, okażą się nieco odmienne od dotychczasowych. Sytuacja chwilami będzie Cię niepokoić, ale przede wszystkim - zaciekał! Zjawia się więc nowe pomysły, warto uwagi rozwiązania problemów. One też sprawią, że szybko przyjdą sukcesy. Uznaj ze strony Strzelca. Unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 8.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja

Trochę zmian, zwłaszcza w bliskim kręgu towarzyskim. Niektóre od razu przypadną Ci do gustu, innym zechcesz przyjrzeć się dłużej. I słusznie! Ponadto w innych już sprawach, chyba zawodowych, zaskoczy Cię czyjaś decyzja, bowiem będziesz liczyć na coś innego. Trudno przyjdzie cokolwiek zmienić. Szefowie pragną powierzyć Ci znacznie szerszy zakres samodzielnych działań. Konstruktywny znak Ryby, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 4.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca

Choć to i owo nie przyjdzie łatwo, nie zrażaj się, albowiem finał będzie korzystny. Trzeba się tylko będzie zdobyć na więcej cierpliwości i wytrwale dążyć do tego, na czym Ci przede wszystkim zależy. Znajomość teraz zawarta okaże się zapowiedzią przychylnych kontaktów dla obu stron! Wodniki sprzyjają, unikaj Ryb. Dzień miły - 3, liczba szczęśliwa - 6.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca

Tydzień w zasadzie będzie udany. Kłopoty mogą sprawić jedynie ewentualne krótkie wyjazdy. Natomiast warto zainteresować się kimś, kogo w tych dniach poznasz w jakimś większym gronie osób. Dużo emocji. Szykuje się wydatek, który pociągnie za sobą następne. Wygląda to na work bez dna. Nie zawieszaj się na Wodniku, ale na Lwa już nie lic. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 5.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia

Po dniach napięć i nieporozumień przyjdą dni bardzo udane. Ktoś bliski sprawi Ci niespodziewaną przyjemność, która przyniesie z niemałą satysfakcją. Jeśli nawet inne sprawy okażą się mniej udane, wskazany rozsądek i koncentracja. W pracy wszystkie działania wydają się łatwiejsze. Najważniejszy znak: Baran, unikaj Ryb. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 5.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września

Napór różnych spraw trudny do pokonania. Na szczęście wyjdiesz z tego zwycięsko! Propozycja, którą lada dzień otrzymasz, warta będzie zastanowienia. Nie mów tak, nim nie przyjrzyj się sprawie ze wszystkich stron! Trudno jednak wykluczyć małą, ale irytującą przeszkodę. Nie wyolbrzymiaj trudności, ponieważ wszystko wskazuje na to, że osiągniesz zamierzony cel. Sympatyczny znak - Skorpion, unikaj Wagi. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 2.

- 16 listopada

WAGA: 23 września - 23 października

Tydzień zupełnie niezłych szans. Będą rokować powodzenie, o ile dostatecznie szybko zorientujesz się w sytuacji i zechcesz od razu zacząć działać. Warto nawet zaryzykować. Gdy zabierzesz się do działania zbyt późno, efekty będą zaledwie miernie. Ktoś niecierpliwie czeka na jakiś sygnał. Pomyśl o drugiej Wadze. A na pewno nie poświęcaj czasu Rakowi, nie warto. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

SKORPION: 24 października - 22 listopada

Nagromadzenie zajęć i różnych niespodziewanych obowiązków będzie dość męczące. Zechcesz wszystko załatwić, ze wszystkim zdążyć. Nie będzie to łatwe. Chyba i dlatego, że ktoś przeszkodzi Ci w realizacji zamierzeń. Taka sytuacja nie wpłynie korzystnie na Twój nastrój. Przyjrz się do działań z dalekich stron. Ktoś przykuje Twoją uwagę i zafrajkuje Cię błyskotliwą inteligencją. Twój znak - Rak, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 3.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia

Twoje najbliższe plany mogą ulec zmianom czy choć modyfikacji, nie pójdziesz Ci to w smak, ale trzeba się będzie najpewniej pogodzić z tą sytuacją. Postaraj się mimo wszystko zachować w miarę wiele ze swoich zamierzeń, bo koncepcja warta, by ją obronić. Teraz zaczniesz myśleć o swojej przyszłości w zupełnie innych kolorach. Docenisz rzetelność Byka. Wodnik czyha na Twoje potknięcia. Dzień - piątek, liczba - 7.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia

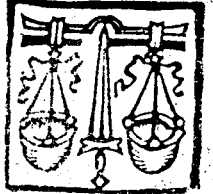
Jeśli chcesz, żeby Twoje projekty się powiodły, musisz postępować planowo; umiejętnie włączyć otoczenie do działania w tym samym kierunku. Potrzebna więc będzie siła przekonywania, dyplomacja i sporo energii! Ktoś wyciągnie do Ciebie rękę w geście pojednania. Przychylny znak - Wodnik, unikaj Raka. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 9.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego

Trochę napięć, jakaś nerwowa rozmowa, a także wiadomość, która zmieni Twoje bieżące zainteresowania. Tak to się rysuje w perspektywie tygodnia. Pod jego koniec - niespodziewane rozwikłanie jakiegoś problemu. Finanse wymagają dodatkowej kontroli. Interesujący jest drugi Wodnik. Unikaj Lwa. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 4.

RYBY: 19 lutego - 20 marca

Sprawy nie do załatwienia, a do przemyslenia okażą się w tych dniach najważniejsze. Bez tego dalsze działanie może być mało celowe. Potrzebne jest rozwiązanie pewnych sytuacji i odczuć. Gdy będziesz miał jasność w niektórych sprawach, łatwiej przyjdzie Ci znaleźć wyjście z sytuacji. Znak popierający - Lew, unikaj Barana. Dzień miły - niedziela, liczba - 7.

FUR of CANADA
Manufacturers of Fine Furs
Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperatury i czyszczenie.
Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje
BEN GONDEK
345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 340-7871

BOŻENA'S CATERING SERVICE
polecą swoje usługi w zakresie organizacji przyjęć na różne okazje.
Posiada wieloletnie doświadczenie i znakomite przepisy polskie i kanadyjskie.
Oferuje ciekawe dania kuchni zimnej i gorącej.
Na zamawiających przyjęcia czeka niespodzianka.
Proszę dzwonić Bożena Abratowski
TEL. 823-7981

Kingsway Meat Products and Delicatessen Co.
Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365
Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

ARMADALE MEAT PRODUCTS (MFG.) LTD.
1011 Haultain Ct. unit 16/17
Mississauga, Ont. L4W 1W1
Tel. 625-8326/27
Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych bezpośrednio w masarni

Karl's Butcher & Groceries
właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
TEL. 591-1529

Superior Sausage Co.
1004 Dundas St. W.
KONKURENCYJNE CENY!
Wędzone na miejscu słynne na całe Toronto polskie kiełbasy, szynki, kabanosy, wędliny, mięsa, różne delikatesy
Tel. 531-8422

jolanta interiors
• żaluzje poziome i pionowe
• wyposażenie kuchni i łazienek
• modne dodatki do mieszkań
• nowoczesny sprzęt oświetleniowy
• srebra biżuteria
• upominki z importu
• zabawki
2368 Bloor Street W., Toronto M6S 1P5
tel. 762-9638 762-9880

Paris Studio
Andrzej z Warszawy
zaprasza do swojego salonu fryzjerskiego
1007 Bloor St. West, Toronto
Tel: 766-0660

ANKA & PETER
ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
2374 Bloor St. W.
Toronto, Ont.
Tel. 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

POLKA, lat 30, ładna, wysoka, zamieszkała w Izraelu z synem lat 6, pragnie poznać w celu matrymonialnym mężczyznę do lat 40, chętnie również z dzieckiem. Oferty proszę kierować na adres: Eliza Baranowska, str. Hapalmach 2522/20, Ashdod, ISRAEL.

MŁODY mężczyzna z 3-letnim dzieckiem zamieszkały na stałe w Toronto pozna uczciwą inteligentną dziewczynę do 30 lat. Tylko poważne oferty "Tadeusz i Telimena" Box 2067, Station C, Downsview, Ont. M3N 2S8 53-56

APPLIANCES, INSTALATION AND REPAIR
Zmywarki, pralki, suszarki, automatyczne otwieracze garaży, etc.
ANDRZEJ
TEL. 269-7739
24 godziny

dermaton
ZAKŁAD KOSMETYCZNY
• Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
• Usuwanie zbędnego owłosienia
• Specjalistyczna aparatura
• Jakościowe kosmetyki
• Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie
TEL. 766-1867
2198 Bloor St. W., Toronto

SZATYNKA o zielonych oczach, architekt, rozwiedziona jedynie po ślubie cywilnym, bez nałogów, pozna pana w wieku powyżej 50 lat. Listy proszę kierować pod adresem Redakcji.
55-58

SKIN CARE STUDIO
DYPLOMOWANA KOSMETYCZKA z WARSZAWY zaprasza do nowo otwartego gabinetu kosmetycznego w MISSISSAUGA
Wizyty proszę zamawiać telefonicznie
TEL. 848-4835
(okoliczności Queensway E. and Cawthra)

Słoneczna dziewczyna
Firma Sunshine, specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przegorowała katalog, w którym zamieszcza zdjęcia Pań i Panów z Kanady i z Polski, pragnących wstąpić w związek małżeński. W ramach reklamy, zgodziła się nam udostępnić do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobne pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie ją szczęśliwy wybraniec losu? Pytania i zgłoszenia w tej sprawie prosimy kierować wyłącznie na firmę Sunshine.
Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
Sunshine
Panie i Panowie! Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy. Piszcie do nas po Fotokatalog oraz Informator załączając \$ 5.00.
P.O. Box 11, Station "D" Scarborough, Ont., Canada M1R 4Y7

CHCESZ POZNAĆ swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart. Dzwon 633-4469 prosić Anię

Tylko Międzynarodowy Klub Matrymonialny „LUBCZYK” da Ci szansę poznania kogoś bliskiego.
Posiadamy oferty Pań i Panów z Polski, Kanady, USA i Europy Zachodniej. Po szczegółowe informacje o działalności Klubu piszcie do nas załączając \$1.00. Fotokatalog i oferty - extra \$4.00 „LUBCZYK” A-1 P.O. Box 100, Station "E" Etobicoke, Ontario, Canada M9C 4X9

SENNIK EGIPSKO-CHALDEJSKI
najwiarygodniejszy przekład dzieł wschodniego Derwisza, ponad 800 haseł wykładni przeżyć sennych w broszurze-wymwydaniu - \$ 9 z przesyłką
BOŻENA BOX 306 Port Coquitlam, B.C. V3C 4K6

POSIADAMY 1300 ofert pięknych Polek, zamieszkałych w Polsce, Kanadzie i Europie.
Wydajemy co 3 miesiące fotoalbumy. Panie zainteresują poważne oferty panów z Kanady, USA, Australii. Panowie piszcie do nas załączając \$2 na reklamowy katalog i opłaty pocztowe: EWAPOL-BUREAU Box 306 PORT COQUITLAM, B.C. V3C 4K6 Canada

Jak Rakowski został
gospożą u Waleśów...
dowiedz się kupując
najnowszą kasety video
JACKA FEDOROWICZA
pt. "Wieczór autorski".
Znakomite monologi
satyryczne i parodie
programów TV.
Cena - tylko \$ 35.00
Zamówienia z załączonym
M.O. przyjmujemy i kasety
wysyła oficjalny
przedstawiciel Video
Kontaktu na Amerykę Płn.
Richard Heith,
312 Sorrel Pl. Surrey, B.C.
V3S 5H7

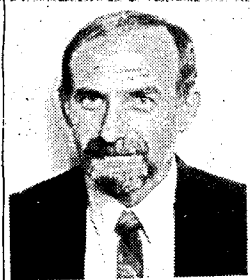
WYDAWNICTWO KASET VIDEO
Wspomaga niezależne wydawnictwa
Kaset video w Polsce ► rozpowszechnia
ich kasety za granicą ► realizuje
filmy oparte na materiałach
w kraju nie osiągalnych • przeznaczone
Cza dochód ze sprzedaży kasety na
Rozwój kultury niezależnej w Polsce
Ce • proponuje filmy o związanym z
Polską tematyce politycznej, historycznej,
kulturalnej i społecznej
• osobom zainteresowanym wysyła
My ulotki reklamowe z opisem
POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW

UWAGA: Obniżka cen
Informacje bezpłatnie, kasety w formacie VHS.

RESTAURACJA
Kobla 621 - 6050
LLBO
195 The West Mall, Etobicoke

TRZYDZIESTOLATKO, CZTERDZIESTOLATKU!

- CZY WIESZ, że Twoja zdolność do pracy w tym kraju warta jest co najmniej MILION DOLARÓW?
 - CZY WIESZ, że niemal POŁOWA Twoich rówieśników ulegnie nieszczęśliwemu wypadkowi lub zachoruje obłożnie przynajmniej raz przed przejściem na emeryturę?
 - CZY WIESZ, że 48% domów i samochodów zajętych przez KOMORNIKA w r. 1987 należało do takich właśnie osób?
 - CZY WIESZ, jak zabezpieczyć swój dorobek, swoich bliskich, jak lepiej gospodarować pieniędzmi, jak zredukować podatki, jak zadbać o spokojną, bezpieczną przyszłość?
- NIE ZWLEKAJ! ODPOWIEDZ JEST NIE DALEJ NIŻ TWÓJ TELEFON!**

MACIEJ (MATTHEW) WRĘZEL, LL.B., F.P.

Representative, Consultant
TEL. (416) 487-4730 lub
1-800-268-8882 (ang.)
TEL. (416) 274-6728 (pol.)

INDUSTRIAL - ALLIANCE Life Insurance Company
160 Eglinton St. East, Toronto, Ontario

R.R.S.P., R.R.I.F., Annuities, Employee Group Benefits,
Pensions, Estate Planning, Disability and Life Insurance.
(Rok zał. 1905; ponad 31 miliardów dolarów gwarantowanych zobowiązań,
ponad 2 miliony klientów w Kanadzie i USA)

KASETY MAGNETOFONOWE

Pełne 2 godziny śmiechu, co nie miara. Każdy dowcip - burza śmiechu. Dowcipy rodziny Masztalskich.

Wybór najwspanialszych żartów polskich.

Cena \$16.00 wraz z opłatą pocztową.

Kasetki prześlemy do 2 tygodni.

Money Order POL-MAK Services

i przesłać na POLMAK Services Ltd.,

10916 - 97 Str., EDMONTON, Alta.
T5H 2M5

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY

on CITY TV
KANAL 57, KABEL 7
w każdą sobotę o godz. 11 rano

WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGMUNT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788

PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883

ADRES: POLISH STUDIO
c/o SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
431 RONCESVALLES AVE., TORONTO M6R 2N3

Pod powyższym adresem nasi widzowie mogą nadsyłać wszelkie uwagi, życzenia i propozycje w sprawie programu, a także, jeśli sobie życzą i chcą wesprzeć nasz program finansowo - czeki, które powinny być wystawione na POLISH STUDIO.

**POLISH
STUDIO**

BATORY

PRZEWÓZ

TORONTO - MONTREAL - TORONTO

- Luksusowe mikrobusy z klimatyzacją i telewizją
 - Nieodpłatny posiłek, kawa, napoje chłodzące
 - Dla emerytów i dzieci zniżka
 - Inne zniżki drogą losowania
- NIE SZUKAJ WIĘC INNEGO
WYBIERZ BATOREGO!**

281-9330

TIME • STOP

• VIDEO

- śluby • chrzciny
 - Komunia Św.
 - jubileusze
 - przyjęcia
- Wysoka jakość.
Niskie ceny.
TEL. 255-3282**

TRADING COMPANY LTD.

ZAPRASZA DO UDZIAŁU W

WIELKIEJ LOTERII

ATRAKCYJNE NAGRODY:

- ✉ Bilet charterowy Toronto-Warszawa-Toronto na rok 1989
- ✉ Zegarki podróżne w skórzanej oprawie
- ✉ Srebrne monety pamiątkowe
- ✉ Torby podróżne

Paczka świąteczna przesłana z naszego biura
zwiększa szansę wygranej!!!

Gwarantujemy dostawę paczek przed świętami dla zleceń
złożonych w naszym biurze do **20 LISTOPADA**

Znaczna obniżka cen telewizorów,
magnetowidów, lodówek, pralek!!!

Informacji udzieli i zlecenie przyjmie biuro:

PEKAO TRADING CO. (CANADA) LTD

1610 Bloor St. West Toronto, Ont. M6P 1A7
Tel. (416) 588-1414

OWOCE CYTRUSOWE NAJLEPSZYM PREZENTEM NA ŚWIĘTA

Paczka: POMARANCZE 4 kg
CYTRYNY 2 kg
TYLKO 9 DOL. USA

Paczka: MANDARYNKI 5 kg
TYLKO 14 DOL. USA
Paczka: BANANY 5 kg
TYLKO 12.50 DOL. USA

DO KAŻDEJ PACZKI OBOWIAZUJĄ DOPLATY

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6, Tel.: 537-7914
1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

UWAGA: EDMONTON I OKOLICE
LOKALNE PRZEDSTAWICIELSTWO POLIMEX
POLMAC SERVICES OF ALBERTA LTD.
przy 10916 - 97 Str. EDMONTON, AL. 424-1094

POLSKIE BIURO PODROŻY JERZEGO ŁUCKIEGO
HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.
 1592 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A7
 placja kolejki Dundas West. TEL. 533-9496-7
 Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PKO gwarantowane zlecenia w/w
 katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wize, tłumaczenia
 Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu.

FIRMY PRZEWOZOWE
JANOSIK I MIRA TRAVEL
 polecają swoje usługi w zakresie przewożenia
 osób na trasie
TORONTO - MONTREAL - TORONTO
 Pomoc w przenoszeniu bagaży, dowożenie
 pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe
 mikrobusey, kierowcy z ponad 10-letnim
 doświadczeniem.
TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA TRASIE
TORONTO - MONTREAL - TORONTO
FIRMA PRZEWOZOWA
ORZEŁ
 • Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montral
 lub z lotniska do domu
 • Nowe klimatyzowane samochody
 • Osobny samochód dla niepalących
 • Pomoc przy przenoszeniu bagaży
10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM
TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN
 Przewóz osób na trasie
TORONTO - MONTREAL - TORONTO
 Oferujemy: • pomoc w przenoszeniu bagażu •
 serwis pod dom •
 komfortowe mikrobusey • konkurencyjne ceny •
 bezpłatny posiłek z kawą i napojami chłodzącymi
 OBSŁUGUJEMY półwysep Niagara, Cambridge,
 London.
ZNIŻKA dla rodzin, emerytów i dzieci.
TEL. (416) 245 - 2306; (416) 244 - 1808

HUMBERVIEW
INSURANCE
BROKERS LTD.
 337 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647
INSURANCE NA:
DOMY
SAMOCCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY
WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI
HUMBERVIEW TRAVEL
TEL.: 531 - 4648

POLISH AIRLINES
LOT
EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd
 185 RONCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991
 (naprzeciwko Credit Union)
AIR CANADA POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM
RENATY OKOŁO-KULAK
 ■ BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)
 ■ BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski
 i wszystkich krajów świata
 ■ PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
 ■ Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIECZKI po przystępnych cenach (Hawaje,
 Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
 ■ Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
 ■ UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 132 za 3 miesiące
 (wykupione nie później niż w ciągu 5 dni po przylocie)
 ■ Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE
 ■ AKTA NOTARIALNE, legalizacje
 ■ Upoważniony dealer PEKAO: pieniądze na konto "A", bony, gotówka, samochody —
 szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa
PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA
TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE
ZAPRASZAMY
 Akceptujemy American Express na wszystkie usługi
TEL. (416) 536-3554/6991

Pan Tadeusz
TRANSPORTATION
NAJSTARSZA FIRMA
PRZEWOZOWA
 Przewóz pasażerów na trasie
 Lotnisko Mirabel-Toronto-Lotnisko Mirabel
 Jedyna polska firma przewozowa, której
 możesz powierzyć bliskich
 □ odwożenie i przywożenie pod dom
 □ pomoc w przenoszeniu bagaży
 □ komfortowy autobus z klimatyzacją
 i podwójnym ogrzewaniem
 □ rezerwacja odjazdów, ubezpieczenia
 □ ponad 5 lat doświadczenia
 Wygoda, bezpieczeństwo, troskliwa opieka
TADEUSZ WIELGOLAWSKI
275-7747 239-9411

UNIPAP
Uwaga
PROPONUJEMY
 korzystniejszą od wszystkich innych
 formy pomocy rodzinie w Polsce lub ulu-
 kowania zarobkowym z zagranicą
 Firma UNIPAP umożliwia przeprowadzenie
 w pełni legalnej transakcji dewizowo-towarowej
 zlotowej po najkorzystniejszym kursie:
1 US\$ = 3220 zł
 Wypłaty ulegają podwyższeniu wraz ze
 wzrostem walutowego kursu w Polsce.
 Wszystko załatwiamy za Was
 - Wieloletnia działalność firmy
 - Pełne gwarancje, solidność
 w obsłudze.
WSTĄP - ZADZWOŃ - NAPISZ
ZAPRASZAMY
 Szczegółowych informacji udzielają nasze biura handlowe:
BERLIN ZACH **LONDYN**
 KURFURSTENSTRASSE 106 290 PENTONVILLE ROAD
 1000 BERLIN 30 KINGS CROSS LONDON N1
 TEL. 211 54 37 TEL. 833 81 13 - 14
 FAX. 211 55 50 FAX. 833 31 02
 TIX. 186 487 TIX. 926 562

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

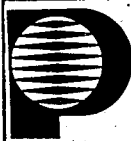
Nowe samochody 87 i 88 89
posiadają 6-letnią gwarancję
lub 100 tys. km (power train)
oraz gwarancję antykorozyjną
na 6 lat lub 160 tys. km

• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanko ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cierzy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

PASSPORT

OPTIMA • IMARK
TROOPER

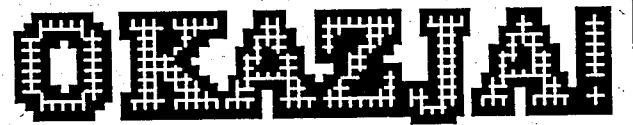
Opracowanie konstrukcyjne:
OPEL, ISUZU

Bez cła
Najlepsze
światowe samochody

mgr **KAROL KUBIK**
TRENER ŻEGLARSTWA

DZWOŃ O PORADĘ BIURO: 253-5008
DOM: 424-2144

NO PAYMENTS, NO INTEREST!

Kupując każdy nowy
Pontiac lub Buick w Old Mill
nie płacisz rat i procentów
przez pierwsze 3 miesiące

DZWOŃ:

Darek Zieliński

Tel. 766-2443

OLD MILL

PONTIAC BUICK Ltd.

2500 Bloor St. W.

(Bloor i Jane)

EASTWAY PLYMOUTH CHRYSLER LIMITED

2851 Eglinton Avenue East

NAJLEPSZY SPRZEDAWCA W SCARBOROUGH

ANDRZEJ CIERPICH

oferuje:

- największy wybór samochodów nowych i używanych
- bezkonkurencyjne gwarancje: na 7 lat/115 tys. km.
- dogodne możliwości kredytowe i tanie ubezpieczenia, rejestracje

NIKT NIE SPRZEDAJE
SAMOCHODÓW LEPIJ NIŻ
ANDRZEJ CIERPICH

Tel. biuro: 264-2501
dom: 921-0515

SŁUŻY POMOCĄ
ZAWSZE POMOŻE
W WYBORZE POJAZDU

**STEFAN
BAGIŃSKI**
SALES LEASING
TEL. 238-6000

- Nowe i używane pojazdy
- Ubezpieczenie
- Pożyczki

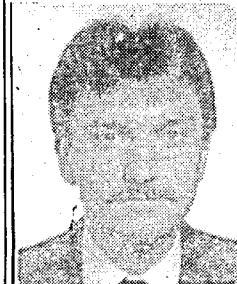
WSTĄP DZISIAJ DO DIXIE TOYOTA
5500 Dixie Rd. Mississauga, Ont. L4W 4N3
(przy Hwy 401 i Dixie Rd.)

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu!
DO ZOBACZENIA!

YONGE LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

**Jack
KLIMCZAK**

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

DOUBLE "R" TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
KATEGORII "A" I "D"

- ocena umiejętności i doszkolenie dla kierowców
- nauka od podstaw wraz z możliwością dogodnych spłat

REGISTERED AND APPROVED AS
A PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL

2095 Weston Rd. (na poł. od 401)

244-2725

Wszystkie naprawy samochodowe.

Specjalne ceny
z okazji 10 rocznicy

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tył - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Warranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229
Throway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

**HERZING INSTITUTES
CAREER COLLEGE**

Umożliwi Ci
uzyskanie dyplomu
w następujących
specjalnościach:

- ☐ Business Information
- ☐ Data Entry
- ☐ Legal Secretarial
- ☐ Medical Secretarial
- ☐ Office Automation
- ☐ Secretarial

NIE ZWLEKAJ DŁUŻEJ!
ZDOBĄDŹ W KRÓTKIM
CZASIE KWALIFIKACJE
ODPOWIEDNIE DO
TWOICH AMBICJI!

Pamiętaj, Twoja matura z
Polski oraz dostateczna zna-
jomość angielskiego powinny
wystarczyć do zakwalifiko-
wania Cię na kursy Herzing
Institute.

Nasz college prowadzi kursy
ranne i wieczorowe, a dla stu-
dentów w trudnej sytuacji
umożliwia pomoc finansową.
"Tracąc czas, tracisz pie-
niądze" jest naszą dewizą. Nie
zwlekaj więc tylko dzwonić pod
numer:

629-7857

w godzinach popołudniowych,
a uzyskasz tam informacje po
polsku oraz będziesz mógł
umówić się na interview.

ACURA

WYSOKO
WYSPECJALIZOWANA
STACJA OBSŁUGI
SAMOCHODOWEJ

S
H
E
R
W
A
Y

Prowadzi:
SPRZEDAŻ • NAPRAWĘ
WYNAJMOVANIE SAMOCHODÓW
Wszystkie naprawy mechaniczne
Warsztat
Naprawy powypadkowe
(w ramach ubezpieczenia i bez)
Najnowocześniejsze urządzenia
(m.in. prostownice do samochodów)
Malowanie farbami europejskimi

SPECJALIŚCI O NAJWYŻSZYCH
KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacje dzwonić i prosić
Johna Ludwiga (mówi po polsku)
Tel. 620-1987 8⁰⁰ do 6⁰⁰

Komfort domowego ogniska!
SIPCO OIL LIMITED
83 Six Point Rd., Toronto

- Dostawa oleju opałowego najlepszego gatunku
- Solidna i szybka obsługa przez całą dobę
- Bezpłatne czyszczenie pieców dla naszych Klientów
- Instalacja palników o wysokiej wydajności spalania
- Naprawiamy urządzenia ogrzewcze

Nasz przedstawiciel
TADEUSZ LIS

TEL. (416) 747 - 9883

lub (416) 232 - 2262 (czynny całą dobę)

**AUTO DRIVING
SCHOOL**
The Helpful
Professionals

**Wojtek
Antczak**

Licencjonowany instruktor
jazdy udziela lekcji oraz
przygotowuje do egzaminów
państwowych (Kat. "G")

270-8145

res.

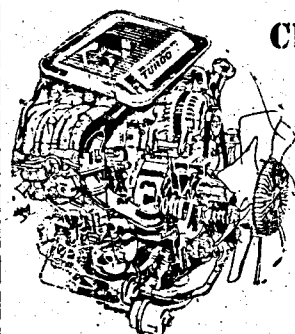
536-5454

bus.

900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

KAPITAŁNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem

**CRANKSHAFT SERVICE
& SUPPLIES LTD.**

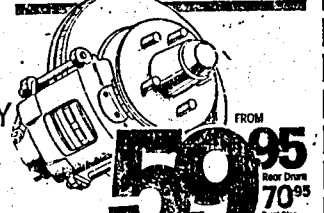
Wszystkie prace objęte
gwarancją

1 roku lub 25,000 km.

KOMPLETNE NAPRAWY

Obsługa krajowych
i importowanych
samochodów

BRAKES

Moe Jabouri

Stan Ignakiewicz

537-2529

483 Dupont Street

537-5857

Century 21 PIOTR POBOJEWSKI

Tel. biuro: 743-7722
dom: 890-2145

Islington/Norseman/Royal York - bardzo duży, przepiękny tzw. "bungalow", garaż, prywatny zajazd. Cena wyw. \$299,500. (Jedna z najlepszych okolic).
 Jane/Driftwood - 3-sypialniowy townhouse z basenem, potrzebuje małego remontu. Musi być sprzedany (grozi "power of sale"). Cena wyw. \$ 159,900.
 Keele/Wilson/Hwy 401 - nowe tzw. industrial units (fabryczki, biura) o pow. ok. 2000 stóp. Cena wyw. \$ 238,900 (bardzo dobra inwestycja).
 Południowe Etobicoke - bardzo dobry interes (cukiernia - piekarnia ze sprzedażą na miejscu i do innych sklepów, cena wyw. \$39,900 (właściciel przyuczy).
 Południowe Etobicoke/Royal York - 3 apartamentowy budynek, bardzo duży dochód. Cena wyw. \$359,900.
 Sorauren/Wright/Roncesvalles - budynek dochodowy, 11 kawalerek i jeden apartament 2-sypialniowy, oddzielne kuchnie i łazienki. Dochód roczny ponad \$ 61,000. Cena wyw. \$ 449,900.
 Eglinton/Keele - bardzo dobry interes tzw. "Fast Food" (sprzedaż hamburgerów, hot dogs, kurczaków etc.), bardzo dobre miejsce. Cena wyw. \$49,000.

Anna Krysiak RE/MAX

Udzielam rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów. Pomagam przy otrzymaniu wszelkich **mortgages**, nawet przy minimalnym **downpayment**.
BEZPŁATNE
OSZACOWANIE NIERUCHOMOŚCI

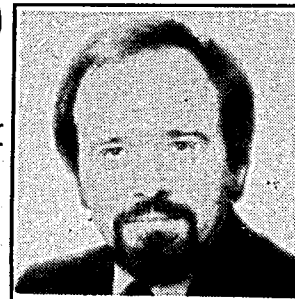

Cottage na 25-akrowej działce przy Sceleton Lake. Cena \$ 64 tys.
 Lawrence/Royal York - duży, 2-sypialniowy bungalow; wykończony basenem z pełną łazienką. Cena \$ 192,900.
 Mississauga - 3-sypialniowy apartament, wynajmowany za \$ 975 miesięcznie—dobra inwestycja.
 Mississauga - 3-sypialniowy townhouse, 2 łazienki, garaż. \$ 132,900.

Tel. biuro: 231-0600; dom: 858-0129

NIERUCHOMOŚCI
 ■ SPRZEDAŻ
 ■ KUPNO
 ■ FINANSOWANIE
 ■ INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
 biuro: 259-9231 dom: 621-0532

Mississauga - 5-sypialniowy dwupiętrowy townhouse. Blisko do wszystkiego. Cena \$ 145,900
 Dundas/Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$ 115,900.
 Bloor/Spadina - 9-apartamentowy dom. Duża działka. Cena \$ 1,390,000.
 Parkdale - odnowiony wolno stojący dom. Prywatny zajazd. Cena \$ 419,000.

TORONTO...ETOBICOKE...MISSISSAUGA...

METRO TORONTO
 Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów.
 Solidna i fachowa pomoc w załatwianiu formalności prawnych i finansowych

Kamil KOWALCZYK

Tel. biuro: 536-5000
 dom: 247-2658

19 Howard Park Ave. - dom z przystosowaniem do wynajmowania. Tylko \$ 255,000.
 Błisko Roncesvalles Ave. - 3-piętrowa, 4-sypialniowa połówka z garażem. Tylko \$ 185,000.
 530 Latta Gdns. - 2-sypialniowe Condo Apart. \$ 130,000.
 Okolka Baby Point - wolno stojąca, luksusowa rezydencja z prywatnym zajazdem i garażem, cena wywoławcza \$ 349,000.
 Bardzo dobrze prosperująca Pizzeria - \$ 49,000.
 Zachodnie Toronto - restauracja wraz z dyskoteką.

UWAGA! Potrzebny budynek apartamentowy 10 mieszkań i więcej, w rejonie Lakeshore Blvd.W.

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości
OFERUJE SWOJĄ POMOC PRZY ZAŁATWIANIU FORMALNOŚCI FINANSOWYCH I PRAWNYCH

Wynajem: 2 sypialnie, kuchnia, łazienka, dla dwóch panów lub pani, okolica Bloor i Cawthra.
 Bloor - Cawthra - 3-sypialniowy dom, 2 kuchnie, 3 łazienki, piwnica przystosowana do wynajęcia \$224,900.
 Farmy w okolicach London - 83 akry plus dom 4-sypialniowy, łazienka, stodoła, silos, cena \$ 124,900.
 Farma, okolica London, 100 akrów, wspaniałe miejsce na hodowlę koni, 60% ziemi uprawnej, możliwość podziału, 110 tys.
 Mississauga - townhouse, 2 sypialnie, łazienka, wspólny garaż, cena \$ 119,900.

Marek Rejniak

Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości

Lakeshore/Islington - dwupiętrowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny \$ 2,400. Cena \$ 223,900.

Delikatesy - w polskiej dzielnicy, znakomity biznes dla rodziny.

Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja.

Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić

biuro: 534-7788 oraz pager dom: 756-1538
 431 Roncesvalles Ave. Toronto M6R 2N3

RE/MAX

**Elite Realty Ltd.,
 Realtor**

(416) 449 - SOLD
 449 - 7653

ANNA SKÓRA
 Sales representative

• Eglinton/McCowan. Go Train - pięknie wykończony 3-sypialniowy bungalow, działka 50 x 150 stóp, wykończona piwnica, \$ 209,700.
 • Birchmount/St.Clair "Ranch style" bungalow, duże sypialnie, dwie pełne łazienki, wykończona jasna piwnica, garaż, \$ 239,700.
 • Pickering - wolno stojący, cały z cegły, 3-sypialniowy dom, \$ 169,700.
 • Kennedy/Sheppard - 2-sypialniowe mieszkanie na najwyższym piętrze, w renomowanym budynku.
 • Markham/Lawrence - dwupiętrowe mieszkanie, 2 sypialnie, centralna klimatyzacja, \$ 134,900.

NIERUCHOMOŚCI
 KUPNO • SPRZEDAŻ • NISKIE WPLATY
ANDRZEJ PATOCZKA

Countrywide
 EXECUTIVE REALTY INC.

Tel. bus. (416) 897-8888
 res. (416) 849-6679

257 Dundas St. E.
 Mississauga L5A 1W8

BARBARA SAWALA

udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.

Prosimy dzwonić
ALEC MURRAY REAL ESTATE CO. LTD.

(416) 639-8004 (czynny całą dobę)
 Tel. domowy: (416) 332-8119

**Century 21
 Parkland Ltd.**

• Pomoc w załatwianiu spraw finansowych i prawnych • Pomoc w finansowaniu kosztów przeprowadzki • Kupno-sprzedaż domów, condominiumów, biznesów • Townhouse'y i condominiuma w cenie od \$ 79,000 • Dochodowe domy w rejonie High Park-Parkdale

ERIK TURSKEI

TEL. 767 - 8399

**SZYBKO -
 SOLIDNIE -
 TANIO**

• Remonty wnętrz
 • Przebudowy - basenów -
 • Kuchni - łazienek
 • Elektryka
 • Hydraulika
 • Układanie kafelek
 • Malowanie -
 • tapetowanie
 TEL. 793 - 9453

**FIRMA
 TIPOL
 CONSTRUCTION**

• kompleksowe remonty i renowacje: domy, biura, sklepy
 • fachowe porady oraz wyceny gratis
 • ściany, sufity, prace wykończeniowe
 • stolarka, malowanie, instalacje
 TEL. (416) 271-7029

**DOMINION
 HARDWOOD
 FLOORING**

**INSTALOWANIE
 WSZELKIEGO
 RODZAJU
 PODŁÓG
 DREWNIANYCH**
 • TANIO • SZYBKO
 • SOLIDNIE
 TEL. 427 - 8248

**RENEWAL
 CONSTRUCTION
 & DECORATION**

Instalacje elektryczne,
 renowacje łazienek, kuchni,
 wykładziny, kafelki,
 wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
 ☎ 249-5212 lub 742-1302

Mi & Le
 Profesjonalnie, tanio
 i szybko!

• urządzamy
 • projektujemy
 • tapetujemy
 • malujemy
 (z zewnątrz i wewnątrz)
 wszelkiego typu
 pomieszczenia
 TEL. 253 - 0687

Marek Gorlewski
 dom: 769-9440

RE/MAX

Renown Realty Ltd.
 4195 Dundas Street West

Tel: 231-0600 (24 godzinny serwis)

Eryk Hasiak
 dom: 620-1177

Doświadczenie! Rzetelność! Fachowość!
 Pomoc w kupnie, sprzedaży i finansowaniu nieruchomości

High Park - Ekskluzywnie, po remoncie, w doskonałym stanie:

6-plex \$ 799.00 (\$ 60,000 dochodu)

triplex \$ 499,000 (\$ 42,000 dochodu)

triplex \$ 479,000 (46,000 dochodu)

-przerobiony "warehouse" 17,000 stóp kw. \$ 130,000 dochodu, \$ 1,579,000

- reprezentacyjna, znakomicie położona rezydencja \$ 559,000

Bloor W. Village - 3-sypialniowy bungalow, świetnie utrzymane, dodatkowe mieszkanie w basenem, \$ 269,000.

Potrzebne: budynki apartamentowe, hotel/motel, farmy, domy do renowacji

**A D A M'S
 RADIO - TV REPAIR**

Naprawa wszystkich rodzajów telewizorów, radiodiodników, video, magnetofonów, konwerterów.
 TEL. 626 - 0620

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

Wszelkie porady medyczne,
powypadkowe, rodzinne,
stress-relaxing, psycho-
terapia, wizyty domowe

Proszę dzwonić pod numer:

531-8887

dr Bogdan Pietraszek
Family Doctor
(lekarz ogólny)

190 Fern Ave.
(naprzeciwko Credit Union)
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13

ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
Tel. 532-4317

**DENTYSTYCZNE
PROTEZY**

NOWE • NAPRAWY
**URSZULA I.
BAUMAN, D.T.**

przyjmuje codziennie i w soboty
4 Wall St.
(Highway 401 i Weston Rd)
Tel. (416) 245-7168

oferuje Polonii na wyjątkowo
dogodnych warunkach
wszelkiego rodzaju pożyczki
i najlepsze oprocentowanie
na sumy złożone w Kasie
pon.-środa: 10-15
czwartek i piątek: 10-20

**COMPUTERIZED
ACCOUNTING
BOOKKEEPING &
INCOME TAX SERVICES**

Fachowo i solidnie
księgowość i rachunkowość
dla małych
przedsiębiorstw
wypełnianie formularzy

**ANDRZEJ
SZCZERBA**

Tel. 762-5891

**BIURO ADWOKACKIE
Y.R. BOTIUK, Q.C.**
Sprawy: SADOWE • SPADKOWE
• PRZEJMOWANIA
NIERUCHOMOŚCI
• NOTARIALNE
Dokładna znajomość języka polskiego.
2323 Bloor St. West (przy Windemere)
TORONTO, ONT. M6S 4W1
TEL. 763-4333

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

**FIRMA UBEZPIECZENIOWA
the co-operators**

Roman Grigel, M.B.A.
Sales Representative

**UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, DOMU,
SAMOCHODU, INTERESÓW, PODRÓŻY**

Naszą dewizą:
• RZETELNOŚĆ • TROSKA O KLIENTA
Proszę się do mnie zwracać z pełnym zaufaniem.
Mówię po polsku.

366 Bloor St.E. Toronto, Ontario, M4W 1H4
TEL. bus: 967-6633 res: 742-0384

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych

oraz
dr Paweł Ochociński

uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West Tel. 762-4136

doktor
Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN

3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
Tel. 828-0038

**MIRROR IMAGE
WIBBOW INWCE**

TRANSLATIONS

Jan Weinsberg
Tłumacz przysięgły
296 Bruyere St.
Ottawa, Ont. K1N 3E5
Tel. (613) 233-6570

**PAIN
ACUPUNCTURE
CLINIC**

Wojciech Filipowicz, P.Ac.
member of Acupuncture Society of Canada
CONSULTATIONS TREATMENT
2299 Dundas St. W., Toronto, Ont.
537-7223

**POLSKA
KSIĘGARNIA
OD NOWA**

Proponuje bogaty wybór
książek.
629-7857
Książki do nabycia w
Centrum Handlowo-
Usługowym PIAST
121 Roncesvalles Ave. Toronto

**POMOC W UZYSKANIU
STATUSU IMIGRANTA
W KANADZIE**

Niezależnie od tego
jaki masz status
NIE ZWLEKAJ!
nawiąż kontakt z

**IMMIGRATION
CONSULTANTS**

Poprzedni kierownik
rządowego programu
imigracyjnego dla
Polaków w Toronto
LINDA LEVER
240 Richmond St. W.
suite 304
Toronto M5V 1W1

(416) 971-9914

**Lech Prusiński
NAJSTARSZE
POLONIJNE
BIURO POMOCY
IMIGRACYJNEJ**

W związku ze
zmianami ka-
nadyjskich przepisów
imigracyjnych
zawiadamiamy wszystkie
osoby pragnące
uzyskać stały pobyt
w Kanadzie
— niezależnie od ich
obecnego statusu— że
nasze biuro udziela
bezpłatnie porad we
wtorki w godzinach
12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

**NEW YORK LIFE INSURANCE CO.
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA**

Life Insurance (na życie) • Disability (chorobowe) •
Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP •
Annuity (emerytury)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO

ANDRZEJ KRYSIAK

Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515 dom: 858-0129

**INCOME TAX SERVICE
FINANCIAL PLANNING**

Zofia Adamczyk, M.B.A.

Zeznania podatkowe dla osób prywatnych
i małych przedsiębiorstw wg najnowszych
przepisów finansowych.
Bezpłatne konsultacje i porady.
JEŻELI JESTEŚ NOWO PRZYBYŁYM,
TEŻ NALEŻA CI SIĘ KREDYTY!
Tel. 822-6826

dr Maria Raczyńska

Lekarz rodzinny
Family Physician
z długoletnim
doświadczeniem
2000 Credit Valley Rd.
suite 506
MISSISSAUGA, Ont.
Tel. (416) 828-4812
828-4813

**DENTURE
THERAPY CLINIC**

**Jan M.
Wiśniewski, D.T.**
Pierwsza polska protezownia dentystyczna
2337 Dundas St. W.,
Toronto M6R 1X6
(Bloor/Dundas Square Bldg.)
533-8811

Julia Korpała, L.L.M.

Adwokat z Polski z długoletnią praktyką.
Udziela porad i pomocy we wszelkich
sprawach na terenie Polski, m.in.
małżeństwa przez pełnomocnika,
rozwoły w Polsce, wszelkie notarialne
pełnomocnictwa do Polski, notarialne
sprzedaże, kupna i darowizny domów,
gruntów, spadki i inne sprawy majątkowe
w Polsce oraz pisma do polskich sądów i
urzędów

3290 Lakeshore Blvd. W.
TORONTO, M8V 1M4

Przyjęcia po telefonicznym uzgodnieniu
TEL. 255-5954; 259-9234

**TLUMACZENIA
NA ANGIELSKI I POLSKI
Z NASTĘPUJĄCYCH
JEZYKÓW:**

• polski • angielski
• rosyjski • francuski
• szwedzki • niemiecki
i hiszpański

RESUME

766-9927

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

Credit Union

otwarta

codziennie od 10⁰⁰ do 2⁰⁰ po poł. i od 7⁰⁰ do 9⁰⁰ wiecz.
soboty od 10⁰⁰ do 12⁰⁰ po poł.

Konta depozytowe...	7% rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	6 1/2% rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	8 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	8% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	8 1/2% rocznie
1-rocne certyfikaty...	9 1/2% rocznie
1-rocne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty...	9 1/2% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	9 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	9 1/2% rocznie
1-rocne Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/4% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 3/4% rocznie
R.R.I.F.	10 1/4% rocznie
Pożyczki personalne...	16% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50.000 ubezpieczone na życie)	13 % rocznie
Line of Credit...	16 1/2% rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiejkolwiek organizacji polonijnej nie jest
warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Mutual of Omaha Insurance Company

- \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku
w razie choroby lub wypadku dla osób
zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 452-7239

Piotr Chwalisz

HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
Tel. (416) 861-9046
530-0305

Halina Baranowska
M.A. A.I.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubez-
pieczenia na życie, zdrowie, plany
emerytalne RRSP, dożywotnie renty,
ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.

suite 503, 295 The West Mall —
ETOBICOKE M9C 4Z4

Tel. bus. 622-1115

POLSKIE WYDAWNICTWO

drukuje książki, pamiętniki, zbiory wierszy,
magazyny, służy fachową radą i pomocą
graficzną, załatwia "copyright" i inne rejestracje,
oferuje porady marketingowe, ułatwia sprzedaż.

Po informacje należy pisać:

LESZEK ZIELINSKI

ARTEX PUBLISHING, INC.,

P.O.Box 202, Dept. A, STEVENS POINT, WI 54481

TEL. (715) 341-6959

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm
europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA

MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin
i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:

2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.

Tel. 761-9612

OGŁOSZENIA

O PRACY

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie trzykrotnie.

TEL. 743 - 5706

POPIERAJMY SIĘ

Pomóż Polakowi znaleźć pracę.

Jeśli wiesz, że twoja firma szuka pracownika, poproś szefa by zadzwonił do nas. Nasze ogłoszenia są bezpłatne. Dziękujemy.
Echo 743 - 5706

ZATRUDNIĘ opiekunkę do dziecka, 2 godziny dziennie między 4 - 6 po poł. Okolica MT Pleasant - Eglington. Tel. 481-1363

56-58 FULL time i part time drivers wanted. Apply Tricon Fuel, 88 Ethel Ave. Toronto, 766-5167

56-58 MURARZE potrzebni na budowie. Dzwonić wieczorem. Tel. 665-6419

56-58 GRANDMA-LEE Restaurant, 2 St. Clair Ave. East, concourse level poszukuje personelu na pełen i pół etatu. Warunki do omówienia na miejscu. Podstawowy angielski wskazany.

56-58 POTRZEBNI pracownicy malarskie, parkiery, kafełkarze, hydraulicy oraz do malowania podłóg. Tel. 271-2403

56-58 WENS System Limited poszukuje kierowcy klasy A. Tel. 238-1436

56-58 LEKARZ z Polski przygotowujący się do egzaminów zaopiekuje się obłożnie chorą lub niepełnosprawną osobą. Proszę dzwonić 251-4258

56-58 POTRZEBNA kobieta w średnim wieku do pracy domowej i opieki nad starszą z zamieszkaniem na miejscu. Dobra lokalizacja. Blisko stacji Finch. Tel. 222-8186 po godz. 2

56-58 WANTED experienced superintendent. Mature couple for high-rise 94 units in Mississauga. Maintenance and knowledge required. Good pay + 2 bedroom apt. Call 479-2729

56-58 ZATRUDNIĘ panią z zamieszkaniem do prowadzenia domu i opieki nad 2-letnią dziewczynką. Tel. 823-0548

56-58 POTRZEBNI doświadczeni mechanicy do remontu obrabiarek, tokarek, frezarek, szlifierek. Doświadczenie z Polski wystarczające. Dominion Machinery Repair, 1095 A West Port Crescent, Mississauga. Dzwonić po godz. 6 wiecz. do Stefana 271-7073

56-58 POTRZEBNA kobieta do opieki nad 6-letnim chłopcem i drobnych prac domowych. Finch i Leslie. Tel. 493-8041

56-58 DWÓCH młodych mężczyzn czekających na stały pobyt szuka pracy. Tel. 255-3205 po 10 wiecz.

56-58 NOWO przybyłe, energiczne małżeństwo ze stałym pobylem, uczęszczające na kurs angielskiego szuka dorywczej pracy popołudniami lub na weekendy. Tel. 538-2192

56-58 MEZCZYZNA ze stałym pobylem, prawem jazdy i podstawową znajomością jęz. angielskiego szuka stałej pracy. Z zawodu tech. mechanik, ma roczne doświadczenie przy remontach. Tel. 238-6700

56-58 ŚLUSARZ i spawacz z zezwoleniem na pracę poszukuje pracy. Tel. 625-9480 dzwonić po 18, Witek.

56-58 INŻYNIER mechanik (pobyt stały) z doświadczeniem w kreśleniu i projektowaniu poszukuje pracy. Tel. 567-6025

56-58 NAUCZYCIELKA z Polski poszukuje pracy na weekendy. Może być opieką nad starszą osobą. Tel. 633-5699 prosić Dzikę, po 19.

56-58 POTRZEBNI pracownicy do ogólnej pracy w magazynie. Pakowanie kartonów z oddziału. Przelatna waga kartonów 30 funtów, 8 dol. na godzinę. Tel. 674-0203

56-58 POTRZEBNY pracownik do prowadzenia i organizowania pracy w magazynie oddzielnym. Podstawowa znajomość angielskiego konieczna. Tel. 674-0203

56-58 POTRZEBNY pomywacz/pomywaczka do restauracji TIA TRAMP'S RESTAURANT. Proszę po angielsku Alę. Alę mówi po polsku. Tel. 231-3882

56-58 POSIADAM samochód VAN i dużo wolnego czasu. Oczekuję propozycji. Tel. 652-1711, wiecz. 537-8157

56-58 PODEJMIĘ pracę chałupniczą. Tel. 567-6025

56-58 NIEDAWNO przybyły elektryk poszukuje pracy w swoim zawodzie. Tel. 438-7750

56-58 LIVE in housekeeper, baby sitter for one 5 years old boy required. Over 40, no smoking. Bayview #7 area, Tel. 757-5991, 669-1218 TIKI.

56-58 ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu. Proszę dzwonić wieczorem po g. 20. Mississauga, Queensway i Hurontario. Tel. 270-1625

56-58 MŁODY mężczyzna podejmie każdą pracę. Tel. 747-9139

56-58 MALARZ z kanadyjskim doświadczeniem poszukuje pracy. Tel. 245-6887

56-58 ŚLUSARZ-spawacz z praktyką we Włoszech poszukuje pracy. Tel. 253-4677

56-58 KOBIETA lat 50 bez nałogów, lubiąca dzieci, uczelnią, przyjmie pracę opiekunki do dzieci z zamieszkaniem. Tel. 828-8735

POTRZEBNA sprzedawczyni do sklepu wędliniarskiego do lat 30, znajomość angielskiego oraz posłanie SIN konieczne. Scarborough, tel. 266-1547

55-58 KOBIETA 58-letnia przyjmie sprzątanie lub inną pracę na weekendy. Proszę dzwonić najlepiej w godzinach przedpołudniowych oprócz sobót i niedziel pod nr. 698-6653, proszę Barbare.

55-57 PODEJMIĘ pracę chałupniczą. Tel. 253-9654

55-57 POTRZEBNA opiekunka do dwóch dziewczynek 1 rok i 14 lat dochodząca. Okolica Don Mills i Lawrence. Tel. 489-9048

55-57 ENERGETYCZNA kobieta poszukuje pracy part-time. Tel. 531-3062

55-57 NAUCZYCIEL muzyki uczy gry na pianinie, organach, akordeonie i gitarze. Tel. 536-1702

55-57 MŁODY mężczyzna znający budownictwo kanadyjskie poszukuje jakiegokolwiek pracy. Tel. 793-9453

55-57 ZAOPIEKUJĘ się dziećmi u siebie w domu lub przyjmę inne propozycje. Mieszkam w Mississauga. Okolica Dundas West - Erin Mills. Tel. 823-2229

55-57 KOBIETA szuka pracy. Najchętniej zaopiekuję się dziećmi. Tel. 238-5654

55-57 ODPowiedzialny, młody mężczyzna z zawodu malarz pokojowy, znający podstawowy angielski szuka stałej lub dorywczej pracy. Tel. 275-6299

55-57 KSIĘGOWA z Polski z kanadyjskim doświadczeniem szuka pracy lub przyjmie prowadzenie ksiąg rachunkowych. Tel. 485-8570

55-57 MIESZKASZ w Brampton? Chcesz zagrać w brydża? Zadzwoń pod numer 846-6843

55-57 HYDRAULIK podejmie pracę zleconą. Tel. 253-6832

55-57 JEŻELI posiadasz doświadczenie w sprzedaży to masz doskonałą okazję do osiągnięcia bardzo wysokich zarobków. Produkty najnowszej technologii z USA. Profesjonalny, świetnie rozwijający się biznes "N.S.A." Tel. 234-8192

55-57 GRAFIK po ASP z doświadczeniem animatorskim, projektanckim oraz ilustratorskim poszukuje pracy. Dzwonić po 17, tel. 255-1261

55-57 OSOBA w średnim wieku oczekująca na pozwolenie na pracę z bogatym doświadczeniem zawodowym z kraju w pracach biurowych, porządkowych, prowadzenie firm. Tel. 255-1261

55-57 POTRZEBNY narzędziowiec i tokarz ze znajomością angielskiego i prawem jazdy. Tel. 281-0502 Mr. Hirano

55-57 POSZUKUJĘ pracy w charakterze starsza przy remontach domów lub każdej innej. Tel. 275-7183

55-57 MŁODA energiczna, z wykształcenia biolog, z pozwoleniem na pracę, ze znajomością angielskiego i niemieckiego poszukuje pracy. Tel. 266-8891

55-57 DOSKONAŁA możliwość dodatkowego dochodu. Szansa zdobycia doświadczenia bez ryzyka i inwestycji. Pobyt stały wymagany. Tel. 234-8192

55-57 MŁODA kobieta ze stałym pobylem szuka pracy. Elzbieta. Tel. 532-8620

55-57 POTRZEBNA opiekunka do dziecka od godz. 2:30 do 7 wiecz. Okolica Jane i Eglington. Tel. 763-2686

55-57 ZATRUDNIĘ murarza, okolica Scarborough. Dzwonić po g. 6 po poł. Tel. 471-0359

55-57 MEZCZYZNA szuka pracy. Proszę dzwonić wiecz. 533-8377

55-58 ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem powyżej 2 lat u siebie w domu. Don Mills, 423-5144 Barbara

55-58 PIELEGNIARKA z dużym doświadczeniem zaopiekuje się starszą panią lub dziećmi z zamieszkaniem od 20 listopada. Proszę dzwonić po godz. 20 Tel. 624-2635 dzwonić po 20.

55-58 MŁODY mężczyzna poszukuje pracy. Tel. 423-7530

55-58 KOBIETA w średnim wieku w trakcie załatwiania pobytu stałego poszukuje pracy. Tel. 760-0506

55-58 FRYZJERKA z Polski ze stałym pobylem szuka na stałe pracy w południowej Mississauga. Tel. 896-3921

55-58 KOBIETA szuka pracy na nocną zmianę. Od 10 wiecz. do rana. Proszę dzwonić od 8 rano do 3 w poł. Prosić Elę, tel. 231-0818

55-58 POSZUKUJĘ pracy w coffee shop, kwiaciarni, lub montaż małych elementów. Dzielnica Scarborough, Elzbieta 267-5876

55-58 ARCHITEKT znający jęz. angielski i francuski z 10-letnią praktyką w Polsce poszukuje pracy. Tel. 828-0575

55-58 INŻYNIER mechanik samochodowy z 11-letnią praktyką w Polsce poszukuje pracy. Tel. 828-0575

55-58 STOLARZ układa boazerie i parkiety, odnawia meble. Tel. 763-6857

55-58 MEZCZYZNA poszukuje pracy po południu i na weekendy. Tel. 438-0364

55-58 MEZCZYZNA w średnim wieku poszukuje pracy w charakterze tokarza. Tel. 566-5381

55-58 MŁODY mający stały pobyt w Kanadzie szuka pracy na noc w Toronto. Tel. 824-5233

55-58 BABY sitter housekeeper Bathurst and Lawrence area. Basic English necessary. Call after 12 pm 787-5593, 783-8097

55-58 POTRZEBNA pani od zaraz do opieki nad dwójką dzieci. 814 lata w Ajax. Dzwonić po g. 5.00. Tel. 428-6048

55-58 SZUKASZ dobrze płatnej pracy? Zadzwoń. Tel. 270-8919 po 20.

55-58 KOBIETA lat 50 bez nałogów, lubiąca dzieci, uczelnią, przyjmie pracę opiekunki do dzieci z zamieszkaniem. Tel. 828-8735

ECHO-Tygodnik Polski poszukuje sprzedawców zachodniej i północnej części miasta. Najlepiej w blokach gdzie zamieszkuje powyżej 10 polskich rodzin. Płacimy gotówką 30 centów od każdej sprzedanej gazety. Dobre kierunkowe dla starszych dzieci. Gazety dostarczamy do domu. Dzwonić w godz. od 4 - 6 pm 743-5706

POTRZEBNI sprzedawcy gazety pod kościołami polskimi, na imprezach i piknikach w niedzielę. Płacimy 35 centów od każdej sprzedanej gazety. Dostarczamy do domu. 743-5706 od 4 do 6 pm

ZATRUDNIĘ niepalącą panią do opieki nad dzieckiem i lekkiej pracy domowej, Thornhill z zamieszkaniem na miejscu przez 5 dni. Tel. 889-4564

54-56 MŁODA z Polski poszukuje pracy. Dobra znajomość angielskiego i portugalskiego. Tel. 238-1405 wiecz. prosić Mirkę.

54-56 SZUKAM pracy w zawodzie "dental assistant" na cały etat. Tel. 431-1345

54-57 MŁODA dziewczyna szuka pracy. Dorota. Tel. 238-5654

54-56 PANI w średnim wieku zaopiekuję się dziećmi w swoim domu w Ajax. Tel. 686-6137

54-56 ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub starszą osobą. Tel. 278-9994

54-56 BABY sitter for weekend who speaks Russian or English. Tel. 633-8543

54-56 ODPowiedzialna pani zajmie się dzieckiem lub zaopiekuje się starszą osobą z zamieszkaniem na miejscu. 823-0448

54-56 KULTURALNA pani w średnim wieku, lubiąca dzieci, przyjmie pracę gospodyni domowej i opiekunki do dzieci z zamieszkaniem, okolica obojętna. Tel. 745-2010

54-56 POTRZEBNI sprzątacze do dużego własnościowego budynku mieszkalnego. 25 godzin tygodniowo. Wymagowanie od \$9.71 na godzinę. Okolica Sheppard (Scarborough). Pozwolenie na pracę konieczne. Podstawowy angielski przydatny. Tel. 291-3908

55-57 MŁODA uczelnią kobieta poszukuje pracy na okres 3 miesięcy, najlepiej w okolicy kościoła św. Kazimierza. Tel. 275-7183

55-57 POTRZEBNA pani dochodząca lub z zamieszkaniem do pomocy w domu z trojgiem małych dzieci. Znajomość gotowania konieczna. Swansea Village, 6 miesięcy minimum zatrudnienie. Tel. 625-1907 Stan

55-57 MŁODA dziewczyna z Polski chętnie przyjmie pracę opiekunki do dzieci lub pracę domową. Tel. 849-7173 dzwonić wiecz.

55-58 PRZYJMIĘ wszelkiego rodzaju chałupnictwo oprócz zycia. Tel. 897-1801

55-57 POTRZEBNA pani do dwójki dzieci dochodząca lub z zamieszkaniem. Blisko Roncesvalles. Tel. 652-1711 wiecz. 537-8157

55-57 POSZUKUJĘ współnika do PIZZA-PIZZA. Wymagana dobra znajomość angielskiego i wkład finansowy. Tel. 252-4548

55-57 MŁODA dziewczyna z dobrym angielskim oraz włoskim poszukuje pracy. Tel. 276-6529 prosić Alę.

55-57 PRZYJMIĘ pracę w weekendy i wieczorami w okolicy Roncesvalles i King. Tel. 588-0545 po godz. 20.

55-57 POSZUKUJĘ pracowników do prac budowlanych. Tel. 238-5176

55-57 SPRZEDAM kołnierz i czapkę (komplet) z białego lisa. 120 dolarów. Tel. 239-1045

55-58 SPRZEDAM "trucka" Ford LTL-9000. 84 rok na dogodnych warunkach. Zapewniam zatrudnienie. Tel. 239-2201

54-56 SPRZEDAM nową elegancką kurtkę z srebrnych lisów rozmiar 9-10. Cena 650\$. Tel. 532-9054

54-55 SPRZEDAM elegancki samochód sportowy Camaro, rocznik 1981, kolor biały, czerwone wnętrze, klimatyzacja, automatycznie otwierane okna, nowe hamulce, tłumik, opony. Kanadyjczycy mówią "mint condition". Tel. 267-5424

54-56 SPRZEDAM dom w Zakopanem. Tel. 828-0575

56-57 OD 15 grudnia wynajmę 4 sypialniowy townhouse jako całość lub pokoje. Okolica Rathburn i Filgate, blisko TTC i sklepów. W tym samym domu wynajmę duży samodzielny pokój z łazienką w piwnicy. Tel. 238-5176

56-58 SAMOTNEMU mężczyźnie wynajmę pokój. Okolice Steeles i Don Mills. Tel. 756-2531

KOLEJNY KROK W KANADZIE

Masowe główkowanie przynosi potem milardy dolarów dochodu. W dwudziestym wieku nauka posunęła się tak daleko, że wiele wynalazków wzbudza zachwyt i oczarowanie. A to, co robią współczesne maszyny wygląda wręcz na czarną magię. Wszystkie automaty, kamery, komputery, roboty, czujniki, preparaty chemiczne, słowem wszystko, co nowoczesne stworzyli ludzie, którzy spędzili lata w cichym sojuszu człowiek-książka.

Prawie ciśnie się na usta przysłowie. Powiedz mi ile książek zawodowych masz w domu, a powiem ci kim jesteś. Ci, którzy idą z tą falą nowoczesności, są od razu docenieni w Kanadzie. Znam kilku inżynierów, automatyków, elektroników, czy informatyków z Polski dla których oferty pracy same cisną się do rąk. Dostają one dobre prace, najczęściej ciekawe, mają przyzwoite zarobki i są żywym przykładem, że warto było się uczyć.

Zresztą nie dotyczy to tylko inżynierów elektroników, bo jest więcej dobrych zawodów.

Wspomnę o innej złotej zasadzie: "wykonuj swój zawód porządnie i zawsze w ten sposób, żeby robić trochę więcej niż się musi." Oferty i awanse przyjdą same i nieważne czy ktoś ma prostą pracę jak sprzątanie czy skomplikowaną jak projektowanie systemu lądowania bez pilota.

No, ale wróćmy do sytuacji typowego zwykłego emigranta, który chowa głowę w piasek i przekonuje siebie, że nie warto się uczyć i wymyśla argument przeciw typu - bo to, bo i tamto.

Czasem przynia on, że i owszem uświadnia sobie jakie to dobre mieć tutejszy dyplom, ale to nie dotyczy jego, bo on jest już w unii, ma wszystkie świadczenia, kupił samochód, więc kto będzie płacił za raty, a poza tym, dodaje tonem beznadziejności, jest jeszcze ten morgage, kiedy miesiąc w miesiąc trzeba zanieść ileś tam dolarów do banku. Zresztą mówi z nadzieją w głosie, może za 2-3 lata zostanie majestrem lub tzw. supervisorom, więc szkoda rzucać to, co już się ma.

Dla nieprzekonanych czy opornych, podkreślam, że dla emigranta każda szkoła jest jak zmierzanie do celu poprzez skróty i na przełaj. Dla emigranta szkoła jest jedyną metodą odrobienia dystansu zapóźnienia w stosunku do tu urodzonych. Szkoła jest najszybszą formą odzyskania z powrotem statusu zawodowego, jaki zostawiło się w kraju.

DWA umeblowane lub nie, z kuchnią i łazienką, do wynajęcia od zaraz (320 od pokoju lub 640 za apartament) w luksusowym domu. Okolica Cawthra i Bloor. Tel. 275-0305

DO WYNAJĘCIA niepalącym samotnym osobom eleganckie 3 pokoje z używalnością kuchni i łazienki. Cena \$320, \$340, \$350 miesięcznie, okolica Dundas West i Jane. Dobra komunikacja, blisko sklepów. Tel. 766-5716 wiecz.; 762-7194 w dzień.

SPRZEDAM futro nowe z nutril, rozmiar 13-14, cena 600 dol. Tel. 766-9669

POTRZEBUJESZ olej opałowy na zimę? Solidnie, szybko, tanio. Dzwon Tadeusz 747 - 9883

RODZINA z dwójkiem dzieci szuka taniego mieszkania. Tel. 253-5653

MIREK HURYN

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Niektórzy wciągają się do pracy zawodowej i zaczyna im jakoś iść. Chcę przypomnieć, że gdyby mieli za sobą 2-3 lata college'u lub uniwersytetu nie szłoby im zaledwie jakoś, lecz bardzo dobrze. A to jest już wielka różnica. Szkoła jest to wstępne przyspieszenie, które może decydować o sukcesach, które przyjdą dopiero po 5, 10 lub piętnastu latach. Szkoła to tak, jak w wyścigach bobslejowych. Ten kto szybciej na początku rozpędzi sanki będzie powiększał z czasem swoją przewagę. A jak to wygląda w praktyce? Tytuł profesjonalnego inżyniera otwiera drogę do ważniejszych stanowisk w firmie. Dyplom w business and administration otwiera drogę do najwyższych stanowisk w firmach. A najlepsze co można zrobić będąc technikiem lub inżynierem z Polski, to uzyskanie miejscowego dyplomu technika lub inżyniera poprzez uzupełnienie brakujących przedmiotów (rok lub dwa na studiach) i jednocześnie zdobycie tzw. Master Degree in Business and Administration. Ma się wtedy dwie rzeczy jednocześnie. Członkostwo stowarzyszeń inżynierów lub techników, czyli tak zwany tytuł P.ENG. lub tytuł TECHNOLOGIST i dużo wiedzy o prowadzeniu firmy. Wiedza ta stanowi kartę wstępu, doskonały punkt startowy do najwyższych stanowisk w firmach. Ma się wtedy dwa nakładające się wektory wiodące do sukcesu na dużą skalę. Jeden wektor solidna wiedza techniczna, a drugi to wiedza o biznesie.

Zainteresowani mogą skontaktować się ze mną - tel. 252-7634. Chętnie udzielię informacji.

INFORMACJE O ZAWODACH I

Podstawowa terminologia zawodowa, angielsko-polskie objaśnienia, rysunki, szkice, definicje z wymową nagranych na taśmie (n o w o ś c).

W branżach:

- budowlana • mechaniczna
 - elektryczna • chemiczna
 - biologiczno-medyczna i inne
- Bezcenny dla inżynierów, techników i rzemieślników.

Sprzedaż i informacje:
HURYN PROFESSIONAL
DEVELOPMENT

610 The Queensway, Toronto,
Ontario M8Y 1K1
TEL. 252 - 7634

DALSZY WYPRZEDAŻ

zawartości domu. Stoliki do kawy, duży stół z drewna, kredens, i 6 krzeseł w stylu tradycyjnym, kandellabr oraz lampy, podwójne łóżko, 2 komody, lustro, krzesło obite czarną skórą, 2 biblioteczki, sofa rozkładana, obrazy i reprodukcje, antyczna okuta skrzynia wykładana skórą, gobelin dł. 1 m 10 cm oraz wiele przedmiotów codziennego użytku. Wszystko w znakomitym stanie i dobrym gatunku. Tel. 267-5424

BACHELOR apartament dla pojedynczej osoby do wynajęcia Bloor i Jane, \$475.00. Telefon wieczorami 231-9114

SAMOTNA, młoda pracująca kobieta poszukuje pokoju w okolicy Cawthra-Bloor lub Dixie - Bloor. Tel. 276-2639

SPORT

KANADYJCZYCY NIE MAJĄ JUŻ BOKSERSKIEGO MISTRZA ŚWIATA

DONNY LALONDE

Matthew Hilton z Montrealu nie obronił w piątek 4 listopada w Las Vegas tytułu mistrzowskiego IBF w kategorii lekko średniej przegrywając jednogłośnie na punkty z Amerykaninem Robertem Hinesem. Po walce trener Hiltona, jego ojciec Dave Hilton, powiedział, że Matthew walczył z kontuzją żeber, która uniemożliwiła mu zadawanie jego zwykłych nokautujących uderzeń. Hilton poszedł na deskę, ale było to wszystko na co się w tej walce zdobył. Z każdą następną rundą Hines zdobywał przewagę i sędziowie nie mieli żadnych wątpliwości w wytypowaniu zwycięzcy. O przewadze Hinesa świadczą także statystyka

uderzeń. Wyprowadził on 932 uderzenia, w tym 305 celnych, natomiast Hilton wyprowadził 424 uderzenia, w tym 162 celne. Hilton przegrał po raz pierwszy w swej młodej jeszcze karierze bokserkiej. Wygrał on wszystkie 105 walk jako amator, w tym 97 przez nokaut, oraz do walki z Hinesem 29 walk jako zawodowiec, w tym 23 przez nokaut.

Porażką Lalonde, Złotego Chłopca z Winnipeg, zakończył się także w Las Vegas pojedynek z Sugarem Ray Leonardem. Zaczęło się obiecująco, a punktem kulminacyjnym dla Lalonde była runda czwarta, w której poszedł on Leonard na deskę. Ale z rundy na rundę Leonard udawał, że jest na-

prawdę jednym z najlepszych artystów ringu w historii boks. Wreszcie w 9 rundzie potężny lewy sierpowy posłał Lalonde na deskę. Zerwał się on co prawda szybko na nogi, ale był wyraźnie zamroczony i zataczał się. Sędzia dał jednakże sygnał kontynuowania pojedynku. Leonard doskoczył do Lalonde i błyskawiczną serią potężnych uderzeń rzucił go ponownie na deskę. Lalonde nie mógł długo się podnieść. Sędzia ogłosił zwycięstwo Leonarda przez nokaut. Wygrywając w Las Vegas Ray Leonard zdobył tytuł mistrza świata w dwóch wagach WBC. W ten sposób Leonard stał się drugim boksem obok Hearnsa, który zdobył tytuł zawodowego mistrza świata

w boksie w pięciu kategoriach wagowych. Thomas Hearn zdobył swój piąty tytuł trzy dni wcześniej, wygrywając w Las Vegas walkę o tytuł mistrza świata WBC w kategorii superśredniej. 32-letni Leonard za walkę z Lalonde otrzymał co najmniej 14 mln dol., natomiast 28-letni Lalonde co najmniej 5,2 mln dol. Leonard stoczył do tej pory 35 walk jako zawodowiec, z czego przegrał tylko raz z Robertem Duranem. 25 razy odniósł zwycięstwo przez nokaut. Leonard zdobył także złoty medal olimpijski na olimpiadzie w Montrealu. Obserwatorzy ringu przewidują, że następną "walką stulecia" powinien być pojedynek Leonarda z Hearnsem albo z Haglerem.

PILKA NOŻNA

Chyba jednak Górnik Zabrze zostanie mistrzem rundy jesiennej. W przedostatniej 14 kolejce wygrał on po dobrym meczu z Legią Warszawą, a drugi pretendent do tytułu mistrza jesieni przegrał na wyjeździe z Wisłą Kraków. Do walki o tytuł włączył się także Ruch Chorzów, który wygrał za 3 pkt ze Śląskiem Wrocław. W przedostatniej kolejce padły łącznie 23 bramki, co jest w lidze polskiej rzadkim wydarzeniem.

Wyniki przedostatniej, w rundzie jesiennej, kolejki I ligi:

Górnik Z. - Legia W. 2:1
Widzew Ł. - Olimpia P. 2:1
Ruch Ch. - Śląsk W. 3:0
GKS J. - ŁKS Ł. 0:0
Stal M. - Szombierki B. 3:1
Lech P. - Jagiellonia B. 1:0
Wisła K. - GKS K. 3:1
Pogoń Szcz. - Górnik W. 4:1

TABELA I LIGI:

1. Górnik Z.	24	28:12
2. GKS K.	22	22:10
3. Ruch	22	19:8
4. Lech	18	22:14
5. Legia	18	17:10
6. Stal	18	19:13
7. ŁKS	14	16:18
8. Jagiellonia	14	10:13
9. Pogoń	13	20:23
10. Widzew	12	11:12
11. Wisła	12	18:20
12. Olimpia	11	16:21
13. Górnik W.	7	11:21
14. Śląsk	7	8:19
15. GKS J.	6	6:16
16. Szombierki	6	18:29

W III lidze zakończyły się w niedzielę 6 listopada rozgrywki jesienne. Mistrzem jesieni w grupie I została drużyna Zagłębia Lubin, która w ostatnim meczu rozgromiła Śląsk W. 7:0. W grupie II mistrzem został zespół Motoru Lublin, który wyższą różnicą bramek wyprzedził drugą Hutnika N. Huta.

Wyniki i tabela grupy II:

Radomiak - Moto Jelcz 0:1
Gwardia W. - Zagłębie W. 1:0
Zawisza B. - Arka G. 3:1
Bałtyk G. - Górnik P. 3:0

Stilon G. - Polonia B. 1:3
Odra W. - Piast G. 5:1
Zagłębie Ł. - Śląsk W. 7:0
Piast N.R. - Chemik K. 0:0

1. Zagłębie	27	29:6
2. Gwardia	22	16:8
3. Piast N.R.	20	17:8
4. Zawisza	19	22:13
5. Moto J.	19	15:19
6. Polonia	19	19:14
7. Zagłębie W.	17	20:13
8. Odra W.	14	20:22
9. Chemik	14	12:15
10. Arka	13	12:15
11. Górnik P.	13	15:12
12. Stilon	10	10:15
13. Bałtyk	9	12:21
14. Radomiak	9	10:19

Wyniki i tabela grupy II:

Avia Ś. - Stal Rz. 2:2
Motor L. - Boruta 5:0
Lechia G. - Karpaty 1:0
GKS Beł. - Broń R. 1:1
Stal St. W. - Górnik Ł. 0:1
Hutnik N.H. - Stomil O. 4:0
Resovia Rz. - Górnik K. 0:0
Zagłębie S. - Igloopol 4:0

1. Motor	23	23:5
2. Hutnik	23	26:13
3. Zagłębie S.	22	20:5
4. Stal Rz.	18	19:15
5. Górnik K.	18	16:13
6. Stal St. W.	16	17:14
7. Avia Św.	16	15:13
8. Resovia	16	11:10
9. Lechia	16	12:15
10. Igloopol	14	14:17
11. GKS B.	13	7:12
12. Karpaty	11	13:22
13. Stomil	10	11:19
14. Boruta	9	5:16
15. Broń	8	11:23
16. Górnik Ł.	7	7:17

DOOKOŁA ŚWIATA:

• Jeszcze o olimpiadzie w Seulu:

- Dochód brutto organizatorów igrzysk - 1.164 mld dolarów, zysk organizatorów - 349 mln dolarów;

- największe źródło dochodu - prawa transmisji telewizyjnej: 408 mln dolarów;

- 158 mln dolarów dochodu - ze sprzedaży pamiątkowych monet;

- 170 mln dolarów - ze sprzedaży biletów i z loterii.

• Francuska Agencja Prasowa przeprowadziła wśród wszystkich olimpijskich ekip sportowych ankietę, która miała wyłonić największą indywidualność minionych igrzysk. Oto najlepsi:

1. K.Otto (NRD) - pływanie - 84 pkt.

2. M.Biondi (USA) - pływanie - 63.

3. F.Griffith-Joyner (USA) - 1.a. - 62.

4. C.Lewis (USA) - 1.a. - 47.

5. S.Graf (RFN) - tenis - 14.

6. J.Joyner-Kersey (USA) - 1.a. - 13.

• Podczas seuleskich igrzysk wykryto doping u 10 sportowców, wśród których było aż pięciu przedstawicieli podnoszenia ciężarów. Ten fakt stał się powodem głównego ataku na tę właśnie dyscyplinę - jako najbardziej "zarażoną" plagą doping. Odezwały się głosy, by ciężary skreślić z listy sportów olimpijskich.

Najostrzej w tej sprawie wypowiadał się Kanadyjczyk, członek Komitetu Wykonawczego MKOl - D.Pound, który stanowczo domaga się, by sport ciężarowy wykluczyć już z najbliższych igrzysk w Barcelonie. D.Pound, fakt wykrycia doping u 5 ciężarów podnoszących igrzysk oraz u kolejnych pięciu podczas badań przeprowadzonych jeszcze przed olimpiadą, określił jako "wielki skandal, który rzucił cień na cały sport".

Bardziej powściągliwy w swej wypowiedzi był przewodniczący komisji lekarskiej MKOl książę A. de Merode, który powiedział: "Prawdopodobnie sprawa podnoszenia ciężarów będzie omawiana podczas posiedzenia Komitetu Wykonawczego MKOl już w grudniu br. w Wiedniu. Musimy jednak do niej podchodzić ze spokojem i nie tak impulsywnie, jak to niektórzy czynią. D.Pound wyraził swe osobiste zdanie, natomiast ja mam inny pogląd. Sądzę, że musimy raczej przyjść z pomocą tym,

którzy walczą z dopingiem w sporcie ciężarowym.

Prezes IWF - G.Schoedl (Austria) stwierdził wprawdzie, że Seul był dla niego "szokiem", ale dodał: "Jestem pewien, że nadejdzie taki czas, być może już za rok, że na naszą dyscyplinę nie będzie trzeba patrzeć przez czarne okulary".

• Brytyjska federacja judo zdyskwalifikowała na dwa lata Keritha Browna i zawiesiła na czas nieokreślony trenera ekipy W.Brytanii - Malcolma Abbotta. Kary te są konsekwencją decyzji MKOl, która zdyskwalifikowała brytyjskiego judokę po zdobyciu przez niego brązowego medalu igrzysk. Kontrola antydopingowa wykazała bowiem, że Brown używał niedozwolonych środków dopingujących.

• ALPINISTYKA

Trzy wysokie szczyty Himalajów i Karakorum atakowane będą zimą 1988/89 przez ekspedycje alpinistyczne. Wielka wyprawa belgijska dysponująca pozwoleniem władz Nepalu na zimowe wejście na Mount Everest (8848 m) zaprosiła do swego składu Andrzeja Zawadę, Leszka Cichego i Krzysztofa Wielickiego kierownika oraz autorów pierwszego zimowego wejścia na Everest w lutym 1980 r. Belgowie wykupili także zezwolenie na zdobycie zimą sąsiada Everestu - szczytu Lhotse (8511 m). I ten właśnie wierzchołek (dotąd nie pokonany zimą) będzie celem polskiego zespołu.

Yalukang (8505 m) także bez zimowego wejścia jest celem wrocławskiej wyprawy kierowanej przez Józefa Stępnia. W jej skład wchodzi m.in. Aleksander Lwów i Maciej Pawlikowski oraz dwie kobiety - Wanda Rutkiewicz i Ewa Pancejko-Pankiewicz.

Położony w Karakorum (Pakistan) i mający wysokość 8125 m szczyt Nanga Parbat to cel wyprawy alpinistów z Krakowa i Zakopanego, którą kierować będzie Maciej Berbeka.

• **TENIS.** John McEnroe wygrał turniej tenisowy w Antwerpii pokonując w finale zawodnika

sowieckiego Czesnokowa 6:1, 7:5, 6:2. 29-letni McEnroe, który na początku lat 80 był bezapelacyjnie rakieta nr 1 na świecie, a obecnie zajmuje 14 pozycję, powiedział po zwycięstwie, że jest gotów do wykonania następnych kroków w celu udowodnienia, że nadal stać go na to, aby zająć na tenisowym tronie. Według obserwatorów turnieju w Antwerpii przez cały tydzień McEnroe grał jak z nut, pokazując kunszt tenisowy, na który bardzo niewielu tenisistów świata może sobie pozwolić. Natomiast w turnieju w Sztokholmie zwyciężył Boris Becker, który w finale pokonał Szweda Lundgrenę 6:4, 6:1, 6:1. Było to szóste zwycięstwo Beckera w roku bieżącym w turnieju z cyklu Grand Prix. Sześć zwycięstw odnieśli także tego roku Szwed Mats Wilander oraz Amerykanin Andre Agassi. Turniej kobiet z cyklu Virginia Slims wygrała w Worcester 32-letnia Martina Navratilova pokonując w finale 17-letnią Sowietkę Natalię Zwierewą 6:7 (4:7), 6:4, 6:3. Zwierewa w półfinale wyeliminowała Chris Evert.

• **PILKA NOŻNA.** W rozegranych w Europie meczach eliminacyjnych do mistrzostw świata we Włoszech w 1990 roku w grupie 1 Rumunia zwyciężyła pewnie u siebie Grecję 3:0, a Dania zremisowała w Kopenhadze z Bułgarią 1:1. Przypomnijmy, że w pierwszym meczu tej grupy Rumunia pewnie zwyciężyła na wyjeździe Bułgarię 3:1, i obecnie z czterema punktami jest zdecydowanym faworytem I europejskiej grupy eliminacyjnej. Narodowa jedenastka Rumunii zbudowana jest wokół zespołu Steaua Bukareszt, który w 1986 roku zdobył najwyższe klubowe trofeum w Europie - Puchar Europy. W grupie 3 Austria pokonała u siebie Turcję 3:2, natomiast w grupie 5 Norwegia pokonała na wyjeździe Cypr 3:0.